

Proleter Doğrultu

Devrimci Sosyalist Teorik Ve Politik Dergi

- 1997'de Siyasal Gelişmeler Ve 1998 Sınıf Hareketinin Yönü
- İnsan Hakları İçin Savaşımın Yolu
- Ortadoğu Ve Emperyalistler Arası Keskinleşen Çelişkiler
- "Küreselleşme" Kavramı Üzerine
- İkinci Kongre Ve Örgüt Sorunu
- Bir Komünist Enternasyonale Doğru
- Polonya Komünist Partisi'nin İllegal Basını Üzerine
- Devrimci Çalışmanın Güvenliği

İÇİNDEKİLER

1997’de Siyasal Gelişmeler Ve 1998 Sınıf Hareketinin Yönü.....	2
İnsan Hakları İçin Savaşımın Yolu.....	17
Ortadoğu Ve Emperyalistler Arası Keskinleşen Çelişkiler.....	38
“Küreselleşme” Kavramı Üzerine.....	45
İkinci Kongre Ve Örgüt Sorunu	48
Bir Komünist Enternasyonale Doğru.....	58
Polonya Komünist Partisi’nin İllegal Basını Üzerine	64
Devrimci Çalışmanın Güvenliği.....	68

1997'DE SİYASAL GELİŞMELER VE 1998 SINIF HAREKETİNİN YÖNÜ

1998 yılına adımımızı attığımız bu günlerde, hem 1997 yılının, hem de biraz daha geriye giderek işçi sınıfı hareketinin genel bir panoramasını çizmeyi gerekli gördük. Bu yanı sıra bu değerlendirme, '98'deki sınıf hareketinin yönelimine bağlı olarak politik-taktik planda nasıl gelişmesi ve bizim bu sürece hangi yöntemlerle hazırlanmamız gerektiğini anlamamıza temel bir vesile olacaktır.

Biz bu yazıda öncelikle '97'de sömürgeci siyasal sistemin nasıl bir süreç izlediğini, hangi neden ve olgularla devletin yeniden yapılandırma sürecine girdiğini ve bu sürecin işçi sınıfı ve emekçi hareketine olan etkileri ve sonuçlarını ele almayı zorunlu görmekteyiz. Devrim ve karşıdevrim güçlerinin isabetli ve doğru değerlendirilmesi siyasal mücadelemizin başarısının ana teminatlarından birisidir. Ülkemizin nesnel ve somut koşullarında stratejik hedefimizin marksist-leninist analizi siyasal mücadelede devrimci taktiklerin başarı koşuludur aynı zamanda. Şimdi sorun siyasal çarpışmada devrimci olanakları ustaca devrimin lehine kullanacak iradeyi ve kararlılığı gösterme zamanıdır.

Ancak proletaryanın kurtuluş mücadelesini anlayabilmek ve '98 yılının mücadele planını çıkarabilmek için, 1997'deki siyasal

gelişmelerin ana karakterini belirtmemiz gerekiyor.

1- 1997'DE SİYASAL SÜRECİN ANA KARAKTERİ

1997, burjuva siyasal iktidarında yeni bir dönemsel sürecin adı olmuştur. TC burjuva devleti, 12 Eylül öncesi tarihsel sürecin birikimleriyle birlikte 1996'nın sonundan itibaren çürümenin ve çözülmenin eşğine dayanmıştı. Bu güneşin kızgın sıcağı altına bırakılan bir et parçasının çürümesine ve ortalığa saldırdığı kötü kokuya benziyordu. Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık kurumlarından, meclise, meclisten adalet ve yargı kurumlarına ordudan polis teşkilatına ve bürokrasiye kadar etkileri derin olan bir çürüme söz konusu olan. 1996 yılında Susurluk'taki kazayla bu çürüme ve çözülmenin temel öğeleri sokağa taşıdı. Devlet kuruluşundan itibaren, esas olarak 12 Eylül'le birlikte bir kontrgerilla çetesine dönüşmüştü. Ancak bu burjuva hukuk perdesiyle perdelenmişti. Bu perde Susurluk, Yüksekova, Sakarya, Söylemezler vb. gibi kontrgerilla çeteleriyle gün yüzüne çıktı. Kitlelerin nezdinde devletin gerçek yüzü, sokaktaki insanın o geri bilincinde, yeterince ortaya çıkmıştır. Aynı şey, farklı söylemine rağmen sistemin ve sermayenin dini

motifli bir partisi olan RP içinde geçerliydi.

Bu çürüyen ve çözülen kontrgerilla cumhuriyeti esas olarak Doğu'dan kısıpaca alınmıştı. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi 13 yıldan bu yana yenilmediğini ispatlamıştı. Daha da ötesinde Kuzey Kürdistan'da sömürgecilik adeta çökmüş, sadece geceleri değil, çeşitli bölgelerde gündüzleri de hakimiyet ulusal kurtuluşçu güçlerin denetimine geçmişti. Doğu'daki devrim Batı'ya doğru esintilerini savurabiliyor ve faşist diktatörlük sadece siyasal olarak değil, ekonomik olarak da derinleşen bir krize sürükleniyordu.

Diğer yandan, Batı'da da henüz düzen için büyük bir tehlike arz etmeyen işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin muhalefeti geliyordu. 1 Mayıs gösterileri, Gazi başkaldırısı, çeşitli grev ve direnişler bu potansiyel gücün gelecekte nasıl bir "tehlike" oluşturacağını gösteriyordu. Devrimci ve komünist örgütlerin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinden ve şeriatçı dini akımlardan farklı olarak oynayacakları tarihi rol onları ürkütüyordu.

Bu veriler gösterdi ki, sistem ciddi bir krizle karşı karşıyaydı. Mafyalaşan ve kendi içinde derin iç çatışmaları da yaşayan bu sömürgeci devlet 1997'nin başından itibaren yeni bir sürece girdi.

28 Şubat bu yolda yeni bir sürecin adı oldu. MGK toplantısında alınan kararlar devletin hem yeni yönelimini gösterdi, hem de yeniden yapılanma sürecinin başlangıcını teşkil etti.

28 Şubat kararlarının temel unsuru, yarı askeri bir yönetimin hukuki kılıfının bütün boyutlarıyla hazırlanmasıydı.

Devlet, iç ve dış politikasında temelli bir değişikliğe gitti. Milli Askeri Stratejik Konsept (MASK), iç tehdit olarak Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini ve politik islamı belirledi. Dış politikada ise islam ülkelerine karşı denge politikasını terk ederek, ABD'nin desteğiyle ABD-TC ve İsrail kampını oluşturacak yeni bir stratejik değişikli-

ğe yöneldi. Bunun ilk ve temel göstergesi ABD ve İsrail desteğiyle ilki 14 Mayıs, ikincisi 23 Eylül'de Güney Kürdistan'ın işgal edilmesiydi. Burada kendisinin himayesinde, mandacı bir sömürgecilik yönetimini esas aldı. Bu hala çözülmemiş bir sorun olarak duruyor. İşgal devam ediyor ve onun çözümsüzlüğünün temelinde Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin direnişi yatıyor.

İç politikada ise MASK'a bağlı olarak devletin yeniden yapılanması devam ediyor. İç savaş örgütlülüğünün ve buna uygun bir yönelimin ipuçları şimdiden netleşmiştir. OHAL yalnız Kuzey Kürdistan'da değil, Karadeniz başta olmak üzere, ülkenin dört bir yanında yaygınlaştırılıyor. Ağustos'ta toplanan Yüksek Askeri Şura (YAŞ)'da 9 savaş generali, iç savaş örgütlenmesinin askeri ayağını oluşturan jandarmaya tahsis edilmişti. Jandarma "kır polisliğinin" yanı sıra, aynı zamanda Batı'ya ve şehirlere de taşınarak "şehir polisliğine" soyunduruluyor. Güvenlik askerde toplanıyor. Devlet hem Karadeniz'de henüz doğmadan gerilimin başını ezmek, hem de eroin-silah kaçakçılığının güzergâhı olarak işin örgütlenmesi için savaş ağalarını burada görevlendiriyor. Polis yeniden askerle uyumlu çalışmak için yapılandırılıyor. Yeni ve kapsamlı görevlerle donatılıyor.

Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi'ni (BKYM) kurarak "Kriz yönetim faaliyetlerini Başbakan (veya krizden sorumlu devlet bakanı) adına koordine etmekten ve BKYM'nin devamlı faal halde tutulmasından, sistem içerisinde yer alan birimlerin bilgilendirilmesinden sorumlu" olarak MGK Genel Sekreterliği yetkili kılınarak "sivil" hükümet organları askerlere bağlanabiliyor. Yine MGK içinde Batı Çalışma Grubu, Bilgi Toplama, Araştırma ve Değerlendirme Başkanlığı gibi sayısız organlar oluşturulabiliyor. Ağustos ayında devreye sokulan Eğitim ve Doktrin Komutanlığı'nın (EDOK) hazırladığı "2,5 Savaş Stratejisi" konsepti savaşı ülkenin bütününe yayacak stratejiyi

geliştirebiliyor. EDOK ülkenin merkezi bölgelerinde konumlandırılacak, hem Doğu'ya hem Batı'ya müdahale edecek "zırhlı kolordular" kuracak. Şimdiden bunun adımları da atılıyor. Amaç Batı'daki halk ayaklanmalarını veya "irticai ayaklanmaları" bastırmak ve Kürk ulusal kurtuluş mücadelesi ile tümüyle bağlarını kesmek. Zira EDOK "Bölücü terörün önlenemeyeceği ya da irticai ayaklanmaların başlayacağı" öngörüsüne dayanarak kuruluyor.

Yarı askeri karakterli faşist diktatörlüğün anayasası Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nde somutlandı. Son MGK toplantısında açıklanmış olsa da MGSB'nin daha eskiye dayandığı ve son gelişmelerle güncelleştirildiği açık. MGK anayasası olarak da adlandırılan bu belge, MASK'dan sonra devletin yeniden yapılandırılmasının stratejik hedefini çiziyor. Güncellenen bu belge, 28 Şubat sonrası askeri müdahalenin ve karşıdevrim cephesinin resmileştirmesini ifade ediyor.

MGK, kelimenin geniş anlamıyla Türkiye soluna iki yolu dayatmıştır. Düzen içi reformist her türlü sola görece bir çalışma ve örgütlenme özgürlüğü tanıyacaktır. Tek şart, militan ve radikal bir mücadele hattını terk etmesi ya da onu derinleştirmesidir. Ya da başında marksist leninist komünistler olmak üzere bu çerçeveye girmeyen solu tümüyle ezmek. Şimdi bize dayatılan ikinci yoldur. Hemen belirtelim ki, marksist leninist komünistler her zaman olduğu gibi şimdi de bu ikinci yoldan, devrimin şaşmaz yolundan yürüyecektir.

Birinci yolu kabul eden, giderek kendini MGK'nın bu kararlarına uyumlaştıran yeni bir reformist-liberal ve oportünist cepheyle karşı karşıya bulunduğumuz unutulmamalıdır. Bu örgüt ve partiler devletin ve özel sektörün medya organlarıncaya destekleniyor ve yeterli şekilde propagandası sürdürülebilir.

Şimdi sorunun odak noktası, devrime karşı kurulmuş olan bu bloklaşmayı yerle bir

edecek akılcı, esnek ve bir o kadar da devrimci olan taktiklerimizi konuşmaktır. Düşman cephesinin parçalanmasının esas yolu da burasıdır.

Bu ana belirlemeyi yaptıktan sonra, şimdi sınıf hareketinin geçmiş sürecine ilişkin tartışmanın temel kriterleri olan noktalara geçebiliriz.

2- SINIF HAREKETİNİN GELİŞME SÜRECİ

İşçi sınıfı hareketi, 1987-'91 yükselişinin arkasından düzeyi farklı olsa da önemli bir düşüş sürecinden geçti. Vahşi kapitalist sistemin kapsamlı bir tasfiyecilik kısıncı altında kaldı.

Türkiye işçi sınıfı, 12 Eylül'den sonraki en kapsamlı tasfiyecilik sürecini 1991 sonrasında yaşadı. Bunun temel olarak birkaç yönü vardır. Sosyalizme karşı ideolojik ve politik tasfiye süreci, dünyadaki karşıdevrim rüzgârının da bir sonucu olarak ülkemiz sınıf hareketini derin etkiledi. 12 Eylül'ün fiziki tahribatı henüz yeni yeni atılmaya çalışılırken, bu sefer, (ki bu dönemde hareketin yenilgisi sadece yenilen güçlerde fiziki tahribata yol açmamıştı, aynı zamanda ütopyalarda da bir sarsılmayı beraberinde getirdi.), Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa revizyonist blokunun yıkılması sonrasında, emperyalizm kapsamlı bir ideolojik ve kültürel saldırı ile Yeni Dünya Düzeni(YDD) propagandasını başlattı. Bu "Globalleşme" ya da "Küreselleşme" adıyla sürdürüldü. Buna paralel olarak sömürgeci faşist güçler de saldırılarını özellikle medya aracılığıyla en üst noktaya taşıdılar.

YDD'nin politik yöneliminin temel öngörülerinden biri, toplumsal yaşamı ifade eden her şeyi dinamitlemekti. Bunlardan birisi de, her düzeyde sermayenin bir hareket biçimi olsa da, sınıfa yönelik örgütsüzleşmenin bir sonucu olan özelleştirme furçasının başlatılmasıydı. Yüzbinlerce işçi işten atıldı. '87-'91 sınıf yükselişinin temel kadroları bu dönemde tasfiyeye uğratıldı. Sen-

dikaların altı oyularak, zararsız, uysal, küçük kulübelere dönüştürülmek istendi. Sınıf hareketi bu yönüyle de darbelenmek istendi. Bu süreçte DYP-SHP koalisyonunun sözde "devrim" gibi ifade edilen çıkışının etkilerini de saymak olasıdır.

1987-'91 yükselişi, sınıf hareketinde önemli bir kilometre taşıydı. Harekette büyük bir moral gücü biriktirmişti. Ancak sistem, 12 Eylül rejiminin öğretileriyle, sınıf hareketine, devrimci ve komünist harekete karşı fiziki olarak saldırısını on yılda bir olarak yapmak yerine, adeta gündelikleştirirdi. Hareketin büyüyerek merkezileşmesini kırdı. Birbirinden yalıtılmış, tekil eylemlerle sınırladı. Bölgesel ve yerel tekil eylemler en acımasızca bastırıldı. "Hukuk sistemlerine" uyarlanmış yasal grevler bile, işverenlerin daha da organize olması ile (özel güvenlik örgütleri kurmaları ve mafya destekleriyle) sonuçsuz bırakılmaya çalışıldı. Sınıf hareketinin diri ve iş yapan örgütlerine (sendikalarına) karşı ağır yönelimler uygulandı ve bu büyük oranda başarılı.

Sınıf hareketinin geriletilmesine ilişkin bir başka olgudan daha bahsetmek mümkündür. Bu da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin yaratmış olduğu belirgin bazı sonuçlardır. Bunu iki temel üzerinde açıklayabiliriz: Birincisi, Kürt mücadelesi ilk defa 1992 serhıldanlarından sonra Türkiye coğrafyasında, işçi sınıfının en örgütsüz ve yoksul katmanlarına kadar gündeme girdi ve sorun sınıfın ileri ve örgütlü kesimlerince anlaşılma sürecine yayıldı. İşin önemi o zaman anlaşıldı. Savaşın boyutu ve ilk defa "birkaç teröristle" yürütülen bir çarpışma olmadığı kavrandı. Bu dönem devletin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı en azgın şovenist propaganda dalgasını sürdürdüğü dönemdir. İşçi sınıfı, sendikaların da katkı ve yönlendirmesiyle bu şovenist-ırkçı propaganda dalgası altında büyük bir savrulma yaşadı. Türkiye devrimci hareketi bu propagandayı yeterli düzeyde boşa çıkaramadı. Geri bilincin egemen olduğu geniş işçi yığınları, Kürt düşmanlığı temelinde

yürütülen bu propagandanın etkisi altında kaldı. Buna rağmen, ne Türkiye halkı, ne de işçi sınıfı Kürt halkına karşı fiili bir konuma çekildi. Bunun nedeni şimdilik bu yazının konusu dışındadır. Ancak şu belirtilmelidir ki, yine de geniş emekçi yığınlarında bu karşıdevrimci propaganda etkili oldu. İşte bu etkili olan süreç, yukarıda sıraladığımız diğer nedenlerle birleşince, sınıf hareketindeki bozulma ve dumura uğrama bir sonuç olarak ortaya çıktı. Şimdi bu olgulardan da anlaşılıyor ki, kapsamlı bir tasfiye ve savrulmanın asli nedenlerini anlamak mümkün olabiliyor. DYP-SHP hükümeti bir savaş hükümetiydi. Serhıldanlarla birlikte savaş yalnız Kürt metropollerine taşınmadı, aynı zamanda Batı'nın metropollerine de taşındı. Batı'da genel demokratik mücadelenin yanı sıra, sınıfın eylemlerine karşı da kontrgerilla savaş tarzı geliştirilmeye çalışıldı. Legal kurumlara ve sesini çıkarmak isteyen sendikalara ve işçi önderlerine karşı ezme ve yok etme politikaları acımasızca uygulandı. Topyekün savaş politikası, toplumsal bozulmaya ve giderek şovenist fikirlerin gelişmesine de kaynaklık etti.

Başka bir yazı konusu olsa da, burada özetle belirtilmesi gereken bir başka olgudan daha bahsetmemiz gerekmektedir. Bu da böyle bir süreçte, küçük burjuva devrimciliğinin durumudur. Genel olarak denilebilir ki, Türkiye işçi sınıfına karşı kapsamlı yönelim Türkiye devrimci hareketinin önemli bir gövdesini oluşturan küçük burjuva devrimciliği tarafından yeterince anlaşılmadığı gibi, hala soruna "grup" ve "fraksiyon" dünyasından bakmasıyla belirginleşmiş olmasıdır. Bu durum, devrimci hareketteki tasfiyeciliği daha da ağırlaştırıcı olmuştur ve olmaya da devam etmektedir.

Bu dönemde sendikal bürokrasinin rolü özel olarak ele alınmalıdır. Bu konu yeterli şekilde basınımızda ve çeşitli yerlerde değerlendirildi. Ancak şu kadarı söylenmelidir ki; sendikal bürokrasi sınıf hareketinin politik bir mecrada gelişebilmesinin önündeki en temel engellerin başında gelmektedir.

Burada temel sorun, önderlik sorunu olmaya devam etmektedir. Komünist önderliğe kavuşmayan bir sınıf hareketi ne sendikal bürokrasiyi aşabilecek yeteneklere kavuşabilir, ne de devrimci bir rotada gelişebilir. Bu sınıfın öncüleri tarafından yeterince anlaşılmalıdır.

Görüldüğü gibi bu birkaç olgu 1990 sonrası sürecin ana karakterini verir. Sınıf hareketi '91-'95 arasında çok kapsamlı bir yönelim süreci içerisinde adeta nefessiz bırakan bir baskılanma altındadır. Yer yer müdahaleler olsa da, (bir cepheden, özellikle kamu emekçileri cephesinden kısmen önemli müdahaleler olsa da), saldırının kapsamı ve boyutu karşısında, bunu kırabilecek bir gücü yaratması oldukça iyimser ve sübjektif bir değerlendirme olurdu.

3- 1995 SONRASI DÖNEMDE SINIF HAREKETİNDEKİ GELİŞMELER

1995'lere girildiğinde tasfiyeciliğin derin etkisi devam etmekle birlikte sarsıcı sonuçları giderek dağılmaya başlanmıştır. Kuşkusuz dağılmaya başlayan faşizmin politikalarındaki bir yumuşama değildi. Tersine aynı hızla sistem kendisini şiddet yoluyla ayakta tutmaya çalışıyordu. Ancak dağılan hava, geniş emekçi ve işçi yataklarındaki havaydı. Bununla neyi anlatmak istiyoruz: İşçi sınıfı saflarından önemli kopuşmalara rağmen (işten atılmalar), lokal düzeyde bölgesel ve yerel işçi eylemleri kesintisiz devam ediyordu. İnişli çıkışlı, ilerlemeli gerilemeli bir süreç söz konusuydu. Ama daha da önemli olanı, işçi ve emekçi bölüklerinde yaşamı sürdürmenin temel argümanı olan sorunların derinliğini kavrama, yavaş da olsa kendi gücünü anlama ve düşmanın gerçek yüzünü sınıf güdülerıyla kavrama, dönem açısından tarihsel bir önemdedir. Nitekim "Yığın hareketinin faşizme karşı aktif savunma içinde olduğu ve saldırıya geçme sancuları çektiği dönem" (II. Kongre Belgeleri, s. 85) olarak adlandırılması isabetli bir tespitin ifadesidir.

Devleti var eden bütün organlar, emekçi kitleler nezdinde yeterince güvenilemeyecek organlar olarak kavranmaya başlanmıştır. Bu süreçte sendikal ihanetin düzeyi açığa çıkarak daha anlaşılır ve somut örneklerle kendini ifade etmiştir. Bütün bunlar sınıf hareketinde çıkışın zorlandığı ve yeni bir sürece adım atmanın zorlamaları olarak düşünülebilir. Ancak sınıf hareketi o kadar yorulmuş ve birbirinden yalıtılmıştır ki, yeni bir yükselişin eğrilerini doruğa taşıyamamıştır. Ancak bunun özlemi ve arayışı momentleri kendini fabrikaların dışında, farklı alanlarda yansıtmıştır. Söz gelimi Gazi başkaldırısında kendini somutlamıştır.

1995'lere gelindiğinde devlet, ikinci topyekün savaş stratejisini geliştireceğinin ipuçlarını veriyordu. Zira yığın hareketinin giderek gelişen bir sürece girmesi, 1994 20 Temmuz eylemlerinden sonra daha aktif bir savunma içinde hareket edeceğinin somut verileri güçlenmişti. 1992 serhıldanları sonrasında sömürgeci Türk burjuva devleti birinci topyekün savaşı başlatmış, kitle hareketini, esas olarak da öncü güçleri önemli derecede bastırabilmişti.

1994'ün ortalarından başlayan, '95 Mart ayında Gazi Ayaklanması'yla doruğa çıkan, Hasan Ocak, Rıdvan Karakoç ve Sibel Yalçın'ın kitlesel uğurlama törenleri, kamu emekçilerinin eylemleri, üniversiteli gençliğin mücadelesi, Ambarlar ve deri işçileri gibi sınıfın bazı bölüklerinin mücadelesi giderek kitlesel yükselişin mayalanmasını ortaya çıkarıyordu.

Bu yükseliş trendi, '95'in sonundan itibaren, esas olarak da '96 yılının ilk yarı döneminden itibaren devam etti. Giderek içten içe birikime yol açan bu potansiyel, '96 1 Mayıs'ında kendini açığa vurdu. Faşizme karşı öfkesiyle birlikte önündeki her türden reformist barikatları vb. de aşarak gün yüzüne çıkardı.

Gelişmelerin kendi kontrolünden çıkarak Batı'da önemli bir devrimci sürecin geliş-

ceğini hesaba katan devlet, ikinci topyekün savaş politikaları ve araçlarını '95'den itibaren geliştirmesine rağmen, esas olarak '96 1 Mayıs'ından itibaren devreye soktu. Kapsamlı bir saldırı başlattı. Bu saldırının esas ayağını medya aracılığıyla karşıdevrimci propaganda temelinde gerçekleştirdi.

Bu saldırının ilk sonucu, kitle hareketinin bu kavga sürecinde kendi öncülerini bırakarak geri çekilmesi oldu. Nitekim, '96'nın ikinci yarısını belirleyen gelişmeler bu olgu üzerinden gelişti. Kapsamı ve derinliği büyük olan süresiz açlık grevi ve ölüm orucu direnişi, kitlenin geri çekildiği bir dönemde, öncüyle düşman arasındaki adeta "kitle gerilla tarzında bir savaş muharebesine" dönüştü. Aslında bu, kelimenin gerçek anlamıyla, bir devrimci irade savaşıydı. Daha sonra Susurluk olayında da görüldüğü gibi, hemen tepkinin geliştirilememesi hem öncü güçlerin büyük bir irade savaşı sonrasındaki yorgunluğu, hem de tepkiyi sokaklara taşıyıp kitle ayaklanmasını mayalayacak bir sürecin başlatılmamasıyla belirginleşti. Kuşkusuz bunda kitlenin, ikinci topyekün saldırı sonucunda kendini öncüden geri çekmesinin belirleyici bir yanı olduğu söylenebilir. Bu saldırı sadece yoğun baskıların, tutuklama, gözaltı ve imhanın bir sonucu olduğu kadar, bu ruh haliyle kitlenin daha ihtiyatlı olmaya zorlamasına ve cesaretlerinin önemli derecede kırılmasına da yol açmıştır. Bu saldırı aynı zamanda devrimci hareketlerin güç kaybetmesine ve gerilemesine de neden olmuştur. Aslında bu söylenenlerden, belki de bir sonuç çıkarmak mümkün: Devletin yürütmüş olduğu ikinci topyekün savaşın kitle hareketine en önemli etkisi, önderlik boşluğunun derinleşmesi gerçeğidir. Bu savaşın belki de kitle üzerinde en etkili yolu psikolojik bir savaş tarzının geliştirilmiş olması da denilebilir.

Esas olarak bu süreç, Susurluk skandalına karşı "Sürekli Aydınlik İçin Bir Dakika Karanlık" eylemlerinin başlamasına kadar etkisini korudu.

Bu sürecin ortaya çıkardığı sonuçlara ilişkin II. Kongre Belgeleri'nde önemli bir belirleme var.

Aktarıyoruz: "Bu sürecin özgün sorunu ise, protestoculuğun aşılıp, çete başlarının tutuklanması dahil değişik sonuçlar almayı başaracak, gelişmeleri etkileyecek taktik bir kuvvetin, bir başka ifadeyle antifaşist güçbirliğinin örgütlenmemesiydi. Aksine parçalanma öne çıktı. Okmeydanı örneğinde görüldüğü gibi, halkın parçalanmaya yanıtı sokaktan çekilmek şeklinde oldu. Bu koşullar altında kitle hareketi sıçratılmadı ve hem Susurluk skandalına dair gelişmelerin seyircisi konumuna düşüldü, hem de 1 Mayıs 1997'deki nicel gerileme hazırlanmış oldu." (Age, s. 272)

Belirtmiş olduğumuz gibi, 1 Mayıs '96'da, kitle mücadelesinde reformizmin aşılması anlamında devrimci etkinin bariz bir şekilde ortaya çıkması özel bir öneme sahiptir. Burjuvazinin bu "tehlikeli" süreci durdurmak için kapsamlı bir ideolojik ve psikolojik saldırıya geçtiği biliniyor. Burjuva medya, geliştirilen yeni bir söylemle, 1 Mayıs işçi bayramına işçi sınıfının katılmadığını, tersine varoşların "başıboş-işsiz" gençlerinin bir tepkisi olarak değerlendirdi ve tümüyle yalana dayanan bir propagandayı yoğunlaştırdı.

1996 1 Mayıs'ına varoşlarda oturan; işçisinden öğrencisine, emekçi memurundan küçük esnafına ve işsizine kadar iç içe geçen, sınıf ve emek cephesinin doğal üyelerinin katılması bilinçli olarak görmezlikten gelindi. Sorunun esas odak noktası şudur: Bugün işçi sınıfı ve emekçiler, her olanak ve fırsatta sisteme karşı duruşunu sergileyebiliyorlar mı? Fabrikaların kuşatılmışlıklarına karşı, (sakın ola ki, bu fabrika çalışmasının küçümsenmesi anlamına gelmesin, tersine fabrika gerçekliğini somutlamak anlamına gelecektir) bir dizi çelişkiyi bağrında taşıyan, Kürt kimliğinden Alevi kimliğine, emekçi olmaktan gelen kimliğinden işsiz olmasına kadar çok sayıda emekçilerin

yaşadığı bu mekânlar, çelişki ve çatışmanın en çok yaşandığı, denetimin görece daha zayıf olduğu alanlardır. Emekçilerin çıkış sürecini bu semtlerden başlatmış olmaları kadar doğal ne olabilirdi ki? Bu nesnel gerçeği kavrayamayan devrimciliğin geldiği noktayı tarif etmeye bile gerek yoktur.

İstanbul gibi işçi ve emekçilerin yaşadığı bir bölgede, yüzbinlerce işçinin ve emekçinin bir "isyanı" ve "başkaldırısı" vardır. 15 Aralık 1996'da ve yine 11 Aralık 1997'de KESK'in bir çağrısına uyararak 100 bini aşkın emekçi Ankara'da gösteri yapabiliyor ve milyonlarca emekçi genel eyleme gidebiliyorsa, bunu sadece KESK'in bir gücü olarak değerlendirebilir miyiz? Elbette değil. Aynı şekilde 1997'de 5 Ocak'ta Türk-İş'in çağrısıyla 3000 bine yakın işçi yine Ankara sokaklarında gösteri yapabiliyorsa, bu da Türk-İş'in bir gücü olduğundan mıdır? Hayır. Esas olan şudur: Sınıf ve emekçi halk, sisteme karşı her durum ve her koşulda bütün olanakları değerlendiriyor ve sınıfsal duruşu ile bir çıkışı zorluyor.

Susurluk'ta sistemin sadece çürümesi gündeme gelmemiştir. Aynı zamanda çözülme süreci de başlamıştır. Çeteler devletin maskesi düşmüştür. Bu sınıf nezdin de anlamlı ve önemli bir olgudur. Yıllar öncesinde yaşadığı nesnel gerçekler, bu sefer daha anlaşılır ve elle tutulur bir hale gelmiştir. Kontrgerilla çetelerine karşı küçük bir çağrı bile milyonlarca insanın her akşam sokağa dökülmesine neden olabilmektedir. Demek ki, emekçi kitlelerde sisteme karşı öfke potansiyeli giderek büyüyebiliyor. Sınıf hareketi devrimci etkilere daha açık hale geldi.

Bunun iki boyutu vardır: Bunlardan birincisi, fabrikalardan işçiler atılarak fabrikalar zayıflatılmıştır. '87-'91 yükselişi sonrasında yürütülen özelleştirme furyası başta olmak üzere birçok yolla yüzbinlerce işçi işinden edilmiştir. Sendikaların altı oyularak sendikalar yıkıma uğratılmıştır. Buna ilave olarak yeni istihdam olmadığı gibi özelleştirme-

taşeronlaştırma yoluyla talan başlatılmış, doğal olarak birçok sektör batmıştır. Burada rakamlarla durumu somutlamayı gerekli görmüyoruz. Zira istatistiki veriler biliniyor. Böyle bir tablonun sonucunda işçi hareketinin temel omurgaları olan fabrikalar önemli derece zayıflamış, bu, sınıf hareketinin de zayıflamasının doğal bir sonucu olmuştur. İkinci ve önemli bir neden de, fabrikaların eskiye oranla kendi iç örgütlenmesini daha da tahkim etmiş olmasıdır. Bununla şunu söylemek istiyoruz: Burjuvazi kendini esas olarak var eden ekonomik kalelerini (fabrikalarını) daha güvenceye alan önlemleri geliştirmiştir. Öncelikle işverenler arasındaki örgütlenmenin daha da pekiştirilmesinin yanı sıra fabrikada sendikal veya komite vb. örgütlenmeleri başından tasfiye edecek araç ve gereçleri yaratmıştır. Sendikal bürokrasinin daha da geliştirilmesinin yanı sıra grev ve direnişlere ve olabilecek ayaklanmalara karşı fabrikayı içten ve dıştan koruyacak korunaklar ve organlar yaratılmaktadır. Jandarma ve polis desteğinin yanı sıra özel güvenlik birimleri, mafya çeteleri vb. gibi silahlı birimler yaratmıştır. Bursa deri işçilerinin yaşadığı örnekler hemen birçok direniş tarafından da doğrulanıyor.

Bu olgular işçi sınıfının fabrikalar içinde sıkıştırılmasına ve nefes alıp vermenin güçleşmesine yol açan olgulardır.

1995 sonrası sınıf ve emekçi hareketinin önemli karakteristik özelliklerinden birisi de bu noktadır. Sınıfın nefes alıp vermesini daha da kolaylaştıran bir kanalın emekçi semtleri olduğu yeterince su yüzüne çıkmıştır. Varoşların farklı bileşenleri elbette şimdilik konumuzun dışı. Burjuva medyanın yoğun psikolojik savaşı, ÖDPEMEP gibi reformist partilerin de yardımıyla etkili oldu. Faşizmin ideolojik ve politik saldırılarının temel argümanlarından biri de bu noktada ortaya çıktı. 1996 1 Mayıs sonrasında, hem eyleme katılanların işçi-emekçi olmadığı, hem de varoşların "başıboş" işsiz gençleri olduğu biçiminde geliştirilen psi-

kolojik savaş, komünist hareketi baskı altına almayı hedeflemiştir. Dolayısıyla böyle bir psikolojik savaş, politik argümanlarla geliştirilerek "sınıf ekseninde" olduğunu ifade eden, reformist ve revizyonist çevrelerin komünist harekete karşı yeni bir "haçlı seferine" yönelmesine yol açmıştır. Ne yazık ki, buna bir kısım devrimci siyasal çevreler de eşlik edebilmiştir. Ancak bu çevreler sorunun, dönemin yeterince tahlil edilememiş olmasından kaynaklanan kitabi ve soyut teorik düşünceler üzerinde hareket etmişlerdir. Aynı zamanda egemen güçlerin politik taktikleri de anlayamamıştır.

Demek oluyor ki, emekçi hareketinin denetim ve kuşatılmışlığın en yaygınlaştırılmış alanları olan fabrikalardan değil de, bu fabrika ve işyerlerinde çalışan, aynı zamanda işsizlerin, gençlerin ve emekçi kadınların yaşadığı alanlarda, Gazi, Ümraniye ve onlarca semt varoşlarında başlaması, sınıfın ve emekçi hareketin çıkış kanallarını zorlayan mekânlar olarak tarih sahnesine gelmesi belirginleşmiştir. Demek ki, sınıf, yoksul semt varoşlarını kendini bu sıkıştırma ve ezme presinden kurtaracak kanallardan şimdilik sadece birisi olarak görmüştür.

4- 1997'DE SINIF HAREKETİNİN YÖNÜ

1996 1 Mayıs ve ölüm orucu direnişinden sonra, işçi sınıfı ve emekçi hareketinde bir dibe vuruşun emareleri görülmeye başlandı. Devrimci ve komünist hareketle, sömürgeci faşist devlet arasında sert bir çatışma süreci yaşandı. Devletin stratejik planı, işçi ve emekçi hareketi ile devrimci hareketin buluşma ve ortaklaşma kanallarını kırmaktı. Bunda yeterli başarı da gösterdi. İdeolojik, kültürel ve politik bir kampanya (medya aracılığıyla) fiziki yok etmeyle birlikte yürütüldü. Bunları önceki bölümde de belirtmiştik.

1996'nın ikinci yarısı hem genel devrimci hareket açısından, hem de sınıf hareketi

açısından yorgunluk emarelerinin görüldüğü bir dönemi ifade eder. Devrimci hareket aynı zamanda önemli bir güç kaybetmiştir. '96 Kasım ve Aralık'ından itibaren yeni yükseliş belirtileri görülse de bu yeni devrimci yükselişin omurgasını yaratamamasıyla belirginleşmiştir. 3 Kasım 1996'da Susurluk'ta ortaya çıkan ve oldukça lehimize kullanılabilecek materyal ve belgelere rağmen, devrimci hareket uzun bir süre müdahale edemedi. Kamu emekçilerinin 15 Aralık 1996 Kızılay eylemini (ki bu eyleme yüzünü aşan bir kitle katılmıştı), Susurluk'la birleştirmek önemli bir çıkışın temeli olabileceken bu başarısızlık ve kamu emekçilerinin eylemi üst bir noktaya sıçratılmadı.

Böyle bir koşul içinde '97'ye girdik. '97'de ilk bölümde de belirtildiği gibi, Susurluk'la ortaya çıkan ve sokağa dökülen kontrgerilla devleti olma gerçeği, devletin çürümesini ve çözülmesini derinleştirdi. Devletin istisnasız bütün kurumları büyük bir çürüme içindeydi. Bu gerçeği bilen MGK, yenden devleti yapılandırma ve reorganizasyon yoluna girdi ve 28 Şubat Muhtırasıyla yarı askeri yönetim daha da tahkim edildi ve asker her alanda öne çıkarıldı.

Sınıf ve emekçi hareketi adeta içten içe dalgalanan ama dalgalarını denizin üstüne çok yansıtmayan bir durgun deniz görüntüsünü veriyordu.

Bir süre sonra "sivil itaatsizlik" eylemleri olarak da adlandırılan "Sürekli Aydınlik İçin Bir Dakika Karanlık Eylemleri" başladı. Devrimci ve komünist hareket bu sürece müdahale etmeye ve emekçilerle birleşerek, hareketi sistem dışına taşımaya başladılar ve bu yolda önemli mesafeler de katettiler. Bu eyleme onbinlerce insan katıldı. Ancak bu eylem üretim birimlerinde yeni bir genel yükseliş trendinin mihenk taşı olamadı. Bunun esas nedeni, önderlik boşluğu sorunuyla ilgilidir. Ve ayrı bir değerlendirmeyi gerektirir.

Ancak üretim birimlerinde lokal düzeyde kalan, daha çok küçük ve orta ölçekli işlet-

melerle sınırlı grev, direniş ve çeşitli eylemler devam ediyordu. Türk-İş'in 5 Ocak 1997'de yapmış olduğu miting, her ne kadar sendika bürokrasisinin devletçi bayrak gösterisine dönüştürülmek istenmiş olsa da, 300 bine yakın işçi kitlesinin kendi taleplerini haykırımları ciddi bir sınıf gösterisinin ve eyleminin temeli olmuştur.

Kamu emekçilerinin eylemlerinin yanısıra özelleştirmeye karşı çok sayıda sendika, meslek ve farklı kitle örgütlerinin biraraya gelerek oluşturduğu ÖKP'nin (Özelleştirmeye Karşı Platform) kurulması, maden ve termik santrallerinde fiili işgaller, en son geçtiğimiz aylarda yabancı özel firma temsilcilerinin içeriye sokulmaması, kent halkıyla birlikte işçilerin barikatlar kurması, üretimi tümünden veya yarı yarıya durdurma eylemleri, Çayırhan'da Pak Teknik Firması'nın yetkilisinin tartaklanıp arabasının devrilmesi, ocaklara üç gün inmeyen Divriği işçilerinin eylemleri, iş yavaşlatma eylemleri, Soma, Lüleburgaz, Çayırhan, Yatağan mitingleri, Edirne Lalapaşa'da Çimento fabrika işçilerinin işten atılması sonucu Genel Müdür'ün evinin basılması, 19 Şubat'ta fabrikanın işgali gibi çok sayıda çeşitli eylemler 1997'nin ilk yarısında varlığını korudu ve sürdürüldü.

Buradan bu döneme ilişkin bazı sonuçlara ulaşmak mümkün:

Sınıf hareketinde durağanlıklar ve gelgitler yaşansa da sınıf hareketi gelişme ve büyüme potansiyelini bağrında taşıyor.

İşten atılmalar ile özelleştirme sorunu birbirine bağlı iki temel sorundur. Bu dönemler ve TİS dönemleri eylemlerin geliştiği dönemlerdir. Dolayısıyla politik ve ekonomik mücadelenin iç içe, yan yana veya art arda gelişme eğrisine sahip olduğu görülmelidir.

Mitingler hem taşralarda, metropolden daha uzak alanlarda oldu, hem de katılımlar yoksul emekçi semtlerinden olmaktadır.

Bunlar da yeni bir sınıf dinamizminin göstergeleridir.

Sınıf hareketinde, daha önce belirtildiği gibi politik önderlik boşluğu devam ediyor ve bu, sınıf hareketinin kırılmasına ve çözümlmesine yol açıyor.

Nihayet sınıf içindeki çalışmalarımızı ele alırken genellikle kurtarıp, çok daha somut, sistematik ve iyi düşünülmüş ayrıntılı planlara dayalı bir hareket planı geliştirilmelidir.

Ancak bütün bunlar ilk elden görünen ve ortaya çıkan sorunlardır. Sadece bir tespiti ifade eder. Devrimci önderlik, hem sınıfın içindeki gelişmelerin nabzını tutması ve ihtiyaçlara yanıt vermesi anlamında, hem de ülkenin genel gidişatı içindeki sınıflar çatışmasının sorunlarının ele alınmasında kendisini çok daha yakıcı olarak hissettirmektedir.

Sınıf hareketinin gelişmesinin önemli boyutlarından bir tanesi Tuzla deri işçilerinin grev ve direnişleridir. Kazlıçeşme deri işçilerinin tarihi olarak mücadeleciler geleneği, Kazlıçeşme'nin Tuzla'ya taşınmasıyla burada yeniden ivmelenecek geliştirdi. Sadece deri atölye ve fabrikalarının mücadele sürecini etkilemekle kalmayan deri işçilerinin direnişi, bölgesel çapta hem farklı sektör işçilerini hem de varoşlarda yaşamını sürdüren emekçileri de olumlu tarzda etkiledi. Kuşkusuz bu mücadelenin en önemli doruk noktası, bölgesel çapta bir genel grevin örgütlenmesiydi. Bu örgütlenmede marksist leninist komünistlerin özel rolünden bahsetmek hiç te abartma olmayacaktır. Bölgesel genel grev "Genel Grev, Genel Direniş" temel hedefine bağlı olarak geliştirilen, başka bir deyişle bu tarz bölgesel genel eylemlerin (grevlerin) geliştirilmesi, şehir ve ülke düzeyinde bir "Genel grev, genel direniş" in ana damarlarını yakalayıp harekete geçirebilir. Bu yolda Tuzla deneyi adeta bir laboratuvar örneğidir.

Aynı tarzda Bursa deri havzasında geliştiril-

len ve hala devam eden direnişler sınıf hareketinde önemli kilometre taşlarıdır.

Bursa deri işçilerinin direnişi, hem işten atılmalara ve sendikasılaştırılmalara, hem de bu alanda örgütlü işverenlerin mafyası-silahlı örgütlenmelerine karşı dışı dış bir mücadelenin temel öğelerini inşa etmesi anlamında vazgeçilmez öneme sahiptir.

Küçükköy'de birbirine yakın ve paralel çorap işçilerinin eylemleri, hiç sendikal örgütlenme geleneği yaşanmamış ve ağır çalışma koşulları içinde olan bu sektör işçilerinde yeni bir mücadele geleneği yaratmış ve bu uğurda verilen kavga yeni bir örgütlenmenin temel taşlarını oluşturmuştur.

Başka bir dizi lokal grev ve direnişlerden bahsetmek olasıdır. Ancak sınıf hareketini '97'nin ikinci yarısında önemli bir mecraya çeken Deri ve Ambar-Nakliyat işçilerinin yanı sıra Reslan, Tıbset ve Brandi işçilerinin direnişlerinden bahsetmeden geçilemez. Yazının ana teması, bu direnişlerin ayrıntısını ve özgünlüklerini işlemek olmadığı açıktır. Fakat bu direnişlerin temel fikrini kavramadan genel bir sonuca gidilemeyeceğini anlamak ve öğrenmek gerekiyor. Brandi, Reslan ve Tıbset direnişi işten atılmalara ve sendikasılaşmaya karşı bir direniş olsa da, temel fikri tek tek direnişlerin yenilmesinin kaçınılmaz olacağı esprisiyle ortak bir örgütlenme temelinde ortak bir direnişin örülmesinin temellerinin atılmasıdır. Onların "Ortak Komite Ortak Direniş" fikrinin önemi de burada yatıyor.

Belki daha birçok sayısız grev ve direnişten bahsetmek mümkün olsa da, '97'nin ana karakterini kavramak için bu örnekler bize yeterli bir bakış sunabiliyor. Ancak '97'yi arkada bırakırken 11 Aralık kamu emekçilerinin genel grevi özel olarak anılmaya değerdir.

İşçilerin tekil ve bölgesel hareketlerinin yanı sıra, yüzbinlerce emekçi memurun, uzlaşma ve reformcu çözümlere karşı fiilen

sokağı göstermesi önemli bir devrimci damarı ifade eder. Aynı zamanda çözümün yolunu gösterir. Gerçekten kamu emekçilerinin bu eylemi, sadece sendikalı memur emekçilerini ve onun dışına taşan diğer kamu emekçilerinin eğilimini göstermekle kalmamış, aynı zamanda işçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelerin de eğilimini yansıtmıştır. Bu yönüyle oldukça önemlidir. Şimdi her sektör ve ayrışık noktalarda duran emekçilerin bu ortak eğilimden, birleşik bir plan dahilinde örgütlenmeleri kaçınılmazdır. Aslında bu genel grev hareketinde de görüldüğü gibi, işçi sınıfının ve kamu emekçilerinin eğilimini yansıtmasının yanı sıra, aynı zamanda onları etkileyerek de bir gelişme ivmesi kazanmış olması yeterince anlaşılabilir. Çıkarılacak önemli sonuçlardan biri şudur: Bu genel grev, işçi sınıfının öncü güçleriyle sınırlı bir desteğe dönüşmüştür. Oysa sınıfın genel eğilimi ve içten içe biriken potansiyel açığa çıkarılmakta geri bir konumu ifade etmiştir.

Söylediğimiz gibi sınıfın ve emekçilerin genel bir eğilimi olan bu genel grev, 1997'deki sınıfın ve emekçilerin çıkış mücadelesinde de bir eğilim olarak varlığını korumuştur. 3 Ocak'ta 300 bine yakın işçinin Ankara'da buluşması, '97 1 Mayıs'ında bütün engellemelere rağmen yüzbine yakın emekçinin alanda toplanması ve çok sayıda lokal eylem ve grevlerin varlığı, sürekli bu eğilimin genel sonuçlarıdır. Demek ki, sınıf hareketi çözümün sokaktan geçeceğini biliyor. Burada onu geriye çekmek, "kitle hazır değil" söylemi ile reformcu hayaller yaymak niyetlerden bağımsız gerçeğin bir tanımı değildir. En çok "kitle hazır değildir" denilen emekçi memurlar durumunun hiç te söylendiği gibi olmadığını gösterdi. 400 bin civarında üyesi olan KESK'in çağrısıyla ki, bunların büyük bir çoğunluğu da atıl üye durumundadır, bu gerçeğe rağmen bir milyon emekçi memur hayatı durdurabilmiştir. Bu da gösteriyor ki, en olumsuz koşullara rağmen işçi sınıfı ve emekçi kitleler mücadeleye ve mücadele

koşullarına hazır bir kimliği ifade etmektedir.

Kuşkusuz burada DiSK'in Ankara Yürüyüşü'nü de belirtmek gerekmektedir. Her ne kadar bu yürüyüş katılım sınırlandırılmalı ve katılımcıların önemli bir kısmı sendika bürokratları olsa da, hem yürüyüş güzergâhında karşılaşmaların kitleselliği, hem de Ankara'daki kitlesel gösteri sınıfın mücadele azmini perçinleyen gelişmeler olarak değerlendirilebilir.

5- DEVRİMCİ PROLETARYANIN '98'DEKİ HAREKET PLANI NE OLMALIDIR?

Burada adını anmadığımız sayısız direniş ve grevlerin varlığı, işçi sınıfının 1997 yılında, kendisine yönelmiş olan kapsamlı saldırılara karşı bir sınıf duruşunu ifade etmektedir. Bu eylemlerin hemen tümü yerel ve bölgesel düzeyde kalmış, bir üst noktaya sıçrayabilecek ve giderek birbirinden yalıtılmışlıktan kurtarılacak bir politik yönelim yaratamamıştır. Bu uğurda önemli sayılması gereken girişimler olmuştur. Bunlardan birisi, Tuzla havzasındaki genel grev eyleminin başarıyla sürdürülmesiydi. Bu eylem yalnız Tuzla havzasındaki deri işçilerini değil, diğer bir kısım sektörleri de harekete çekmiş ve semt yoksullarının desteğini alabilmiştir. Bu uğurda ikinci örnek

Tibset, Reslan ve Brandi işçilerinin eylemidir. Henüz bir sonuca ulaşmasa da "Ortak Komite, Ortak Direniş" şiarını somutlaştırarak bu yolda küçük de olsa bir adımı gündemlerine taşımaları, gelecekteki sürecin ipuçlarını göstermesi bakımından önemlidir. Aynı şekilde birçok Organize Sanayi Siteleri'nde, veya aynı bölge ve havzada bulunan farklı sektörlerden işçilerin giderek ortak mücadele ve ortak dayanışma fikrinin yaygınlık kazanması, bu sorunun sınıfın gündemine girdiğini göstermektedir. Mesela çorap işçilerinin ilk defa bu kapsamda eyleme geçmesi sonucunda Çorap İşçileri Derneği'nin bir sendika tarzında gelişmesi

ve büyümesi, tekstil sektöründe ağır çalışma koşullarına karşı yeni bir mücadele tarzının ve örgütlenme sürecinin gelişmesi, örneğin Zümrütevler'de Konfeksiyon İşçileri Birliği'nin (KİB) adım adım örülmesi, Bursa deri işçilerinin dışı dışı mücadele sonucu işverenin kalelerinin çatırdatarak sendikal örgütlenmenin derinleşmesi, hatta önderlik konumundan ve politik yöneliminden bağımsız olarak, Bursa'da birçok sendikanın bir araya gelmesiyle Bursa Sendikalar Birliği'nin kurulması, enerji işkolunda termik santralleri çalışanlarının işgale kadar uzanan direngen tutumları ve daha sayısız birçok örnek sınıf hareketinin yönünü çizmiştir.

Şu gerçek şimdi bir kez daha '97'de sınıf hareketinin tarihinden anlaşılmıştır ki; sendikal bürokrasi ihaneti aşılmadan (ki bu ihanet komünist bir önderlik tarafından aşılabılır) sınıf hareketi devrimci bir mecrada yürüyemeyecektir. Adı geçen onlarca direniş ve grevin önündeki temel engellerden birisi sendikal bürokrasinin hain tutumudur.

Küçük bir istisnayı bir tarafta tutarsak, bütün bu direniş ve grevler sendikalara rağmen yapılmıştır. Başka bir deyişle sınıfın ileri ögeleri sendikaların engellerini aşarak eylemleri örgütlemişlerdir. Bırakalım bu eylemlere desteği, bu hainler tersinden eylem ve direnişleri kırmak istemişler, jurnallemişler ve işi, öncü işçileri devletin güvenlik kurumlarına teslim etmeye kadar azıtmışlardır.

O halde sınıf hareketinin öncülerinin, bu engeli aşabilecek karşı taktik planları, anlaşılır, kavranabilir ve sınıfı kucaklayabilir bir tarzda devreye sokmaları gerekmektedir. Bunların neler olduğu ve nasıl olacağı tümüyle ayrı bir değerlendirme konusu olduğundan burada ayrıntısına girmiyoruz.

Eylemlerin nedeni olarak gündeme gelen esas gerekçenin başında, özelleştirme ve sendikasızlaştırmaya karşı direnişler gelmektedir. Bu sendikasızlaştırmanın, genel

anlamda örgütsüzleştirmenin kaynağıdır. Burjuvazi bütün bu saldırı planının yanı sıra bazı temel ve stratejik sektörlerde sınıfı içerden eriten, bozan ve birbirinden yalıtan üretim tekniklerini de yavaş yavaş devreye sokmaktadır. Esnek üretim, grup üretimi, kalite çemberleri, işçileri fabrikaya ortak etme aldatmaları ve daha bir dizi önlemleri de gündeme sokmaktadır. Ama bugün işçilerin en korkulu rüyası, işini kaybetme kaygısı olmaktadır. 12 milyon işsiz olduğu bir ülkede işini kaybetme korkusu cidden önemsenmesi gereken bir husustur. Böylece bir psikolojik korku sınıfın gerek sendikal örgütlenmelerinde, gerekse politik mücadeleye atılımında önemli bir ayak bağıdır.

Bu gerçekler yeterince açık ve öğreticidir. Ancak sınıfın yaşamı dayanılmaz bir noktaya gelmiştir. Bu ise devrimci bir ortamın doğmasını derinleştiren temel bir nedendir.

O halde, '98'de hareket planımız ne olacaktır?

Marksist leninist komünistlerin hareket planı bu olguların kavranması üzerinde yükselecektir. Bunları bir formülasyon tarzında ortaya koyarsak, şunları belirleyebiliriz:

1- '98'de yönelimimizin temel unsurlarından birisi özelleştirmeye karşı, stratejik öngörümüz doğrultusunda taktik planlarımızı devreye sokmaktır. Bunun hareket yönü Özelleştirme Karşıtı Platform'unu (ÖKP) yaygınlaştırmak, işlevli hale getirmek, temel öngörü doğrultusunda politik mücadele sürecine sıçratabilecek slogan ve araçları devreye sokmaktır. Özelleştirme furyası salt Türk burjuva yönetiminin bir saldırısı değildir, tam tersine bunun emperyalist-kapitalist dünyanın, başka bir deyişle "yeni dünya düzeni"nin uluslararası işçi hareketine karşı stratejik bir saldırısı olduğu bugün artık iyice görülmektedir. Uluslararası boyutta olan bu saldırının engellenmesinin yolunun Liverpool liman işçilerinin de söylediği gibi aynı tarzda

uluslararası işçi hareketinin ortak bir tarzda direniş geliştirmesine bağlı olduğu özellikle kavranmalıdır. Bu ise hem sektörler düzeyinde (yani sendikalar düzeyinde), hem de ÖKP düzeyinde daha fazla uluslararası ilişkilerin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

ÖKP'nin derinleştirilmesinde marksist leninist komünistlerin geliştirmesi gereken politik yönelimlerden birisi de, özelleştirmeye karşı çıkan bazı siyasi çevrelerin geliştirmiş olduğu reformist (düzen içi) politikaların deşifre edilmesidir. Bilindiği gibi bazı siyasi çevreler veya kişiler (Mümtaz Soysal örneğinde olduğu gibi) özelleştirmelere karşı bürokratik tekeli devlet kapitalizmini savunan görüşleriyle ortaya çıkarıyorlar. Bu konuda marksist leninist komünistler, sendikal bürokrasinin ve sol kemalistlerin geliştirdiği sistem içi özelleştirme karşıtı anlayışları mahkûm edecek bir politik tarzı geliştirmek zorundadırlar. Bu alanda ayrıntılı bir plan geliştirilmelidir.

2- Ülkede, sınıfın ve emekçi halkın bütün bölükleri, yaşamın çekilmez bir boyut aldığı biliyor. Çalışan da çalışmayan da büyük bir yoksullaşmanın girdabına çekilmiştir. Dolayısıyla bu üretim-egitim birimlerinde yeni kavgaların habercisidir. Tek tek fabrikalar, atölyeler veya işyerlerinde grevler, iş yavaşlatmalar, boykotlar, direniş ve gösteriler sürdürülüyor. Son 10 yılın biyografisi de bunun böyle olduğunu gösterdi. Bu eylemler birbirinden yalıtılarak geliştirildi. Lokal düzeyde kaldı. Yerel eylemler hem aynı bölgedeki farklı sektörleri harekete geçirmede, hem de şehir düzeyinde ve giderek ülke düzeyinde bir sıçramaya yol açmadı. 1989 bahar eylemleri, 3 Ocak 1991 ve en son emekçi memurların 11 Aralık genel grevi bu yolda atılmış önemli kilometre taşlarıdır. Ama yine de kavga ülke çapında bütün sektör ve kuramların genel grevi noktasında evrimleşmemiştir. Marksist leninist komünistlerin sürekli yaptıkları "Genel grev, genel direniş" çağrısının yaşam bulması ve bunu bir propaganda slo-

ganından çıkararak eylem sloganına dönüştürecek bir tarz geliştirmeleri pratik olarak olanaklıdır.

Şimdi bunun yolunun açılmasının temel bileşeni, sınıf ve emekçi hareketin yerel ve bölgesel plandan başlamak üzere geliştirilmesinin olanaklarını mümkün kılmak ve giderek şehir ve ülke düzeyine taşınabilecek bir Birleşik İşçi-Emekçi Hareketi'nin yaratılmasının imkânlarını açığa çıkarmak ve '98'de bu süreci anlamlı kılacak mekanizmaları inşa etmektir. '97, bu bakımdan yeterli ve önemli deneylere sahiptir. Tuzla Genel Grevi, 1 Mayıs deneyleri, emekçi memurların 11 Aralık '97 genel grevi, Brandi, Reslan ve Tıbsat deneyleri, Bursa deri işçilerinin deneyleri ÖKP ve daha bir dizi deney şu gerçeği öğretmiştir: Sınıfın dipten gelen dalgalanması fırsat ve olanaklar ölçüsünde kendini suyun üstüne sıçratabiliyor. O halde bu tek tek sıçramalı dalgaları, yine kendi buldukları yerde daha yükseğe sıçratacak, ama bütün bu sıçramalı dalgaları tek bir gövdede büyük bir dalga merkezinde buluşturacak temelleri atabilmek. Bunun imkânsız olmadığını anlamak gerekiyor.

Öncelikle şunlar olmalıdır: Sendikalar, kurumlar ve diğer örgütler daha sağlam bir zeminde yeniden örgütlenmelidir. Deyim uygunsu koşulların nesnel gerçekleri temelinde örgütler reorganize edilmelidir. Bu birinci önkoşuldur. İkincisi, bu organ, kurum ve sendikaların gücünü ve enerjisini boşa harcamadan bir plan dahilinde, ancak her an taktik planı devreye sokabilecek hızda ve esneklikte olmak üzere bölüm, sektör, kurum vb. şovenizmine düşmeden topyekün bir aktif savunmaya geçebilecek, gerektiğinde koşulların elverişli durumunda saldırı tarzına geçebilecek bir birleşik örgütlenme mekanizmalarının yaratılmasını sağlamaktır.

Bunun için genellemelerden ve soyutluklardan kurtulacak, öznel ve somut politikaları derinleştirmeye ihtiyaç olduğu anlaşıl-

malıdır. Örneğin ÖKP oluşturulduğunda, bu platformu daha kalıcı bir tarzda inşa edecek, önündeki sorunları bir plan dahilinde daha da somutlayacak, doğrudan önderliğimiz olmasa bile sorun ve ihtiyaçlarına yanıt verecek açılımları geliştirmek tarzında hareket edebildiğimizi söyleyebilir miyiz? Amaç bağcıcı dövmek olmadığına, tersine üzüm yemek olduğuna göre kendimizi bu süreçte geliştirici, olumlu tarzda müdahale ederek ilerletici bir çalışma tarzını egemen kılmak yeterince anlaşılır bir tutumdur.

3- Emekçi memurların direnişi son genel grevle bir kez daha açığa çıktı ki, ülkedeki emekçi hareketin bileşenlerinden vazgeçilmez motor güçlerinden biri olmaya devam edecektir. Kendi içinde somutlanan ve bir temele oturan fiili ve meşru mücadele çizgisi, KESK önderliğinde somutlanan ve kendi gücüne güvenmeme, dolayısıyla hareketi reformcu bir mecraya çekme eğilimine ağır bir darbe indirmiştir. Ancak, 11 Aralık eyleminin olumlu havası içinde yeterli bir şekilde reformcu politikalar açığa çıkarılmazsa bu başarı, reformcu önderliğin hanesine yazılabilir. O halde bu alanda faaliyet yürüten kadrolar, hareketin önündeki temel engel olan reformcu ve bürokratik engelleri aşabilecek ve kitleyi kucaklayacak bir tarz geliştirirken, bunu "fraksiyonel" bir tarzda değil, komünist önderlik tarzında yapmanın hayati önemi yeterince kavranabilmelidir. Başka bir yaklaşım da şu olmalıdır: Kamu emekçilerinin daha fazla enerjik bir tutumla işçi sendikalarını, daha da önemlisi sendika şube ve temsilcilikleriyle geliştirecekleri ilişki ve bağlantıları bürokratlaşma tarzında değil, tersine devrimci bir tarzda geliştirilmesinin vazgeçilmez önemi yeterince bilince çıkarılmalıdır.

4- Kürt ulusal direnişi giderek Batı'yı etkiliyor. Kürt sorunu, on yıllardır çözülmeyen bir sorun olarak duruyor önümüzde. Kürt ulusal direnişi sömürgeci faşizmi krize sürüklerken, Batı'da emekçi yığınlar için güvenilir bir müttefik olarak hala tarih sahne-

sinde yerini koruyor. Şimdi Kürt ulusal devrimci direnişinin zafere ulaşmasının yolunun Türkiye işçi ve emekçilerinin mücadelesinin desteğine bağlı olduğu yeterince anlaşılmalıdır. Ancak bu destek yeterince Batı'dan Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine taşınmamıştır.

Kürt ulusal hareketi, gerek çıkışsızlık ve gerekse de taşıdığı zaafılar nedeniyle giderek daha fazla reformcu bir doğrultuya endekslenmiş bulunuyor. Ancak bunun da sorunu daha da çözümsüzlüğe sürüklediğini, sürükleyeceğini anlamak gerekiyor. Şimdi görev Batı'da HADEP başta olmak üzere diğer tüm yurtsever çevrelerle daha sağlam temellerde ortak hareket planı geliştirebilmeliyiz. Bunun ilk elden yolu, politikalarımızı anlaşılır hale getiren ilişki ve dostluğu geliştirmektir.

Zira Batı metropollerinde büyük bir Kürt nüfusu yoğunluğu vardır. Ve bu nüfus yoksul emekçi bir potansiyeli oluşturmaktadır. Eğer bu nüfus mücadeleye çekilmezse koşullardan dolayı asimilasyona uğrayarak hem Kürt ulusal direnişinden, hem de genel olarak devrimci mücadeleden koparak sisteme eklenilebilir.

5- Türkiye'de 12 milyon işsiz olduğu biliniyor. Bu işsizler semt varoşlarında yaşıyor. Bunlar önemli bir devrimci potansiyeli barındırıyor. Öncelikle işsizlere ilişkin anlaşılır bir politika geliştirilmelidir. İşsizler, işçi gibi, yani bir işyerinde çalışan bir emekçi gibi ele alınarak özgün bir politikayı gerektiriyor. İşsizlere dönük yeni bir örgütlenmeye ("İşsizler Sendikası" gibi) gidebilmeliyiz. Ayrıca her sendika ve benzer örgütlerde işsizler komitesi kurarak yeni açılımlar geliştirmeliyiz. Sözelimi Birleşik Metal-İş üyesi iken işten atılan bir işçinin sendika üyeliği devam etmeli, bu arkadaş bu sendikanın "İşsizler Komitesi"nde faaliyet yürütebilmelidir. O zaman özelleştirme sonucunda işten atılanlar, örgütsüz kalmayacakları gibi özelleştirmeye karşı mücadelede daha diri ve savaştan özellikleri koruyacak-

lardır.

6- Semtlerin varoşlarında yaşayan farklı mesleki-dinsel ve ulusal kimliklere rağmen, ortak emekçi-sınıfsal mensubiyet, bu kesimlerin gelecekte daha da yeni bir mücadeleye dinamizmini yaratacak gelişmelere gebe olduğu gerçeğini gösteriyor.

Varoşların hem antifaşist mücadelenin üsleri olarak taşıdığı stratejik önemi, hem de fabrikalara geçişte bir köprü rolünün önemi son derece açıktır.

Konumuzla sorunu sınırlarsak, sınıf çalışmasında semtlerin rolü en parlak şekilde marksist leninist komünistlerin II. Kongre Belgeleri'nde gösterilmiştir.

Şimdi görev, bu öngörüler doğrultusunda '98'de yeni bir hareket planını oluşturmak olmalıdır.

7- Hareket planı içinde vazgeçilmez bir tarzda yeniden vurgulanması gerekenlerden birisinin de, mutlak surette sendikal bürokrasiyi geriletecek bir çalışma tarzının geliştirilmesidir. Bunun genel geçer bir yolu yoktur elbet. Belki de en çok tartıştığımız konuların başında gelmektedir. Sendikalar içindeki faaliyeti "kahrolsun-yaşasın" tarzından çıkarıp, somut ve kavranabilir bir tarzda yeni ilişkiler ağıyla ele almalıyız. Daha da önemlisi sendikalar içindeki çalışmanın bugünden yarına sonuç alıcı bir çalışma olmadığı bilinciyle hareket ederek, yeni bir tarzı geliştirebilirsek, sorunun çözülememesi gibi yeni bir umutsuz kadro biçimlenmesini aşar ve bu uğurdaki kavgamızın meyvelerini toparlayabiliriz.

O nedenle '98'de bu alandaki çalışmalarımız bütün alanlarda olduğu gibi yeniden kendini üretmesini bilecektir.

6- SONUÇ

1998'de sınıf ve emekçi hareketinde yeni yükseliş belirtileri '97'de emekçi memurların genel greviyle müjdelendi. '98, yeni mücadelelere gebedir. Ancak önümüzdeki temel handikabın sınıfın farklı mecralardan

akarak gelen eylemlerini nasıl tek veya birkaç kanalda birleştirebileceği sorunudur. Dikkatler buraya odaklanmalıdır. Eğer bu başarılı ve bu uğurda ileri bir adım atılabilirse sömürgeci faşizmin halklarımız üzerindeki terörünün bir kader olmadığı görülecektir.

Elbette bunu başarmanın yolları vardır.

Kimse böyle bir ağır görevin altında umutsuzluk yaymamalıdır. Eğer sorun yeterince kavranır, hareket planımıza uygun bir politik girişkenlik başarılırsa, bu görevin altından da kalkabiliriz. Oldukça yoğunlaşmış deneylerin varlığı çalışmalarımızda bir esin kaynağı olacaktır.

İNSAN HAKLARI İÇİN SAVAŞIMIN YOLU

Özelde, işçilere, diğer emekçilere, komünistlere, antifaşistlere ve tüm ilerici güçlere yönelik yargısız infaz, keyfi tutuklama, işkence gibi insan hakları ihlallerinden olsun, genelde her türlü zulümden ve katliam uygulamalarından olsun söz edildiğinde akla önce Latin Amerika kıtası gelir. O kıta ki, halkları Yanki emperyalizminin ve uşaklarının, latifundistlerin, büyük burjuvazinin ve askeri diktatörlüklerin boyunduruğu altında görülmemiş bir zulme hedef olmuş, dayanılmaz acılar çekmiş, ama asla boyun eğmemişlerdir. İçimizde öfke ve isyan duyguları uyandıran o ünlü "desapericidos" (=kayıp) terimini insanlığın sözcük hazinesine armağan etmek zorunda bırakılmış olan bu halkların belki de tek "kusurları", Meksika'nın eski diktatörü Diaz'ın söylediği gibi ülkelerinin ABD'ye bu denli yakın olmasıydı.

Ama belki de Diaz'ın tümcesindeki "ABD" sözcüğünün yerine "Batı" ya da "kapitalist Batı uygarlığı" sözcüklerini geçirmek daha doğru olacaktır. Çünkü "insan hakları" kavramının insanlığın gündemine girişiyle örtüşen Batı'nın yükselişi ve kapitalizmin gelişimi, aynı zamanda insanlığa karşı en büyük suçların işlenmesiyle el ele gidecekti. Çünkü ABD'nden, ABD'nin 1776'da oluşumundan çok daha önce, Batı Avrupa kapitalizm çağına koca halkları köleleştirerek, öldüresiye sömürerek ve soykırımdan

geçirerek adım atacaktı. Herhalde geleceğin tarihçileri, kapitalizmi ve onun en son aşaması olan emperyalizmi, özellikle 'geri' ve bağımlı ülkeler halkları başta olmak üzere tüm emekçi insanlığa en büyük acıların çektirildiği bir dönem olarak anacaklardır. Marks, Kapital'in 1. cildinde, sömürgelelerin yağmalanması yoluyla sağlanan ilkel kapitalist birikimi anlatırken şunları söylüyordu:

Amerika'da altın ve gümüşün bulunması, yerli halkın kökünün kazınması, köleleştirilmesi ve madenlere gömülmesi, Doğu Hint adalarının ele geçirilmeye ve yağmalanmaya başlanması, Afrika'nın karaderi ticaretinin av alanı haline getirilmesi, kapitalist üretim çağının pembe renkli şafak işaretleriydi. Bu pastoral gelişmeler, ilkel birikimin belli başlı adımlarıydı. (K. Marks ve F. Engels, Seçme Yapıtlar 1, s. 159)

Marks aynı yerde şunları da söylüyordu:

Yerlilere karşı en korkunç davranılan yerler, doğal olarak, Batı Hint Adaları gibi yalnız ihracata yönelmiş plantasyon sömürgeleri ile, Meksika ve Hindistan gibi yağma alanı haline getirilen zengin ve nüfusu kalabalık ülkelerdi. Ama, gerçek anlamıyla sömürge olan ülkelerde bile, ilkel birikimin hristiyanca niteliği kendini ortaya koymaktan geri kalmıyordu. Protestanlığın o asık yüzlü virtüözleri, New England'lı Püritenler, 1703

yılında meclislerinin bir kararı ile, her Kızılderili başı ve tutsak edilen her Kızılderili için 40 sterlin ödül koydu: 1720'de kelle başına ödül 100 sterline yükseldi; 1744'te Massachusetts-Bay, belli bir kabileyi isyancı ilan edince, şu fiyatlar uygulandı: 12 yaş ve daha yukarısı erkek kafası için 100 sterlin (yeni para), erkek tutsak 105 sterlin, kadın ve çocuk tutsak 50 sterlin, kadın ve çocuk kafası 50 sterlin.(Aynı yerde, s. 161-62)

Gene Marks, İngiliz dokuma sanayisinin İngiliz ve Hintli el dokumacılarını ne hale getirdiğini anlatırken şunları söyleyecekti:

Tarih, İngiliz el dokumacılarının yavaş yavaş yok olmasından daha korkunç bir trajedi kaydetmez; birkaç on yıl boyunca süren bu yok olma en sonu 1838'de sona ermişti. Bunların çoğu açlıktan ölmüşler, pek çok aile günde 2.5 peni ile uzun süre bitkisel bir yaşam sürmüşlerdir. Öte yandan İngiliz pamuklu makineleri, Hindistan'da vahim bir etki yarattı. 1834-35'te Genel Vali şöyle yazıyordu: 'Buradaki sefaletin bir eşine tarihte zor rastlanır. Pamuk dokumacılarının kemikleri Hindistan ovalarını beyaza boyamıştır.' (Kapital 1, s. 44)

Marks'ın da değindiği gibi, Latin Amerika, kapitalizmin sömürge ve bağımlı ülkeler halkları için ne anlama geldiğini ilk tadan kıtalar arasında yer almıştı. Batı historiografisinin 'büyük kaşifler' olarak tanıttığı Kristof Kolomb, Hernando Korteş, Fransisko Pizarro ve diğerleri, Orta ve Güney Amerika'daki Maya, İnka ve Aztek halklarının ve uygarlıklarının yok edilmesini başlatan kişilerdi aslında. E. Galeano, 15. yüzyılın sonlarından başlayarak Amerika kıtasına ayak basan ve buralarda sözcüğün gerçek ve katıksız anlamında bir yağma ve katliam uygulayan İspanyol ve Portekiz konkistador'larının yaptıklarını şu çarpıcı sözcüklerle aktarıyordu:

İspanyollarla Portekizlilerin Amerika destanı, Hristiyan dininin yayılması ile doğal zenginliklerin zorla ele geçirilip yağmalanmasını iç içe geçmiş bir tek aynı şey haline

getirmiştir. Avrupa gücü bütün dünyayı egemenliği altına almak niyetiyle yola çıkmıştı. (Latin Amerika'nın Kesik Damarları, s. 25)

O, daha ilerde ise şunları söylüyordu: 1581'de, Felipe II, Guadalajara Audienca'sının önünde, Amerika yerlilerinin üçte birinin öldürüldüğünü, sağ kalanların da kendilerini ölümlerinin bedelini ödemek zorunda hissettiklerini açıklıyordu. Kral, Kızılderililerin alınıp satıldığını ve evlerinin olmadığını ekliyor, annelerinin madenlerden kurtarmak için çocuklarını öldürdüğünü belirtiyordu. İspanyol Amerika'sının yok olmuş imparatorluklarının yerlilerinin bahtsızlığına bir de Brezilya ve Antiller'de çalışmak üzere köylerinden koparılıp getirilen Afrikalı zencilerin ekleniyordu. Sömürgeci Latin Amerikan ekonomisi o güne kadar görülmuş en yoğun işgücüne sahipti. Bu işgücü dünya tarihinin en zengin uygarlığını yaratıyordu.

Bu doyumсуzluk, korku ve cesaret anıtı, bu topraklarda yerlilerin soykırımına pahasına dikilebildi. Günümüzde yapılan en güvenilir araştırmalar sömürge öncesi dönemde Meksika nüfusunun otuzla otuz yedi buçuk milyon arasında olduğunu ortaya koyuyor. And Dağları yöresindeki yerlilerin de sayısının buna eşit olduğu tahmin edilmekte. Orta Amerika'daki yerliler onla on üç milyon arasında. Aztek, Maya ve İnkalıların toplamı ise sömürgecilerin ortaya çıkışından önce yetmişle doksan milyon arasında tahmin ediliyor. Bir buçuk yüzyıl sonra toplam nüfus yalnızca üç buçuk milyon. (Aynı yerde, s. 52)

Afrika kıtasının çilekeş halkları da 'beyaz adam'ın 'uygarlaştırıcı misyon'undan nasiplerini alacaklardı. Bir örnek olması bakımından, Kara Kıta'nın en talihsiz ülkelerinden Kongo'nun başından geçenlere göz atacağız. Kwame Nkrumah, Challenge of The Congo adlı yapıtında, Belçika işgaline kadar olan dönemde Portekizliler başta olmak üzere çeşitli Avrupa devletlerine

bağlı köle tacirlerinin bu ülkeden gönderdiği köle sayısının 15,000,000'ü bulunduğunu, bunların 10,000,000 kadarının taşıma sırasında öldüğünü belirtiyordu. 1884'te ise İngiltere ile Portekiz arasında Kongo'nun yönetiminin Belçika'ya bırakılmasını öngören bir anlaşma imzalanacaktı. Bu anlaşmayla, yüzölçümü 2,700,000 kilometrekareye yaklaşan (Türkiye'nin 3.5 katı) ve doğal kaynaklar bakımından son derece zengin olan bu Afrika ülkesi, kısa zamanda Belçika Kralı Leopold II'nin kişisel malikanesi haline gelecekti. Muhafazakâr eğilimli ABD'li yazar ve araştırmacı John Gunther, bu konuda şunları yazmıştı:

Leopold'un ki, acımasız bir sömürü yönetimiydi... Onun dünyanın en zengin birkaç kişisinden biri haline geldiği kesin. Daha 1885'de o, bir kararnameyle Kongo'daki tüm 'boş topraklar'ı kendi malikânesinin, yani Leopold'un mülkü kıldı... Yerliler topraklarından düpedüz ormanlara kovuldular. Kongo'da o zamanlar en değerli iki nesne olan kauçuk ve fildişi devlet tekeline geçti ve hükümet 'hemen hemen ülkenin tümü üzerinde mutlak mülk sahipliği hakkı' elde etti. 1896'da (gizli bir kararnameyle) en az 112,000 mil kare (yani, 290,000 kilometrekare -bn.) tutarında, yani aşağı yukarı Polonya büyüklüğünde bir arazi üzerinde Leopold'a özel ek haklar veren *Domaine de la couronne* oluşturuldu. Hepsi bu kadar değil. Sözde uygar bir devletin ilkel bir bölgeyi 'geliştirmesi'ne eşlik eden en alçakça ve dehşet verici zulüm örnekleri yaşandı. Leopold'un ajanlarının kauçuk ve fildişi iştahı giderek daha fazla ve daha doyumсуuz hale geldi. Afrikalı işçiler kotalarını mutlaka tamamlamak zorundaydılar; tersi durumda sakatlanıyor ya da vurularak öldürülüyorlardı. 'Gelişme' ha? Yetkin otoriteler Kongo'nun nüfusunun 1900'de 20,000,000 olduğunu, bugün (yani 1955'de -bn.) ise 12,000,000'a düşmüş bulunduğunu belirtiyorlar. Leopold'un rejiminin beş ila sekiz milyon insanın yaşamına mal olduğuna inanılıyor... En korkunç uygulama

ise el ve ayak kesme idi. Şeflerinin, çalışmalarını beğenmemeleri halinde Afrikalı delikanlıların bir eli ya da bir ayağı -bazen her ikisi birden- kesiliyordu... Afrikalıların kendileri Kongo'da asla el ve ayak kesmeyi bir cezalandırma yöntemi olarak kullanmamışlardı. Bu tümüyle Avrupalıların buluşuydu. Bu alandaki verimliliklerini kanıtlamak için işçi takımlarının şefleri kendi üstlerine sepetler dolusu kesik insan eli götürürlerdi. Sağ el daha gözde olanıydı. Nemli iklimde bozulmalarını önlemek için bu eller bazen tütsülenirdi. (Inside Africa, s. 644)

W. Howitt adlı bir burjuva yazarın, *Colonisation and Christianity: A Popular History of the Treatment of the Natives by the Europeans in all Their Colonies* adlı kitabında, ilkel birikim dönemini anlatırken söylediği şu sözcükler, sermayenin ve burjuvazinin dünyaya nasıl geldiğinin en özlü anlatımı sayılabilir:

Hristiyan denilen bu soyun, dünyanın dört bir yanında boyundurukları altına alabildikleri halklara karşı gösterdikleri vahşet ve zulmün bir benzerine, hiçbir çağda, ne kadar vahşi, ne kadar kaba ve ne kadar merhametsiz ve utanmaz olursa olsun, başka hiçbir soyda rastlanamaz. (Aktaran K. Marx ve F. Engels, *Seçme Yapıtlar* 1, s. 160)

Kuşkusuz, kapitalist sömürgeciliğin kirli yüzünü çarpıcı bir tarzda ortaya koyan bu örnekler, burjuvazinin, "kendi" işçi sınıfı ve emekçilerine daha farklı davranma eğiliminde olduğu anlamına gelmiyor. 19. yüzyılda İngiliz el dokumacılarının trajedisini anlatan Marks, 40.000 dolayında Parisli işçi, asker ve emekçinin öldürülmesiyle sonuçlanan 1871 Komün devrimi sırasında Fransız burjuvazisinin vahşetini şöyle sergiliyordu:

Ama Thiers ve Aralıkçı generalleri, Paris'te ulusal muhafız kılığında yakalanan kendi jandarma espionlarının bile, üzerlerinde yangın bombaları ile yakalanan *Sergents de ville*'lerin bile bağışlandıklarını öğrenir öğrenmez, Komün'ün misilleme üzerindeki

buyrultusunun boş bir tehdit olduğunu anlar anlamaz, tutsakların yığınsal öldürülmeleri yeniden başladı ve sonuna değin arası kesilmeden sürdürüldü. Ulusal muhafızların sığındıkları evler jandarmalarca çevrildi, üzerlerine (ilk kez olarak burada görünen) petrol döküldü ve yakıldı; yarı kömürleşmiş cesetler, daha sonra Ternes'de kurulmuş olan gezgin Basın Hastanesi tarafından kaldırıldılar... Thiers'in bültenlerinin, Moulin-Saquet'de uyurken basılan federelerin süngülediklerini ve Clamart'taki yığınsal öldürülmeleri haber verirken kullandığı saygısız ton, Londra'daki gerçekten aşırı duyarlı olmayan Times'in bile sınırlarına dokundu. Ama bugün Paris'i bombalamış ve yabancı fatihin koruması altında bir zenci köle satıcıları ayaklanması kışkırtmış bulunan kimseler tarafından işlenen salt başlangıç niteliğindeki canavarlıkları saymaya girişmek gülünç olur. ("Fransa'da İç Savaş", Aynı yerde, s. 259-60)

Demek ki, kapitalist Batı, daha tekel öncesi kapitalizm döneminde "barbar ve vahşi" olarak nitelediği geri ve bağımlı ülkelere ve halklara "uygarlık" dersleri ve öğütleri vermeye başlamış, bu ülkeleri sömürgeleştirmesini, oraların halklarının "kendilerini yönetme yeteneğinden yoksun" oldukları savına dayandırmış ve aynı gerekçeleri, Çin, İran, Osmanlı gibi sömürgeleştiremediği ülkelerin içişlerine karışmak için kullanmaya başlamıştır. (Batı Avrupa'nın "büyük" devletlerinin başta Hristiyan azınlıkların yaşam koşullarının düzeltilmesi gibi gerekçelerle 19. yüzyılda Babıali'ye yaptıkları uyarı ve müdahaleler, hatta Osmanlı devletine askeri saldırıları anımsansın!) Söz konusu ülkeleri kendi sömürgeci boyunduruğu altında tutmak, onların halklarını köleleştirmek ve doğal kaynaklarını yağmalamak için kullanılan bu gerekçe ve yaklaşım bazı değişikliklerle günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Kapitalist-emperyalist Batı'nın, daha örtülü bir biçimde de olsa, "barbar, vahşi ve kendini yönetme yeteneğinden yoksun" olarak gördüğü geri ve

bağımlı ülkeleri ve onların halklarını yönetme, boyunduruk altında tutma ve onların yazgılarını belirleme tutkusunda herhangi bir değişiklik ya da azalma olmamıştır. Belli başlı emperyalist devletlerin, onların denetimi altında ya da çizgisinde bulunan uluslararası ve uluslarüstü kuruluşların ve insan hakları örgütlerinin genel yaklaşımlarına işte bu "sömürgeci" bakış açısı damgasını vurmaya devam etmektedir. Oysa yukarda değindiğimiz tarihsel örnekler ve günümüzde yaşanmakta olanlar; burjuvazinin, dünyaya gelişinden itibaren en korkunç zulüm ve katliamların mimarı ve örgütleyicisi olmuş olduğunu ve öyle olmaya devam ettiğini ve dolayısıyla bu konuda hiç kimseye öğüt verme ve yol gösterme hakkına sahip olmadığını, olmayacağını hiçbir tartışmaya meydan vermeyecek bir açıklıkla göstermektedir.

Kapitalizmin 19. yüzyılın son onyıllarından başlayarak emperyalist aşamasına girmesi, insanın insanı sömürüsüne dayanan bu sistemin çelişmelerinin en üst düzeyde keskinleşmesi ve onun devrimin eşğine gelmesi anlamına geliyordu. Ekim Devrimi'yle birlikte proleter devrimleri döneminin açılması, aynı zamanda sömürge ve bağımlı ülkeler halklarının metropol ülkelerinin devrimci proleteryanının kişiliğinde son derece değerli bir bağlaşıklık ve önder bulmaları ve ezilen halkların emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluş yoluna girmeleri demektir. Bu gelişmeye, metropol ülkeler burjuvazisinin tekel öncesi kapitalizm çağında -monarşiye, ortaçağa ve feodalizme karşı savaşım verdiği ölçüde- sahip olduğu sınırlı ve koşullu ilerici potansiyelin ortadan kalkması eşlik edecekti. Emperyalizm, dünya gericiliğinin başı ve merkezidi; her düzeyde gericilik demektir. Bu çağda emperyalist burjuvazi dünya ölçeğinde iki savaşa -ve özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra daha çok el altından kışkırtıçısız yerel savaşa- neden olmakla kalmadı; o, tekel-öncesi kapitalizm çağında geliştirdiği "beyaz adamın üstünlüğü" teori

ve pratiğinin izlerini de taşıyan faşizmi ve Nazizmi yarattı, dünyanın her yanında en gerici, en saldırgan ve en barbar rejimleri işbaşına getirdi, besledi ve destekledi. Kuşkusuz bütün bunlar asla, geri ve bağımlı ülkelerin gerici burjuvazisi ve toprak ağalarının sömürgecilere ve emperyalistlere göre daha az barbar, daha az saldırgan vb. olduğu ya da onların ancak sömürgeci ve emperyalist efendilerinin kışkırtması ve yüreklendirmesi sonucunda ellerini işçilerin ve diğer emekçilerin kanlarına buladıkları anlamına gelmiyor. Osmanlı-Türk egemen sınıflarının Ermeni ve Kürt halklarına karşı, savaş ağalarının ve Çan Kay-şek kliğinin Çin halkına karşı, Franko faşizminin İspanya halkına karşı, monarko-faşist Şah ve fundamentalist Humeyni diktatörlüklerinin İran halkına karşı, sözde demokratik Hint gericiliğinin değişik ulus ve milliyetlerden Hindistan halklarına karşı, Etiyopya'daki sosyal faşist DERG diktatörlüğünün başta Eritre ve Tigray halkları gelmek üzere tüm Etiyopya halklarına karşı, Kolombiya'daki kokain baronlarıyla içiçe geçmiş olan diktatörlüğün Kolombiya işçi ve köylülerine karşı gerçekleştirdiği sınırsız beyaz terör, bu ülkelerin egemen sınıflarının vahşetinin düzeyi konusunda bir fikir vermeye yeter de artar bile.

Ama gene de çağımızda "insan hakları" konusunda bir duyarlılığın oluştuğunu kabul etmemiz gerekiyor. Bu paradoksun açıklaması, aslında çağımızın bir devrimler çağı olmasında yatmaktadır. Metropol ülkelerde proletaryanın devrimci eylemi ve ayaklanmalarının ve hepsinden önemlisi Bolşeviklerin önderlik ettiği Rusya proletaryası ve halklarının gerçekleştirdiği Ekim Devrimi'nin ve sömürge ve bağımlı ülkeler halklarının demokrasi ve ulusal kurtuluş savaşımalarının emperyalist burjuvaziye indirdiği ağır darbeler, onu bir ölçüde 'evcilleştirmiş', bir ölçüde 'uygarlaştırmıştır'. Sivil toplumlarımızın ileri sürdüğünün tersine, bunda Batı burjuvazisinin sözüm ona uygar, ilerici ve demokratik eğilimleri-

nin zerrece rolü olmamıştır. Yirminci yüzyılın sonuna yaklaştığımız şu günlerde, en "liberal", en "demokrat", en "kültürlü" vb. gözükkenleri de içinde olmak üzere sömürücü sınıfların tüm fraksiyonlarının siyasal egemenliklerini ve üretim araçları üzerindeki denetimlerini muhafaza etmek için - kuşkusuz buna güçleri yettiği takdirde her şeyi, ama her şeyi yapmayı göze alabileceklerini yeteri kadar gösteren verinin birikmiş olduğunu söyleyebiliriz. Bu, toplumun ve uygarlığın gelişiminin gerçek lokomotifinin, itici gücünün asla sömürücü egemen sınıflar değil, tam tersine her zaman ezilen ve sömürülen yığınlar olduğu ve olmaya devam edeceği gerçeğinin bir başka tarzda anlatımıdır. Lenin, Maksim Gorki'ye yazdığı 3 Ocak 1911 tarihli mektubunda bu gerçeği şöyle dile getiriyordu:

Proletaryayı örgütlenme yoluyla, proletaryanın savaşımı için özgürlüğü savunma yoluyla sömürge politikasına ve uluslararası yağmaya karşı direniş, kapitalizmin gelişmesini yavaşlatmaz, tersine onu daha uygar, daha gelişmiş kapitalist yöntemlere başvurmak zorunda bırakarak onun gelişmesini hızlandırır. Kapitalizm vardır, kapitalizm vardır. Kara-100-Oktobrist kapitalizm ve Narodnik ('gerçekçi, demokratik', 'yaşam' dolu) kapitalizm vardır. İşçilerin önünde kapitalizmin 'açgözlülüğünü ve vahşetini' sergilediğimiz ölçüde, birinci türden kapitalizmin ayakta kalması o ölçüde zor olacak, kapitalizm o ölçüde kesin bir biçimde ikinci türden kapitalizme dönüşecektir. Ve bu, tam da bizim işimize, tam da proletaryanın işine gelecektir."

(Collected Works, Cilt 34, s. 438-39)

Genelde çağımızda ve özelde Nazi Almanyası'nın ve militarist Japonya'nın Avrupa ve Asya halklarına karşı gerçekleştirdikleri sistematik cinayet ve soykırımlarla nitelenen İkinci Dünya Savaşı'nın antifaşist güçlerin zaferiyle sonuçlanmasından sonra

"insan hakları", sürekli olarak dünyanın gündeminde kalan bir sorun olageldi. 10 Aralık 1948'de kabul edilen Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde tüm insanların; ırk, renk, cins, dil, siyasal ya da başka bir durumdan dolayı ayırım yapılmaksızın sahip oldukları haklar sayılıyor, BM'nin ve onun üyelerinin, bu hakların korunması ve eksiksiz bir tarzda uygulanması için çaba harcayacakları duyuruluyordu. Bu haklar arasında; yaşam, özgürlük ve kişisel güvenlik hakkı, yasa önünde eşit davranış görme hakkı, keyfi olarak tutuklanmama ve sürgüne gönderilmeme hakkı vb. yer alıyordu. Bu haklar, gerek tek tek devletlerin yasalarında ve anayasalarında ve gerekse BM'nin ve diğer bir dizi uluslararası ve uluslararası kuruluşun hazırladığı ve çok sayıda devletin altına imzasını attığı çeşitli uluslararası anlaşmalarda da yer almaktadır. Başta emperyalist devletler gelmek üzere, en barbar ve en vahşi olanları da içinde olmak üzere hemen hemen bütün gerici burjuva devletleri, bu insan haklarını sözüm ona korumayı amaçlayan kuruluşlar oluşturmuş, kendilerini insan haklarının savunucuları olarak tanımlamışlardır. Hatta emperyalist burjuvazi başta gelmek üzere hemen hemen tüm ülkelerin sömürücü sınıfları burjuva karşıtlarını ve düşmanlarını, insan haklarına saygılı davranmamakla suçlamayı ve antidemokratik uygulamalarını ve insan hakları alanındaki açıklarını onları yıpratmak için kullanmayı neredeyse bir alışkanlık haline getirmekle yetinmemiş, komünist ve devrimci güçleri sistematik bir biçimde "terörizm", "haydutluk" ve "insan haklarını çiğneme"yle suçlayacak denli ileri gitmişlerdir.(1) ABD'nin, sosyal emperyalist Çin'le sözüm ona ticari ilişkilerini geliştirmek için bu ülkede -kuşkusuz fazlasıyla ve en kaba biçimde çiğnenen "insan hakları"nın gündeme getirmesi, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın her yıl dünyada insan haklarını çiğneyen ülkelerle ilgili bir rapor yayımlayarak bu ülkeleri bir biçimde yargılaması, gene ABD'nin; özellikle Çin, Demokratik Kore, İran, Libya, Irak,

Suriye gibi hegemonyasına şu ya da bu ölçüde karşı duran ülkeleri insan hakları ihlalleriyle suçlaması, hatta Türkiye gibi "dost ve bağlaşık" ülkeleri kendi rotasına daha da yaklaştırabilmek için onlara insan hakları ihlalleri konusunda "yapıcı eleştirilerde" bulunması, bu pişkinlik ve ikiyüzlülüğün en çarpıcı örneğidir herhalde.

Bu ikinci kategoriye giren durumlarda, ABD'nin -ve diğer emperyalistlerin- dostu ve bağlaşığı konumundaki gerici ve faşist rejimlere yönelttiği gizli ya da açık eleştirilerin bir amacı, dünya demokratik kamuoyunu aldatmaksa, ikinci ve asıl önemli amacı, kuşkusuz kendi ekonomik, siyasal ve askeri çıkarlarının korunmasını güvence altına almak için sözkonusu rejimlerin ömrünü uzatmaktır. ABD emperyalistlerinin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Filipinler'deki gerici rejimi kesintisiz bir biçimde destekledikleri, silahlandırdıkları ve ona sahip çıktıkları ve bu nedenle Markos'un 1965'de devlet başkanlığına gelmesinden sonra, Filipinli devrimcilerin bu rejimi haklı olarak 'ABD-Markos diktatörlüğü' diye andıkları biliniyor. ABD tekelci burjuvazisinin, eli Filipinler halkının kanıyla lekelenmiş olan Markos ve ortaklarına yakınlığı, Filipinler'deki Amerikan Ticaret Odaları Birliği'nin 27 Eylül 1972'de, yani Markos'un bu ülkede sıkıyönetim ilan etmesinden tam 6 gün sonra adı geçen hayduda gönderdiği telgrafta eksiksiz bir tarzda dile getirilmişti. Filipinler'deki Amerikan Ticaret Odaları Başkanı William Mitchell imzasıyla yollanan bu telgrafta aynen şöyle deniyordu:

Majesteleri Ferdinand E. Marcos, Filipinler Cumhuriyeti Başkanı

Amerikan Ticaret Odaları Birliği barış ve düzeni, iş güvenliğini ve ekonomik büyümeyi ve Filipin halkının ve ulusunun göncencini restore etme yolundaki çabalarınızda size üstün başarılar diler. Biz, bu hedeflere ulaşmak için verdiğiniz kavgada güvenimize ve işbirliğimize sahip olacağınızı bilmenizi isteriz. Bu duygularımızı

ABD'deki ortaklarımıza ve branşlarımıza da iletiyoruz. (D. B. Schirmer and S. R. Shalom, The Philippines Reader, s. 229-230)

Ancak, işlerin kötüye gitmesi, yani Markos kliğinin, (Maoist bir siyasal çizgi izleyen) Filipinler Komünist Partisi'nin önderlik ettiği Yeni Halk Ordusu'nun silahlı savaşımı ve geniş işçi ve emekçi yığınların büyüyen hoşnutsuzluğu ve eylemi ve hatta Markos ve yakın çevresinin, ekonomik ve siyasal gücü tümüyle kendi tekeline alma yöneli minden zarar gören diğer burjuva kliklerinin muhalefeti yüzünden köşeye sıkışması üzerine Washington harekete geçecekti. Kasım 1984'te yayımlanan Ulusal Güvenlik Konseyi İnceleme Direktifi'nde, bir yandan Markos diktatörlüğüne verilen yardımın artırılması, bir yandan da "ekonomik, askeri ve siyasal reformlar"ın gerçekleştirilmesi için Markos üzerindeki baskının yoğunlaştırılması öngörülüyordu. Söz konusu belgede şöyle deniyordu:

ABD'nin Filipinler'de son derece önemli çıkarları vardır:

Siyasal olarak çıkarlarımız vardır; çünkü eski sömürgemiz olan Filipinler'in bağımsızlığını ve demokratik kurumlarını besleyip büyüten ABD'dir. Ve Filipinler, istikrarlı ve demokratik yönelimli bir bağlaşıklık olarak kalmalıdır. Radikalleşmiş bir Filipinler, bütün bölgeyi istikrarsızlaştıracaktır.

Stratejik olarak, bölgede genişlemekte olan Sovyet ve Vietnam tehdidi nedeniyle, Subic ve Clark'taki üslerimizi özgürce kullanmaya devam edebilmemiz gerekmektedir.

ABD'yle bağlaşıklık halinde bulunan sağlıklı bir Filipinler'i de içeren güçlü bir ASEAN (Güneydoğu Asya Ulusları Birliği örgütü), Güneydoğu Asya'da komünizmin varlığına karşı bir tampon ve ekonomik özgürlük ve demokratik ilerlemenin neler başarabileceğini gösteren bir modeldir.

Ekonomik olarak, güçlü bir yatırım ve ticaret pozisyonundan yararlanmaktayız. (Aynı yerde, s. 322)

İşte bu nedenlerden ötürü ABD direktifi, diğer "reform" önlemlerinin yanı sıra, "inandırıcı bir demokratik reform umudu sunan daha açık bir siyasal sistem" in kurulmasını ve "Yeni Halk Ordusu tehdidiyle başa çıkabilmek için Silahlı Kuvvetler'de profesyonel ve apolitik önderliğin restorasyonunun sağlanmasını" vb. (Aynı yerde, s. 324-25) öneriyordu.

Tam da burada yukarıda değinmiş bulunduğumuz gerçekliğe göndermede bulunmamız gerekiyor: "İnsan hakları" kavramının günlük yaşamın bir parçası ve insan hakları savaşımının demokrasi savaşımının önemli bir ögesi haline gelmesi, aslında yüzyılımızın tanık olduğu ve kapitalizmin ve emperyalizmin barbar yüzünün çok daha çıplak bir tarzda sergilenmesine yol açmış olan iki dünya savaşımının ve özellikle Sovyetler Birliği'nin başını çektiği antifaşist güçlerin zaferiyle sonuçlanan ikincisinin dolaylı sonuçlarından biridir. Bu iki savaşta -daha öncekilerden farklı olarak sivilleri de büyük ölçüde etkileyen kitlesel bir insan kıyımı yaşanmış, özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman Nazileri ve Japon militaristleri insanlığı daha önce seyrek görülen bir vahşete (konsantrasyon kamp-ları, insanların toplu olarak gaz odalarında zehirlenmesi ve fırınlarda yakılması, bazı etnik grupların toptan sürgünü ve yok edilmesi, sivil ve asker tutsaklara karşı yaygın ve sistematik işkence ve tıp deneylerini de içeren barbarca davranışlar, sivil ve asker tutsakların fabrika ve madenlerde öleşiye ve çok kötü koşullarda köle olarak çalıştırılması, sivil yerleşim bölgelerinin bombalanması ve yakılması, kadınların seks kölesi olarak kullanılması vb.) tanık kılmışlardı. Bu sınırsız vahşet, diyalektiğin yasaları uyarınca ister istemez kendi karşıtını doğurmuş, kapitalizmin, insanı ve insanlık değerlerini, insansal olan her şeyi hiçe sayan bu piçine, yani faşizme ve onun uygulamalarına karşı evrensel bir ilerici tepkinin oluşmasına olanak vermişti.

Ne var ki, emperyalizmin dünya ölçeğinde

egemenliğinin yıkılamamış olması nedeniyle emekçi ve ilerici insanlığın bu kazanımları oldukça alçakgönüllü boyutlarda kalmış, emperyalistler ve gerici burjuvazi ezilen ve sömürülen yığınlar karşı saldırısını sürdürme olanaklarını muhafaza edebilmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın antifaşist güçlerin zaferiyle sonuçlanmasının ardından ABD emperyalizmi, Alman, Japon ve İtalyan faşizminden boşalan yeri doldurmuş, sosyalist Sovyetler Birliği'nin önderlik ettiği antifaşist kampa ve dünya proletaryası ve halklarına karşı daha sinsi ve daha kapsamlı bir saldırıya girişmişti. Faşist kampın çöktürülmesine yarı gönüllü bir biçimde katılan, dünya halklarının antifaşist savaşımını daha bu savaş sürmekteyken baltalamak için elinden geleni yapan ABD ve onun kuyruğunda sürüklenen İngiliz emperyalistleri, savaş bittikten sonra devrim ve sosyalizm "tehlikesi"ne karşı Alman, İtalyan ve Japon faşizminin kalıntılarına dört elle sarıldılar. Fransa'da, İtalya'da, Yunanistan'da, Avusturya'da, Norveç'te, İsveç'te, Belçika'da, Hollanda'da, Filipinler'de, Vietnam'da, İran'da, Birmanya'da, Endonezya'da, İspanya'da, Portekiz'de, Şili'de, Arjantin'de, Bolivya'da vb. Alman Nazileri'yle ve Japon militaristleriyle işbirliği yapan ve milyonlarca ve onmilyonlarca insanın ölümünden, yaralanmasından, işkence görmesinden sorumlu olan çok sayıda üst ve orta düzey askeri ve sivil görevli, hemen hemen tüm işbirlikçi, işkenceci ve katiller, antifaşist savaşın bitiminden sonra "görevlerini" sürdürdüler. Tabii, bu kez "Sovyet tehdidi"ne karşı savaşa koyulmuş olan "hür dünya"nın lideri ABD emperyalizminin ve ortaklarının koruması altında ve "demokratik" bir kılıfta. Önde gelen Nazilerin yargılandığı ünlü Nürnberg mahkemesine yalnızca bir avuç Nazi şefi, yani topu topu 21 kişi çıkarılabildi: Hermann Goering, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop, Wilhelm Keitel, Alfred Rosenberg, Julius Streicher, Fritz Sauckel, Baldur von Schirach, Walther Funk, Hjalmar Schacht, Franz von Papen, Konstantin von Neurath, Albert Speer,

Arthur Seyss-Inquart, Karl Doenitz, Erich Raeder, Wilhelm Frick, Alfred Jodl, Ernst Kaltenbrenner, Hans Frank ve Hans Fritzsche. Bunlardan Hess, Reader, Funk ömür boyu hapis cezasına, Speer ve Schirach 20 yıl, Neurath 15, Doenitz 10 yıl hapis cezasına çarptırılırken, Schacht, Papen ve Fritsche aklanıldı! Ve Sovyet yargıçlarının azınlıkta kaldığı ünlü Nürnberg mahkemesi, nesnelere doğası gereği, dünyayı kana bulan Nazi önderlerinden yalnızca, geriye kalan 12'si için idam kararı alabildi. SS ve Gestapo örgütlerinin ve Alman istihbarat birimlerinin pek çok üst ve orta düzey görevlisiye, dünya kamuoyunun gözlerinden uzak bir biçimde CIA gibi istihbarat örgütlerinin hizmetine girdiler. Savaşın sonlarına doğru, Nazi istihbarat örgütünün şefi General Gehlen'in kendi ekibiyle birlikte ABD emperyalistleri hesabına çalışmaya başlaması, bunun en belirgin örneklerinden birisidir.

Öte yandan, Çin'de, Kore'de ve Güneydoğu Asya ülkelerinde gerçekleştirdikleri işkence ve katliamlarla Alman Nazilerinden pek "geri" olmadıklarını kanıtlamış olan Japon militaristleri de Nazilerinkini andıran sembolik bir yargılamayla yakalarını kurtaracaklardı. İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde ABD'nin işgali altına giren Japonya'nın başkenti Tokyo'da toplanan askeri mahkeme, milyonlarca insanın kanını döken Japon militaristlerinin sivil ve askeri önderlerinden yalnızca yedisini darağacına çıkarabildi. Bundan birkaç yıl önce ölen ve Japon emperyalizminin Asya halklarına karşı giriştiği saldırının ve gerçekleştirdiği korkunç katliamların en önde gelen sorumlularından biri olan İmparator Hirohito olsun, onun suç ortaklarının büyük çoğunluğu olsun, İkinci Dünya Savaşı'nın ertesinde ve özellikle "Soğuk Savaş"ın başlamasından hemen sonra, ABD'nin başını çektiği "Hür Dünya"nın saygın kişilikleri oluverdiler.

Asıl misyonlarının kapitalist-emperyalist dünya sistemini ayakta tutmak ve proletar-

yaya, diğer emekçilere ve ezilen uluslara karşı, devrim ve sosyalizm "tehlikesine" karşı acımasız bir savaşım sürdürmek olduğunun tam olarak bilincinde olan ABD emperyalistlerinin, Alman, Japon ve İtalyan faşizminin kalıntılarıyla ve dünyanın dört bir yanındaki benzer öğelerle güçbirliği içine girmesi, bu öğeleri kendi kanatları altına alması, nesnelere doğası gereğiydi. Dolayısıyla, antifaşist savaşın temel hedeflerinden birisi olan denazifikasyon, yani faşizmden ve faşist öğelerden arınma ve emekçi halka, partizanlara ve devrimci aydınlara karşı en korkunç işkence ve katliamları gerçekleştirenlerin yargılanması ve cezalandırılması, ancak Sovyet Kızıldünya'sunun girdiği ve/ya da devrimci, demokratik halk iktidarlarının kurulduğu ülkelerde gerçekleştirilebildi. Buralarda, faşizmin sosyal dayanağını oluşturan büyük toprak sahipleri ve gerici burjuvazi mülksüzleştirildiler ve siyasal iktidardan uzaklaştırıldılar. Bu koşullarda, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya ölçeğinde emperyalizmin egemenliğinin sürmesi nedeniyle pratikte çok fazla bir şeyin değişmemiş, işçilere, diğer emekçilere ve ezilen uluslara karşı sistematik baskı ve terörün bütün hızıyla devam etmiş olmasında şaşılacak bir yan olmadığı açıktır. Sovyetler Birliği'nin modern revizyonist ihanete bağlı olarak yavaş yavaş kapitalist ve sosyal emperyalist bir devlete dönüşmesi, bu süreci daha da hızlandıracaktı.

İşte bu nedenledir ki, İkinci Dünya Savaşından bu yana emperyalistlerin ve onların uşaklarının proleteriyaya ve halklara karşı sürdürdükleri savaşlarda ölenlerin, yaralananların, sakatlananların, işkence görenlerin, cinsel saldırıya uğrayanların ve yerinden yurdundan olanların sayısı, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın yarattığı toplam yıkıma yaklaşmış, yer yer de onu geçmiştir. Çok gerilere gitmeye gerek yok. 1960'lı yıllardan bu yana, ABD emperyalistlerinin Vietnam, Laos ve Kamboçya'da, Fransız emperyalistlerinin Cezayir'de, Sovyet sos-

yal emperyalistlerinin Afganistan'da ve Etiyopya'da, Portekiz sömürgecilerinin Mozambik, Angola ve Gine Bissau'da, İsrail Siyonistleri'nin Filistin ve Lübnan'da, Güney Afrika ırkçılarının 'kendi' ülkelerinde ve Namibya başta olmak üzere komşu ülkelerde gerçekleştirdikleri katliamlar, ilerici ve emekçi insanlığın kolektif belleğinde hala tazeliğini koruyor. Bağımlı ve yarı-sömürge ülkelerdeki çeşitli gerici kliklerin, hem ABD başta olmak üzere çeşitli emperyalist devletlerin destek, silahlandırma ve kısıktırmalarıyla, hem de kendi halk düşmanı politikalarına bağlı olarak Endonezya, Pakistan, Filipinler, Irak, Kolombiya, Nikaragua, El Salvador, Guatemala, Kamboçya, Hindistan, Kürdistan, Türkiye, Arjantin, Şili, Brezilya, Güney Afrika, İran, Etiyopya, Somali, Peru, Nijerya, Uganda, Kongo, Liberya, Sudan, Birmanya, Burundi, Ruanda, eski Yugoslavya ve Cezayir'de ve diğer yerlerde yaptıkları ve yapmakta oldukları korkunç insan kıyımları da. Emekçi ve ilerici insanlık, bu yapıları asla ve asla unutmamalıdır. Çünkü unutmak ve bağışlamak, daha büyük yıkımlara, daha çok kan ve gözyaşına, daha fazla 'kayıp'a, daha çok işkenceye ve yargısız infaza ve daha büyük katliamlara açık çağrı çıkarmak anlamına gelecektir. "Uygarlık ve insan hakları" alanlarında kaydedildiği söylenen tüm "ilerlemelere" karşı emperyalizm ve tüm sömürücü sınıflar, özellikle geri ve bağımlı ülkelerde emekçi yığınların kanını oluk oluk akıtmaya devam etmektedirler. O halde günümüze daha yakın bazı örnekler üzerinde duralım.

Bunlardan birincisi, bir zamanlar United Fruit Company adlı ABD'li meyve tekelinin bu ülkedeki gücü nedeniyle "Muz Cumhuriyeti" aşağılayıcı adıyla anılır hale gelen Guatemala'nın durumudur. 1954 yılında liberal-demokrat eğilimli Başkan Jacobo Arbenz'in, adı geçen tekelin çıkarlarına da dokunacak sınırlı bir toprak reformuna girişmesi, Guatemala'yı bir cehenneme çevirecek gelişmelerin başlangıcı olacaktı. Özellikle 1970'lerden bu yana kendini in-

san hakları konusunda tüm dünya ülkelerini sorgulamaya ve cezalandırmaya yetkili bir yüce yargıç gibi görmeye başlayan ABD emperyalizmi, her zaman olduğu gibi bu kez de kirliliğini CIA'nın yönlendirdiği - sözde general- Castilla Armas adlı çapulcu aracılığıyla gerçekleştirmişti. ABD destekli askeri darbeye işbaşına gelen Armas'ın ilk işi Başkan Arbenz döneminde bir miktar toprağa kavuşan Guatemala köylülerine büyük bir kan banyosu yaptırmak ve el koyduğu topraklarını United Fruit Company'ye geri vermek oldu. Daha sonraki yıllarda dünyanın en zorlu gerilla savaşına tanık olmuş olan bu ülke aslında "kayıplar ve şehitler ülkesi" olarak anılmayı hak etmiş bulunuyor: 1988 yılında nüfusu 8.5 milyon dolayında olan Guatemala'da 1960'lardan 1990'lara kadar geçen süre içinde 120,000'den fazla insan ölmüş, 40,000'den fazla insansa kaybolmuştu. (Bu rakamı Türkiye ölçeğinde kişiye eşdeğer olmaktadır.) Washington Office on Latin America adlı "bağımsız" bir insan hakları kuruluşunun açıklamalarına göre, yalnızca 1978-83 yılları arasında, General R. L. Garcia ve General E. R. Montt'un işbaşında olduğu beş yıllık süre içinde 440 köy yakılmış, en az 50,000 kişi öldürülmüştü. ABD tekeli burjuvazisinin yayım organlarından Newsweek dergisinin Aralık 1982 tarihli sayısında çıkan bir haberde, ordunun gerilla avcılarının, "bebeklerin kafalarını uçurdıkları, hasta ve yaşlı insanları yaktıkları, gebe kadınların karınlarını kazıklarla deştikleri" anlatılıyordu. Americas Watch adlı insan hakları kuruluşunun, Meksika'ya kaçmış olan Guatemalalı sığınmacılarla yaptığı görüşmelerle ilgili olarak hazırladığı raporda ise şöyle deniyordu:

Her ne kadar Guatemala ordusu her yaşta çok sayıda sivil öldürmüştü de, asıl kurbanlar kadın ve çocuklar olmaktadır; öldürülmeden önce kadınların kural olarak ırzlarına geçilmekte, çocuklar duvarlara vurularak parçalanmakta, boğulmakta, diri diri yakılmakta ya da maşet ya da süngüyle

öldürülmektedir. (The New York Times, 8 Mayıs 1983)

Söz Latin Amerika'dan açılmışken, ABD'nin önde gelen politikacılarından New York Valisi Nelson Rockefeller'ın 1970 yılında Senato'da yaptığı konuşmaya değinelim. Rockefeller bu konuşmasında ABD tekeli burjuvazisinin iç çekişmelerine bağlı olarak Kasım 1963'de bir suikast sonucu öldürülen Başkan Kennedy'nin, ABD emperyalizminin bu kıta halkları üzerindeki boyunduruğunu pekiştirmek için 1961 yılında başlattığı "İlerleme İçin Bağlaşma" adlı programdan övgüyle söz etmişti. Aynı zamanda Güney Amerika'da çok geniş yatırımlar yapmış bir tekeli kapitalist olan bu bay, konuşmasında 1961-70 yılları arasında Latin Amerika'da tam 17 askeri darbe gerçekleştirdiğini kıvançla anlatmış ve "Düzeni sağlayacak bir çerçeve olmadığında herhangi bir ilerleme sağlanamaz." (Walter Lafeber, Inevitable Revolutions, s. 202) demişti. O, polis ve askerlerin eğitim ve donanımını sağlamaya hizmet edecek bir ABD politikasının, uzun erimde halkın yaşam düzeyinin yükselmesine olanak sağlamanın tek yolu olduğunu söyledikten sonra, "yapıcı toplumsal değişimin temel gücünün ordu" (Aynı yerde, s. 202) olduğunu belirtiyordu.

İkinci örnek, 1960'ların ikinci yarısında Türk gerici ve faşistlerinin kendi gazete ve dergilerinde imrenerek ve Türkiye'yi de oraya benzetme yolundaki özelemlerini ağızları sulanarak anlattıkları Endonezya'dır. Bu ülkede, 30 Eylül 1965'de CIA'nın özendirme ve desteğiyle harekete geçen ordu, Endonezya Komünist Partisi'nin bir darbe girişiminde bulunduğu savıyla iktidara el koydu. Askeri faşist darbenin başını çekenlerden General Nasution kurmay subayların bir konferansında Endonezya Komünist Partisi'nin bütün kadro ve sempatizanlarının tümüyle yok edilmeleri gerektiğini söylemesiyle ünlenmişti. Darbeden hemen sonra Ekim 1965'de paraşütçü birliklerinin Merkezi Cava'ya gelmesiyle kitlesel katliam

başlayacaktı. Bu katliama ordu birliklerinin yanı sıra, palalar, baltalar ve ateşli silahlarla donanmış sağcı ve faşist çeteler de katıldı. Tanıklar, Doğu Cava ve Kuzey Sumatra'da cesetlerin ırmakları tıkayarak geçilmez hale getirdiğini ve çürüyen et kokusunun her yanı sardığını söylüyorlardı. Amnesty International (=Uluslararası Af Örgütü)'ne göre Ekim 1965-Haziran 1966 arasındaki dokuz aylık süre içerisinde 500,000 insan katledilmişti. Endonezya devlet güvenlik örgütünün başı Amiral Sudomo, Ekim 1976'da bir Hollanda televizyon kanalının kendisiyle yaptığı röportajda bu dönemde 500,000'den fazla kişinin öldürüldüğünü kabul edecekti. Başka yetkililer ise ölü sayısının en az 750,000 olduğunu, bu rakamın 1,000,000'dan fazla da olabileceğini söylemişlerdi. Gene resmi verilere göre kişi de tutuklanmıştı. Amnesty International, bu 750,000 tutukludan yalnızca 800'ünün mahkeme huzuruna çıkarıldığını ve bunların büyük çoğunluğunun da ölüm cezasına çarptırıldığını açıklamıştı.

ABD destekli Endonezya ordusu yalnızca kendi ülkesinde eşine az rastlanır bir kan banyosu gerçekleştirmekle yetinmedi; o 1975 yılında Portekiz sömürgecilerinin boşaltmak zorunda kaldıkları Doğu Timor'u da işgal etti. İşgalin 5-6 Aralık 1975'de ABD Devlet Başkanı Gerald Ford ile Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'in başkent Cakarta'yı ziyaret etmesinin ertesi günü başlaması, -Sovyet sosyal emperyalistleri tarafından da desteklenen- Suharto-Nasution faşist kliğinin esinini nereden aldığını bir kez daha gösteriyordu. Savaşın ilk gününde başkent Dili'de 2,000 dolayında sivil katleden, köyleri ayrımsız olarak uçaklarla ve toplarla bombalayan, köylüleri zorunlu göçe ve yerleştirmeye tabi tutan Endonezya ordusuyla Doğu Timor halkının temsilcisi olan FRETİLİN'e bağlı gerillalar arasında 1975-76 yılları arasında yaşanan eşitsiz savaş ve ona eşlik eden soykırım sırasında adanın 650,000 dolayında olan toplam nüfusunun en az 100,000'i (yani

Doğu Timor halkının yüzde 15'inden fazlası!) öldürüldü. Ama bütün bunlara karşın FRETİLİN'in direnişinin kırılmadığını ve sürdüğünü ve Endonezyalı generallerin 1988'de, her yıl ortalama 100 dolayında askerlerini gerilla saldırıları sonucunda yitirdiklerini kabul ettiklerini anımsatalım.

Bu örneklerle; kendi topraklarına İkinci Dünya Savaşı sırasında tüm cephelerde kullanılan bomba miktarına eş miktarda bomba atılmış, halkının yarısından çoğu 'stratejik köy' denen çağdaş konsantrasyon kamplarına yerleştirilmeye çalışılmış, ama 1,000,000'dan fazla kayıp vermesine karşın unutamayacağı bir ders verdiği ABD emperyalizmini kendi ülkesinden kovmayı başarmış olan kahraman Vietnam halkının çekmek zorunda kaldığı acılar eklenebilir.(2) Onlara; kökü 19. yüzyıla, hatta daha öncesine dayanan ve özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde ABD emperyalizminin çok yönlü desteğini sürekli olarak arkasında bulmuş olan beyaz burjuvazinin kanlı ve vahşi Apartheid rejimi altında yüzbinlerce şehit vermiş olan Güney Afrika halklarının çektiği acılar eklenebilir. Onlara; doğrudan CIA ile Şili büyük burjuvazisinin askeri ve sivil temsilcilerinin eşgüdüm halinde gerçekleştirdikleri ve 40,000'den fazla işçi, emekçi ve aydınının ölümüne yol açan Eylül 1973 askeri faşist darbesinden sonra Şili halkının ve gene ABD emperyalizminin desteğiyle Mart 1976'da gerçekleştirilen ve 30,000'den fazla işçi, emekçi ve aydınının katledilmesine yol açan 'kirlili savaş'ı başlatan askeri faşist darbeden bu yana Arjantin halkının çektikleri acılar ve daha niceleri eklenebilir.

* * *

Yaşadığımız dünyada emekçi insanlığa karşı işlenmekte olan suçlar ve cinayetler, tanınmış burjuva insan hakları kuruluşu Amnesty International (=Uluslararası Af Örgütü)'nü bile isyana ve umutsuzluğa sevk edecek boyutlara varmış bulunuyor. "İnsan hakları" sorununa son derece dar ve

formalist bir tarzda yaklaşmakla yetinmeyip kendi işlevini, çocuklar, yaşlılar ve kadınlar da içinde olmak üzere emekçi yığınlar karşı her gün, her saat ve her dakika suç işleyen burjuvazinin ve emperyalizmin cellatlarını, katillerini ve işkencecilerini "biraz daha nazik" olmaya çağırarak algılayan bu kuruluş, 1993 yılında hazırladığı ve "Başarısızlıkla Yüz Yüze Gelme" adını taşıyan bir raporunda bunu şu sözlerle itiraf ediyordu:

Yargısız infazlar, 'kaybolmalar', işkence ve keyfi gözaltı ve tutuklamalar da içinde olmak üzere en temel insan haklarının çiğnenmesi, dünyanın bütün bölgelerinde hala günlük olarak ve çoğu kez kitlesel düzeyde yaşanmaktadır. İnsan Hakları Komisyonu'nun incelediği ve kendi uzmanları ve çalışma gruplarının hazırladığı geniş kapsamlı raporlar, insan haklarının dünya ölçeğinde yüz yüze bulunduğu kötü durumun çarpıcı tanığıdır." (Human Rights, The New Consensus, s. 257)

Raporda daha sonra, 'Kaybolmalar'la ilgili Çalışma Grubu'na 1991'de 17,000 'kayıp' raporu ulaştığı -gerçek rakamın küçük bir yüzdesi ve bu rakamın o zamana değin ulaşılan en büyük rakam olduğu belirtiliyordu. 'Kaybolmalar'la ilgili Çalışma Grubu, aslında buzdağının suyun üzerinde görünen bölümünü bile oluşturmayan bu rakamın, kendi değerlendirme kapasitesini aştığını belirtiyordu. Öte yandan, yerinde infazlarla ilgili Özel Raportör, ölüm tehditlerinde, gözaltında ölümlerde ve yerinde infazlarda kaygı verici bir artış görüldüğünü ve aynı durumun işkence olayları için de geçerli olduğunu söylüyordu. Aynı kuruluşun 1994'de yayımlanan bir başka raporunda ise, "Son 25 yılda bir milyondan fazla insan 'kayıp' ya da yargısız infaz olaylarının kurbanları olmuşlardır." ("Disapperances" and Political Killings, s. 13) deniyordu.

Peki, dünyanın her yerinde ve özellikle geri ülkelerde yüz milyonlarca, milyarlarca emekçi insanın, yani insanlığın büyük ço-

ğunluğunun karşı karşıya olduğu bu kötülükler nasıl ortadan kaldırılabilir, onların yeryüzünde bir cehennem yaşantısı sürdürmelerine nasıl son verilebilecektir? Bu sorunun yanıtını verebilmek için önce sorunun teori planında doğru olarak konmasına gereksinim var.

Her şeyden önce insan hakları olgusunun burjuvazinin ve kapitalizmin doğuşuyla ortaya çıktığının ve bu sosyo-ekonomik formasyona özgü bir kategori olduğunun anlaşılması gerekiyor. Burjuva demokratlarından ve liberallerinden ve onların kuyruğunda sürüklenen küçük burjuva reformistleri ve devrimcilerinden farklı olarak komünistler, "insan hakları" kategorisini öncesiz ve sonrasız, insan toplumuyla birlikte doğan ve sonuna kadar onunla birlikte olacak bir olgu olarak asla görmemişlerdir. Tarihsel çerçevesi kapitalizmle sınırlı olan bu kategori kapitalizmden önce yoktu; o, sosyalist devrimle birlikte ortadan kalkmaya başlayacak ve sınıfsız toplumda da aşılmış olacaktır. Engels bir yerde "insan hakları" kavramının doğduğu 18. yüzyılı ve o dönemin entelektüel atmosferini anlatırken şunları söylüyordu: Toplum ve devletin bütün eski biçimleri, bütün eski geleneksel fikirler, usdışı ilan edildi ve bir yana atıldı; dünya o zamana kadar önyargılarla yönetilmişti; geçmişe ilişkin olan her şey, ancak acıma ve küçümsemeye değerdi. Ensonu gün doğuyordu; bundan böyle boş inan, haksızlık, ayrıcalık ve baskı; sonsuz doğruluk, sonsuz adalet, doğa üzerine kurulu eşitlik ve insanın devredilmez hakları tarafından silinip süpürülecekti.

Bugün usun bu egemenliğinin burjuvazinin ülküleştirilmiş (idealize edilmiş) egemenliğinden başka bir şey olmadığını; ölümsüz adaletin, gerçekleşmesini burjuva adaletinde bulduğunu; eşitliğin yasa önünde burjuva eşitliğine vardığını; insanın temel haklarından biri olarak...burjuva mülkiyetinin ilan edildiğini; ve ussal devletin, Rousseau'nun toplum sözleşmesinin, dünyaya ancak burjuva demokratik cumhuriye-

ti biçimi altında geldiğini ve ancak o biçimde gelebilecek olduğunu biliyoruz. (Anti-Dühring, s. 66-67)

Büyük Fransız Devrimi'nin çıkardığı evrensel insan hakları bildirisinde formüle edilen ve feodal toplumun ayrıcalıklarına başkaldırıcıyı anlatan siyasal özgürlükler için savaşım o zaman için ileriye doğru atılmış büyük bir adımı temsil ediyordu. Ama en demokratik burjuva cumhuriyetlerinin pratiğinin de fazlasıyla göstermiş olduğu gibi, kapitalist toplum koşullarında olsa olsa ya da en iyi durumda sömürülen işçi ve yarı proleterlerle sömüren burjuvazi ve diğer sömürücü sınıflar arasında yasalar önünde eşitlik, yani biçimsel eşitlik sağlanabilir. Bununla, hiçbir zaman edimsel eşitsizliğe engel olmamış olduğu ve olamayacağı bellidir. Lenin'in söylediği gibi, "Biz, proletarya için, kapitalist rejimde en iyi devlet biçimi olarak demokratik cumhuriyetten yanayız; ama unutmaya da hakkımız yoktur ki, hatta en demokratik burjuva cumhuriyetinde bile, halkın nasibi, ücretli kölelikten başka bir şey değildir." (Devlet ve İhtilal, s. 31) Edimsel eşitliğin ve gerçek özgürlüğün egemen olacağı insanal bir toplumun kurulmasına ancak, o burjuva insan hakları savunucularının hiç de hoşlanmadıkları proletarya diktatörlüğü döneminde başlanabilecektir. Eşitlik ve özgürlük uğruna savaşım, sınıfların, sınıflı toplumun ve son sınıflı toplum olan kapitalizmin hukukunun, yani burjuva hukukunun, daha doğrusu tüm hukukun kaldırılmasını gerektirmektedir. Bu da, her türlü sömürünün yanı sıra, üretici sınıfların sömürülmesinin bekçiliğini yapan devletin kendisinin ortadan kaldırılmasına ve onun sömürülmesine göz kulak olacak bir geçiş dönemini, yani sosyalizmi ve proletarya diktatörlüğünü zorunlu kılar. Burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf savaşımından kopuk bir hukuk, eşitlik ve özgürlük tartışması, boş ve liberal bir gevezelikten, işçi sınıfını ve diğer sömürülen yığınları burjuva-demokratik masallarla aldatmaya hizmet eden bir demagoji-

den başka bir şey değildir. Burjuvazinin ve onun uşaklarının bu türden tumturaklı açıklamalarına her zaman yıldırımlarını yağdırmış olan Lenin, bir tezinde şunları söylüyordu: İşçilere ve köylülere şunu söylüyoruz: Yalancıların maskelerini kaldırın, körlerin gözlerini açın. Onlara sorun:

Hangi cinsin hangi cinsle eşitliği?

Hangi ulusun hangi ulusla eşitliği?

Hangi sınıfın hangi sınıfla eşitliği?

Hangi boyunduruktan ya da hangi sınıfın boyunduruğundan kurtuluş? Hangi sınıf için özgürlük?

Bu soruları ortaya atmaksızın, bunları ön plana çıkarmaksızın, bunların sessizce geçiştirilmesine, gizlenmesine, örtbas edilmesine karşı savaşmaksızın politikadan ve demokrasiden, özgürlükten, eşitlikten ve sosyalizmden söz eden kimse, çalışanların en acımasız düşmanıdır, kuzu postuna bürünmüş kurttur, işçilerin ve köylülerin en kötü hasmıdır, mülk sahiplerinin, çarların ve kapitalistlerin bir uşağıdır. (Marx, Engels, Lenin, Kadın ve Aile, s. 235)

Ne var ki, bunun böyle oluşu, işçi sınıfının ve diğer ezilen yığınların siyasal temsilcilerinin hiçbir biçimde demokrasi sorununa ve onun bir parçası olan insan hakları sorununa karşı kayıtsız kalması gerektiği anlamına gelmiyor. Özellikle emperyalizm çağında burjuvazi, büyük burjuva devrimlerinin demokratik içerikli "Eşitlik, Özgürlük ve Kardeşlik" sloganını çoktandır geminin bordasından denize atmış bulunuyor. Tüm ezilen sınıf ve katmanların meşru hak ve istemlerini savunmadan geniş emekçi yığınların devrimci önderi olamayacak ve kendisini devrimcileştiremeyecek olan proletarya, temel hedefini -sosyalizm ve proletarya diktatörlüğü- asla unutmaksızın bu savaşımın en önünde yer almalıdır. O, emperyalizmin ve burjuvazinin özelde "insan hakları" sorununu ve genelde demokrasi sorununu demagojik propagandalarının ve bencil siyasal emellerinin aleti haline

harcadığını belirtmiş ve bu ülkelerin proletaryası ve halklarını böylesi tuzaklara karşı uyarıyordu. Güncel gelişmelere bağlı olarak, burjuva-demokratik yanlısıların hayli yaygınlaştığı günümüzde bu uyarının tümüyle ve son derece geçerli olduğunu söyleyebiliriz ve söylemeliyiz. Komünistler; kendi genç kuşaklarını kendi elleriyle dejeneren eden, onu uyuşturucu ve fuhuş batağına iten, 1991'den bu yana Irak'a uyguladıkları ambargo nedeniyle bir milyondan fazla bebek ve çocuğun ölümüne neden olduklarını kendi ağızlarıyla itiraf eden, silah tekellerinin süper karları için, halklarının en temel gereksinimlerini karşılayamayan geri ve bağımlı ülkeleri modern silahlarla tepeden tırnağa donatan vb. emperyalistlerin ve onların liberal avukatlarının yüzündeki sahte demokrasi maskesini sıyrıp atabilmelidirler.

Burada, söz konusu tavrın asla bir bilgisizlik ya da 'bilinçsizlik' olayı olmadığını altının kalın bir çizgiyle çizilmesi gerekiyor. Örneğin, son derece geniş bir bilgi ağına sahip olan ve "insan hakları" ihlalleri konusunda dünyanın her yanından gelen verilere adeta boğulan Amnesty International yetkilileri, ayaklanmalara karşı savaşım, yani kontrgerilla öğretilerinin ve çeşitli işkence teknikleri ve yöntemlerinin nerelerde, kimler tarafından ve kimlere öğretildiğini, çeşitli işkence araç ve gereçlerinin yanısıra grevcileri, göstericileri dağıtmak ve etkisizleştirmek, gerilla eylemlerini ve halk ayaklanmalarını bastırmak için gerekli silahların ve diğer donanımın nerelerde üretildiğini, kimlere hangi amaçlarla verildiğini vb. çok iyi bilmektedirler. Eğer bilmiyorlarsa ya da unutmışlarsa, kendilerine belleklerini tazilemek amacıyla bazı örnekler sunabiliriz.

a) Özellikle, 1959'da gerçekleşen Küba devriminden sonra ABD, Orta ve Güney Amerika ülkelerinde benzer bir deneyimin yeniden yaşanmaması için, bu ülkelerin gerici burjuvazisiyle eşgüdüm içinde Kontrgerilla etkinliklerini artırdı ve deyim yerindeyse bu ülkelerin ordularının yavaş

yavaş birer iç savaş ordusuna dönüştürülmesi için yoğun bir çaba harcadı. ABD'de ve bu ülkenin, Panama Kanalı bölgesinde kurmuş olduğu Southern Command adlı üste bulunan okullarda eğitim gören Latin Amerikalı askeri personelin sayısı 1960-65 yılları arasında 31,600 iken, bu rakam 1970'de 54,270'e ve 1975'de 71,500'e ulaşmıştı. Alain Rouquie bu konuda şunları söylüyordu:

Zaten stratejik Kennedy-Mc Namara (müstakbel Dünya Bankası Governörü o sırada ABD Savunma Bakanı idi) dönemecinden sonra askeri yardım programının hedefi de kıtanın savunma amaçlı ordularını yıkıcı komünist faaliyetlere karşı iç düzeni koruyan, giderek 'hür dünyanın' güvenliğine katkıda bulunan güçlere dönüştürmek oldu. Güney yarıkürenin ordularına, kontrgerilla ve sivil eylem (civic action) eğitimi verilmesinin yani askerlerin, askeri olmayan sosyal amaçlı projelere katılmasının gayesi de budur. (Latin Amerika'da Askeri Devlet, s. 146)

b) İki yıl kadar önce, Özgür Politika'nın 7 Kasım 1995 tarihli sayısında yayımlanan 'Polis Şefleri ABD'de Ne Arıyor?' başlıklı yazıda şöyle deniyordu:

Kürdistan'da görev yürütmekte olan Emniyet Müdürleri'nin ABD'de eğitildikleri ve yeni dönemde gerçekleştirilecek katliamlar için hazırlandıkları belirtiliyor.

Türkiye ve Kürdistan'da gerçekleştirilen birçok katliamdan sorumlu olan Mehmet Açar, Ünal Erkan, Hayri Kozakçıoğlu gibi üst düzey bürokratlar meclise girmeye hazırlanırken, Kürdistan illerinin Emniyet Müdürleri'nin ABD'ne gönderilerek, yeni yöntem ve metotlar konusunda eğitildikleri ortaya çıktı.

Gazete merkezimize ulaşan bilgilere göre, aralarında 13 Emniyet Müdürü ile 5 Genel Müdür'ün bulunduğu toplam 18 üst düzey bürokrat, 15-29 Ekim tarihleri arasında ABD'nin Louisiana eyaletinin merkezi New

Orleans'a giderek, oradaki özel eğitim merkezinde 15 günlük bir eğitime tabi tutuldu. Kontrgerilla ve 'terör' olaylarında takınılacak tavırlar ve izlenecek strateji ve taktik politikaları konusunda aydınlatıldı.

c) PKK'nın görüşlerini yansıtan bir dergide yayımlanan bir yazıda ise, Almanya'nın Türkiye'ye sürekli olarak yaptığı silah yardımı konusunda ayrıntılı bilgiler sunulduktan sonra şunlar söyleniyordu:

Almanya'nın ambargo kapsamına almayı hiç aklına getirmediği ve tartışma konusu bile yapmadığı bir alan özel tim eğitimidir. Almanya'nın yıllardır Türk polisini eğittiği ve iki ülke istihbarat birimlerinin çok yakın bir çalışma içinde oldukları biliniyor. Örneğin, 1988-90 döneminde Türk polislerinin eğitimi için Almanya'nın harcadığı para 3 milyon mark. Eğitim ve donanım miktarı 1991-93 döneminde tam iki katına çıkarıldı.

Ama asıl üzerinde durmak istediğimiz, özel timlerdir. Biliniyor ki, bu özel polis birlikleri ilk olarak 1985 yılında PKK'ya karşı örgütlendirildiler... Almanya'nın bu birlikleri eğittiği ilk defa 1 Şubat 1987 tarihli Tercüman gazetesinde yer aldı. 'Weygold' isimli bir GSG-9 yüzbaşı, kendilerine ait Bonn St. Augustin kamplarında iki Türk özel tim birimini eğittiğini açıkladı...Ancak 31 Mart-1 Nisan 1994 tarihli Suddeutsche Zeitung gazetesi korkunç bir rakam ortaya attı. Gazeteye göre, gazetenin karaböcek adını taktığı tam 3,000 Türk özel tim polisi Almanya'da eğitilmişti. (Serxwebun, Nisan 1994, Sayı: 148) ABD emperyalistlerinin tüm dünyanın gözleri önünde devrimci Nikaragua'ya karşı yıllar boyu sürdürdüğü terörist etkinlikler karşısında takınılan kayıtsızlık ve görmezden gelme tutumu, Amnesty International ve benzerlerinin çizgisinin gerçek içeriğini sergileyen bir başka örnektir. Bilindiği üzere ABD emperyalistlerinin 1930'lardan bu yana desteklediği Somoza hanedanını uzun bir savaştan sonra deviren ve 1979'da iktidarı ele geçiren Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi,

Reagan yönetiminin ve CIA'nın baş hedeflerinden biri haline gelmişti. 1983 yılında Javier Sanchez-Espinoza ve diğer bazı Nikaragua yurttaşlarıyla içlerinde ABD Temsilciler Meclisi üyesi Ronald V. Dellums'un da bulunduğu bazı ABD yurttaşları, District of Columbia birimindeki ABD bölge mahkemesinde ABD Başkanı R. Reagan, CIA Direktörü W. Casey, A. Haig, ABD Dışişleri Bakanı G. Schultz ve diğer bazı ABD yöneticileriyle onların denetimi ve yönlendirmesi altında Nikaragua halkına karşı bir dizi terörist saldırılar düzenleyen Kontra örgütlerinin liderlerine ve üyelerine karşı bir dava açtılar. Bu adı geçen kişilerin yer, zaman ve ayrıntıları da belirtilen çok sayıda öldürme, yaralama, bombalama, sabotaj, işkence vb. olaylarından suçlandığı dava dilekçesinin girişinde şöyle deniyordu:

1. Bu dava, başka şeylerin yanı sıra, Nikaragua'nın sivil halkını katletmek ve onun ekonomisini çökertmek amacıyla düzenlenen ABD destekli paramiliter etkinliklerin sonucu olarak öldürülen, sakatlanan, yaralanan, kaçırılan ve/ya da ırzına saldıran Nikaragua yurttaşları adına açılmıştır. Davacılar bu terör eylemlerinden dolayı yol açılmış bulunan zararlar nedeniyle ödenince isteminde bulunmakta ve gelecekte böylesi saldırıların meydana gelmesinin önlenmesini istemektedirler. Nikaragua halkına yönelik bu ABD destekli saldırılar, uluslararası yasalar ve ABD Anayasası'nda yer alan temel insan haklarını çiğnemektedir. (Peter Rosset and John Vandermeer, The Nicaragua Reader, s. 230)

Ama "insan hakları" sorununu, bu hakların çiğnenmesinin esas sorumlularına karşı savaşarak, onlara karşı kararlı bir tutum alarak değil, tersine onların olmayan "vicdan ve yüreklerine" seslenerek çözmeyi "ilke" edinmiş olan Amnesty International ve benzer çevreler, ABD'nin, kendi topraklarında, Honduras'ta vb. üslenen Kontra adlı çetelerin ve CIA görevlilerinin ve diğer ABD askerlerinin, devrimci Nikaragua'ya karşı düzenlediği saldırılara sessiz kaldılar.

Bu bakımdan, söz konusu çevrelerin gerek uluslararası burjuva hukukunun, gerek BM ve diğer uluslararası kuruluşların yasal normlarının ve gerekse ABD'nin kendi yasalarının açıkça çiğnenmesi anlamına gelen bu saldırılara karşı Nikaragua yurttaşlarının ve onların ABD'li dostlarının açtığı bu sembolik nitelikli davaya, böylesine "masum" ve yasal bir girişime bile destek vermekten özenle kaçınmaları, herhalde onların "insan hakları" sorununa yaklaşımları konusunda yeterli bir fikir verecektir ve vermektedir.

Demek ki, sınıf bilinçli işçiler ve emekçiler, yalnızca düşmanlarını tanımakla, hem de çok iyi tanımakla yetinemezler; onlar, gerçek dostlarıyla sahte dostlarını birbirlerinden ayırt etmesini ve devrim yangınına papaz yöntemleriyle bastırma işlevi gören bu sahte dostlarının yöntem ve taktiklerini de çok iyi öğrenmek zorundadırlar. Onlar, bugün Güney Afrika'da, zenci halka ve diğer beyaz olmayan halklara karşı en alçakça suçları ve cinayetleri işlemiş işkencecilerin, katillerin, cellatların ve onların her düzeydeki şeflerinin geçmişteki "hata"larından ötürü göstermelik "özeleştiriler" yapmasını sağlayan ve böylelikle "toplumsal barış"ı sağladığını ileri süren "Gerçeklik ve Yeniden Uzlaşma Komisyonu"nın emperyalizmin denetimi altında sahnelemekte olduğu oyunun içyüzünü kavramalı ve aslında bütün ülkelerin proletaryası ve halklarına kurulmuş olan bu tuzağın deneyiminden öğrenmelidirler. Onlar, Nobel Barış ödülünün neden T. Roosevelt, W. Wilson, G. Stresemann, J. Chamberlain, C. G. Dawes, A. Briand, E. Sato, H. Kissinger, E. Sedat, M. Begin gibi emperyalist ve gerici devlet adamlarının yanısıra, L. Jouhaux, A. Schweitzer, M. L. King, R. Cassin, A. Sakharov, W. Brandt, L. Walesa, D. Tutu gibi burjuvazinin liberal ve reformist uşaklarına ya da Amnesty International, Uluslararası Kızılhaç Komitesi, Uluslararası Hukuk Enstitüsü, BM Sığınmacılar Yüksek Komiserliği Bürosu, Uluslararası Çalışma Örgütü gibi emperyalizmin ve

burjuvazinin çizgisindeki uluslararası örgütlere verilmekte olduğunu ve 1973 yılında ABD Dışişleri Bakanı H. Kissinger'la birlikte bu ödüle layık görülen Vietnam Demokratik Cumhuriyeti barış görüşmeleri temsilcisi Le Duc Tho'nun neden onu almayı reddettiğini anlamalıdır. Onlar, 1965'te Endonezya'da yaşanan korkunç kıyımın baş sorumlularından Suharto'nun, Markos döneminden bu yana Filipinler halkına kan kusturan Ramos'un ve Şili'de Eylül 1973 kanlı askeri faşist darbesini gerçekleştiren Pinochet'in bugün Endonezya, Filipinler ve Şili'de devlet başkanlığı ve başkomutanlık koltuklarını işgal ettiklerini, Türkiye'de 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesini gerçekleştiren emekli general Evren'in 1982-89 yılları arasında devlet başkanlığı yaptıktan sonra bugün rahat bir emeklilik yaşamı sürdürmekte olduğunu, kanını oluk oluk akıttığı Güney Afrika halkını yeryüzünde Apartheid cehennemini yaşatan ırkçı rejimi yöneten Ulusal Parti'nin şefi De Klerk'in bu ülkede sözde demokrasiye geçildiği Nisan 1994'ten Mayıs 1996'ya kadar devlet başkanlığı görevini yerine getirdiğini, El Salvador'da 1979-92 yılları arasındaki iç savaş sırasında halka karşı sayısız katliamlar gerçekleştiren faşist ARENA partisinin başında bulunan A. Cristiani'nin, BM aracılığıyla sağlanan uzlaşmadan sonra devlet başkanlığı koltuğunu koruduğunu vb. unutmamalıdır. Ve onlar bütün bu ve benzer konumdaki ülkelerde, yığınları aldatmak ve onların öfkelerini yatıştırmak için yapılan bazı göstermelik değişiklikler bir yana bırakılırsa, eski devlet aygıtının bütün temel taşlarının aynen yerinde durduğunu da unutmamalı ve bütün bu ve benzer olgulardan gereken sonuçları çıkarmalıdır.

* * *

Herhalde, "insan hakları'nın, demokrasinin ve ulusal bağımsızlığın emperyalist burjuvazi ve onun yöneticileri için kaç paralık değeri olduğunu, onların geri ve bağımlı ülkeler halklarına hangi gözle baktığını,

ABD Deniz Piyadesi Tümgeneralı Smedley D. Butler'ın 1935 yılında söylediği şu sözler uzun ve ayrıntılı analizler ve sayfalar dolusu açıklamalardan çok daha iyi anlatmaktadır:

Otuzüç yıl dört ay süreyle aktif askeri hizmette bulundum. Ve bu süre içinde zamanımın çoğunu Büyük Sermaye, Wall Street ve bankacıların önde gelen bir koruma görevlisi gibi çalışmakla geçirdim. Özcesi, ben bir çete elemanı, bir kapitalizm gangsteri idim...

Bu çerçevede 1914'de Meksika'yı ve özellikle Tampico'yu Amerikan petrol çıkarları için güvenli hale getirmeye yardım ettim. Haiti ve Küba'yı National City Bank'taki delikanlıların paralarını rahatça tahsil edebilecekleri bir yer haline getirmeye yardım ettim. Wall Street'in çıkarları için yarım düzine Orta Amerika cumhuriyetinin ırzına geçilmesine yardım ettim. Çete sicilim uzundur. 1902-12 arasında Nikaragua'yı, Brown Biraderler uluslararası bankacılık kurumu için arındırmaya yardım ettim...1927'de Çin'de Standard Oil şirketinin işlerini rahatsız edilmeden görmesine yardım ettim.

...Çeşitli onurlarla, madalyalarla ve yükseltmelerle ödüllendirildim. Geçmişe dönüp baktığımda Al Capone'a bir kaç yararlı ipucu verebilirdim, diye düşünüyorum. Onun çetesi, kentin üç semtinin ötesine geçememişti. Bense üç kıtada cirit atıyordum. (Felix Greene, The Enemy, s. 106-107)

İnsan hakları ha!

* * *

Son bir not: "İnsan hakları" sorununun sürekli olarak gündemde olduğu Türkiye ve Kuzey Kürdistan gibi ülkelerde proleter devrimciler, bu kavganın en ön sıralarında yer almalı ve bu kavgayı işçi ve emekçi yığınları ve bütün diğer devrimci/ilerici güçleri ve kamuoyunu seferber ederek sürdürmelidirler. Bu sorun, Kürt halkından değişik milliyetlerden işçilere, ilerici aydınlardan emekçi kadınlara, er ve erbaşıardan

ezilen din ve mezheplerden halka, siyasal tutsaklardan öğrenci gençliğe, kent yoksullarından emekçi memurlara kadar tüm ezilen ve sömürülen yığınları doğrudan ilgilendirmektedir. "İnsan hakları" sorununun yukarıda konulan marksist-leninist perspektifle yorumu, asla bir sekterizmi önermek ve proletaryaya kendi içine kapanarak kendisini geçici ve kararsız dost ve bağlaşıklarından yalıtmayı öğütlemek olarak anlaşılabilir; tam tersine böylesi bir yorum, söz konusu sorunun tüm ezilen ve sömürülen yığınların devrimci eylemi içinde ve onun aracılığıyla çözülmesi için çaba harcanması gerektiğini gösterir. "Cumartesi Analarımızın, Tuzla işçilerinin ve cezaevlerindeki devrimci tutsakların yarattığı görkemli ve militan direniş geleneği bunun nasıl yapılabileceği konusunda gereken ipuçlarını vermektedir. Komünistler ve sınıf bilinçli işçiler; sömürülen ve ezilen işçilerin, her gün ve her saat işkence ve katliamla yüz yüze bulunan Kürt halkının, gecekondu yıkılan emekçilerin, kalemine ve diline zincir vurulan ilerici aydınlardan, açlığa ve yoksulluğa mahkûm edilen işsizlerin ve yoksul köylülerin, burjuva ordusunun subayları tarafından ezilen er ve erbaşların, cezaevlerine tıkılmış bulunan siyasal ve diğer tutsakların, aşağılanan ve bir meta haline getirilen işçi ve emekçi kadınların vb. uğradıkları baskı ve haksızlıklara karşı kavganın en önünde yer almakla yükümlüdürler. Onlar böyle davrandıkları, sınıfı bu bilinçle eğittikleri ve geniş yığınlarla devrimci öncü arasında sağlam ve kopmaz bağlar örebildikleri ölçüde önder sıfatını hak edecek, bunu yaptıkları ölçüde geniş yığınlar tarafından önder olarak algılanacaklardır. Proletaryanın hegemonyasını gerçek kılabilmenin başka herhangi bir yolu yoktur. Demokrasi savaşımının ve onun bir parçası olan "insan hakları" savaşımının en önünde yer almak, her şeyden önce işçi sınıfının kendi sosyalist eğitimi için gereklidir; onun kendisini burjuvaziyi devirecek ve proletarya diktatörlüğünü kuracak bir sınıfa dönüştürebilmesi için

vazgeçilmez bir zorunluluktur. İşte bu nedendir ki Lenin, "Eğer işçiler, hangi sınıfları etkiliyor olursa olsun, zorbalık, baskı, zor ve suistimalin her türlüsüne karşı tepki göstermede eğitilmemişlerse ve işçiler bunlara karşı, başka herhangi bir açıdan değil de, sosyal demokrat (=komünist -bn.) açıdan tepki göstermede eğitilmemişlerse, işçi sınıfı bilinci, gerçek bir siyasal bilinç olamaz. (Ne Yapmalı?, s. 89) diyordu.

Öte yandan komünistler, demokrasi savaşımını ve onun bir parçası olan "insan hakları" savaşımını burjuvaziden ve onun devlet aygıtı ve partilerinden ve bu egemen sınıfın, elleri Kürt ve Türk komünistlerinin, devrimcilerinin, işçi ve emekçilerinin kanlarıyla lekeli şeflerinden reformlar dilenerek yürütmezler ve yürümeyeceklerdir. Onlar, Türkiye ve Kuzey Kürdistan işçi sınıfının ve halklarının, komünist ve devrimci güçlerinin cellatları, işkenceci ve gardiyanlarından-Batılı emperyalistlerin çizgisindeki burjuva insan hakları kuruluşlarının ve çoğu kez ülkemizdeki İHD'lerin de yaptığı gibi- "insan hakları sicilleri"ni düzeltmelerini ve demokratlaşmalarını beklemezler; burjuva legalitesine ise asla bel bağlamazlar. Onlar, "Cumartesi Anaları"ımızın, Tuzla işçilerinin ve zindanlardaki devrimci tutsakların yolunu tutacak, yani faşizmle, kapitalizmle ve emperyalizmle cepheden çatışma, onlardan hesap sorma, bu çatışma ve hesap sorma ruhunu ezilen ve sömürülen yığınlara taşıma yolundan, onların siyasal seferberliği ve eylemiyle egemen sınıfı ve onun devletini devirme yolundan yürüyeceklerdir. Ve onlar, bu baskılara yukarda da belirtildiği gibi "başka herhangi bir açıdan değil de sosyal demokrat (=komünist -bn.) açıdan tepki göster"mek (Lenin) zorunda olduklarını asla unutmayacak ve demokrasi savaşımını ve onun bir parçası olan "insan hakları" savaşımını, proletaryanın kapitalizme karşı kavgasının, sosyalist devrim kavgasının bir parçası haline getirdikleri takdirde kendi tarihsel ve siyasal misyonlarına uygun olarak davranmış olacaklardır.

Demokrasi savaşımına ve onun bir parçası olan "insan hakları" savaşımına sıradan bir halk sınıfı kimliğiyle, antikapitalist perspektiften yoksun olarak katılan bir işçi sınıfı, kaçınılmaz bir biçimde küçük burjuvazinin ya da hatta liberal burjuvazinin güçsüz bir uzantısı durumuna düşecek, ne demokratik devrimde kendi hegemonyasını gerçekleştirebilecek ve ne de kesintisiz olarak sosyalist devrime doğru ilerleyebilecektir. Lenin'in 'Sosyalist Devrim ve Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı' başlıklı makalesinde söylediği gibi:

Bütün devrimci sosyal demokratlar tarafından ileri sürülen, sömürgelerin derhal bağımsızlığa kavuşturulması istemi de, bir dizi devrimler olmadan, kapitalist düzende 'gerçekleştirilebilir' bir şey değildir. Ama bundan çıkan sonuç, sosyal demokrasi'nin (=komünist hareketin -bn.) bütün bu istemler için derhal verilmesi gereken en kararlı savaşımdan vazgeçmesi gerektiği değildir (böyle bir şey, ancak burjuvazinin işine yarar), tam tersine buradan çıkan sonuç, bu istemlerin burjuva legalitesinin sınırları aşarak, bu sınırlar yerlebir edilerek, parlamentoda söylevlerle, sözde kalan protestolarla yetinmeyerek, yığınları kesin eylemlere çekerek, her temel demokratik istem uğruna savaşımı yoğunlaştırıp, proletaryanın burjuvaziye saldırısına kadar, yani burjuvaziye mülksüzleştirilen sosyalist devrime kadar vardırıarak, bu istemlerin reformist değil devrimci biçimde formüle edilmesi ve eyleme geçirilmesidir. (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s. 151)

DİPNOTLAR

1- Siyasetlerine kural olarak pragmatizmin damgasını vurduğu ulusal kurtuluş hareketleri ve diğer küçük burjuva demokratik ve ilerici hareketler, yer yer çocukları ve diğer masum sivilleri ya da diğer devrimci ve ilerici örgütleri hedef alan ve dolayısıyla devrimci meşruiyet zeminini zorlayan ve aşan şiddet eylemlerine girişmektedirler. Onlar böylelikle sömürülen kitlelerin geri

kesimlerini ve özellikle küçük burjuvaziyi kendi ideolojik hegemonyası altında tutmaya çalışan burjuvaziye ve emperyalizme değerli karşıdevrimci propaganda kozları ve dolayısıyla dolaylı bir destek sunmakta, belki daha da önemlisi proletarya ve halkların katında devrim ve sosyalizm dava ve idealini yaralamaktadırlar. Boyutları açısından istisnai ve uç bir örnek olmakla birlikte, ABD emperyalizmine karşı verilen ulusal kurtuluş savaşına önderlik eden ve Kamboçya'nın 1975'te kurtuluşundan sonra bu ülkede bir milyon dolayında işçi, köylü ve aydını katleden Kızıl Kmerler'in durumu, böylesi bir çizginin vahim ve trajik sonuçları bakımından son derece öğreticidir. Esinini ÇKP içindeki sözde aşırı sol kliklerden alan ve iktidarı ele geçirdikten sonra karşıdevrimci bir terör çetmesine dönüşen Kızıl Kmerler, 1978'de Sovyet sosyal emperyalistlerinin yönlendirdiği Vietnam'ın askeri müdahalesiyle iktidardan uzaklaştırıldılar. Ne var ki, emperyalizm ve dünya gericaliği, "Kamboçya deneyimi"ni devrimci şiddeti ve devrim davasının kendisini gözden düşürmek için yeterince kullandı ve kullanmaya da devam ediyor. Türkiye devrimci hareketinin tarihi de bu konuda öğretici örnekler sunmaktadır. Herhalde hiçbir akli başında devrimci, 12 Eylül öncesinde bir dizi devrimci örgütün devrimci meşruiyet sınırlarını zorlayan ve aşan şiddet eylemlerine başvurmasının, kitlelerde bir bıkkınlığa ve siyasal duyarsızlaşmaya ve faşist cuntanın kitleler arasında en azından pasif bir destek bulmasına yol açan en önemli faktörlerden biri olduğunu yadsımayacaktır. Komünistler, devrimci terör düşüncesi ve pratiğinin böylesine yozlaştırılmasına her zaman kesinlikle karşı çıkmak, küçük burjuva ve ulusal burjuva devrimci ve ilerici hareketlerin kitleleri ve devrimci güçleri hedef alan şiddet eylemlerini eleştirmekle yükümlüdürler. Öte yandan onlar, emperyalizmin ve gericaliğin ve onlarla ağız birliği içindeki burjuva insan hakları kuruluşlarının, devrimci meşruiyet sınırlarını zorlayan ve aşan bu gibi şiddet eylemlerini kullanarak genel

olarak devrimci terörün meşruiyetini ve vazgeçilmezliğini sorgulama ve karalama girişimlerini en kesin bir tarzda kınar ve mahkûm ederler. Ve onlar, tepeden tırnağa donanmış ordulara, yaygın istihbarat örgütlerine sahip bulunan ve dolayısıyla şiddet tekeli elinde tutan emperyalistlerin ve diğer sömürücü sınıfların ezilen sınıf, katman ve uluslara her gün, her saat uygulamakta oldukları sistematik ve kitlesel beyaz terörü bu yolla aklama girişimlerine asla izin vermezler. Tüm insanlık tarihinin ve çağımızın tarihsel deneyiminin de gösterdiği gibi, asıl teröristler her zaman gerici egemen sınıflar olmuşlardır.

2- ABD Devlet Başkanı J. F. Kennedy'nin bir suikast sonucu öldürülmesinden sonra onun yerine geçen L. B. Johnson'ın 7 Nisan 1965'de Baltimore kentindeki John Hopkins Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmada söyledikleri, ABD emperyalistlerinin ikiyüzlülüğünün tipik bir örneğiydi. ABD uçakları, helikopterleri, savaş gemileri ve topları Vietnam halkının kurtuluşunu önlemek için bu halka ve onun ülkesine ölüm kusarken, bu katliamı yöneten emperyalist şef şöyle buyuruyordu:

Bu gece Amerikalılar ve Asyalılar herkesin kendi dilediği değişim yolunu özgürce seçebilmesi için canlarını veriyorlar...

Neden bu acılarla dolu yolda ilerliyoruz? Neden bu ulus, kendisinden o denli uzakta yaşayan bir halk için huzurunu, çıkarlarını ve gücünü tehlikeye atıyor?

Dövüşüyoruz; çünkü her ülkenin kendi yazgısını kendisinin biçimlendireceği bir dünyada yaşama isteğimiz, dövüşmemizi gerektiriyor. Ancak böyle bir dünyada bizim kendi özgürlüğümüz de güvence altına alınmış olacaktır.

Böylesi bir dünya, hiçbir zaman bombaların ya da mermilerin yardımıyla kurulamayacaktır. Ama gene de insanların zaafı, akıldan önce güç kullanımının, barış işlemlerinden önce savaşın yıkımının gelmesini

zorunlu kılıyor. Bunun böyle olmamasını isterdik. (G. Mc Turnan Kahin and J. W. Lewis, *The United States in Vietnam*, s. 496)

O daha sonra sözlerine şöyle devam edecekti:

Yüzyıllardır uluslar kendi aralarında kavga

edip durmuşlardır. Fakat biz, anlaşmazlıkların yasa ve akıl yoluyla çözümlendiği bir dünyanın düşünüyü kuruyoruz.

Tarih boyunca insanlar birbirlerine kin beslemiş ve savaşlarda birbirlerinin kanını dökmüşlerdir. Fakat biz, savaşlara son vermeyi düşünüyüyoruz. (Aynı yerde, s. 501)

ORTADOĞU VE EMPERYALİSTLER ARASI KESKİNLEŞEN ÇELİŞKİLER

Amerikan emperyalizmi haftalardan beri Irak'ı silahlı çatışmayla tehdit ediyor. Bunun için gerekli hazırlıkları aleni olarak yaptı. Savaş narasını sıklaştıran ABD Başkanı Clinton, BM'yi de Irak'a karşı "sert ve belirgin" eyleme geçmeye davet etti. Aslında bu, davetten ziyade açık bir talepti. ABD'nin savı açıktı: "gizli zehirli gaz depolarını açığa çıkartmak üzereyken, Irak, BM Teftiş Heyeti'nin belli alanlara girmesini yasakladı"!

Amerikan emperyalizmi, zehirli gaz savı ile dünya halklarının desteğini kazanmayı ve onun eylemine karşılık olan devletleri de teşhir etmeyi amaçlıyordu. Ama unutturulmak istenen ve dünya kamuoyunun unutmadığı gerçekler var: Halepçe katliamının sorumlusu Saddam Hüseyin. Peki, binlerce Kürt'ün öldürüldüğü bu katliamda kullanılan zehirli gazı kim üretti ve Irak'a sattı? Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahların en önemli üreticisi ve bir numaralı silah tüccarı ABD değil mi?

Körfez'deki somutta da ABD-Irak arasındaki şimdilik söz düellosuyla, diplomatik manevralarla devam eden gelişmenin esas nedeni, Irak'ın hala kimyasal silaha veya bu türden silah üretecek olanağa sahip olup olmadığı değil. Hayır. Clinton, yeni kimyasal silah depoları keşfedildiği için BM'yi Irak'a karşı silaha sarılmaya çağırıyor. Bunun esas nedeni emperyalistler arası keskinleşen çelişkilerin bugünkü aşamadaki

sonuçlarıdır. Çok uluslu veya uluslararası tekellerin stratejik hammadde olan petrol üzerine çelişkileri/rekabetleri keskinleşmiştir. Burada söz konusu olan, Ortadoğu petroleri üzerinde daha fazla pay kapma mücadelesinden ve aynı zamanda emperyalist ülkelerin, stratejik önemi olan Ortadoğu'da nüfuz sahibi olma mücadelesidir. Bunun ötesinde, son dönemlerde doların değer kazanması da (1 Dolar=1,89 Mark) Amerikan ihracatında hızlı bir gerilemeye neden olmuş, dünya pazarında rekabet keskinleşmiş ve ABD, bir savaşla lehine dönüştürmeyi amaçlamıştır. Böylelikle, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra "kurulan barışçıl dünya düzeni"nde tek süper güç olan Amerikan emperyalizminin önder konumu yeniden güçlendirilmiş olacaktı. Ama "evdeki hesap çarşıya uymadı" ve ABD yedi sene önceki Körfez Savaşı'nda bulduğu desteği bulamadı. İngiltere dışında hiçbir AB ülkesi, öncelikle de Ortadoğu'da hegemonya peşinde koşan Almanya ve Fransa silaha sarılmaya yanaşmadı. ABD'nin niyetine Çin ve Rusya da karşı çıktı. Bölge ülkeleri de buna yanaşmadılar ve ABD yalnız kaldı.

Halkların ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin bastırılması, kana boğulması söz konusu olduğunda bu emperyalist güçler hemen anlaşabiliyor ve ortaklaşa harekete geçebiliyorlar. Ama sorun nüfuz sahası ve hegemonya olunca kendi aralarındaki çe-

İlişkiler belirleyici oluyor. Şimdiki durum bunu açıkça gösteriyor. Dünyayı yeniden paylaşmayı talep etmek ve bunu fütursuzca dile getirmek açısından "yeni" olan Alman emperyalizmi yeni bir "çöl fırtınası"nı reddetti. Ne de olsa, Amerikan ekonomisinin zayıf durumundan yararlanarak ihracatını 1996'nın Haziran ayına göre %23 oranında artırmıştı. Alman tekelleri şimdilik yeni sömürgeciliğin silahlı mücadele metodundan ziyade, "barışçıl", iktisadi metodunu kullanarak sızmayı ve kendine bağımlılığı geliştirmeyi doğru buluyor. Ama aynı Alman emperyalizmi, silahlı müdahale söz konusu olursa, seyirci kalmayacağını ve Alman ordusunun buna katılacağını da vurguluyor. O, silah gücüne dayanan paylaşım sofrasından dışlanmaya hiç niyetli değil.

Rusya'nın müdahalesi ve bu müdahalenin sonucu bir taraftan Ortadoğu'da söz sahibi olmak isteyen haydutların sayısını artırırken, diğer taraftan ABD'nin bölgedeki sarsılmaz gözüken konumunu sarstı. Eski dönemi, revizyonist blokun dağılmasından önceki dönemi anımsatan bir durum ortaya çıktı veya gelişme bu yönde.

Revizyonist blokun dağılması tarihsel sürecin güncel miladı, MÖ veya MS kavramı, günümüzde tarihsel gelişmeleri açıklayabilmek için revizyonist blokun dağılmasından önceki ve sonraki dönemi ifade ediyor. Soruna bu milat açısından bakalım:

Tarih, her dönemdeki Ortadoğu krizinin, birbiriyle iç içe geçmiş çok sayıda unsurunun olduğunu göstermiştir. Tarihsel, siyasi, ekonomik, askeri, kültürel, sosyal vs. Bütün bu sorunlar, içinden çıkılmayacak gibi karmaşıktır. Bu sorunların hepsi çözülebilir sorunlardır. Bunun için dış müdahalenin olmaması, bölge halklarının kardeşliğe, karşılıklı güvene dayanan ilişkilerinin gelişmesi ve egemenliği gerekir. Ama her iki koşul da bölgede yok. Yerli hakim sınıfların şovenist politikaları, Arap, Türk, Kürt, Yahudi vb. ulusların ve toplumların birbirini anlamalarının önünde en büyük engel

durumundadırlar. Bunun ötesinde en önemli sorun dış müdahaledir. Bölge, stratejik konumundan ve sahip olduğu hammaddeden (petrol) dolayı, sürekli emperyalist ülkeler arasında sürdürülen rekabetin hegemonya alanı olmuştur. Emperyalist devletler, bölge halklarının ve ülkelerinin içişlerine müdahale etmişler, devletleri birbirine karşı kışkırtmışlar, bölgede karşılıklı çıkarlara saygı temelinde devletler arası ilişkilerin ve bölge halktan arasında da dost, kardeş ilişkilerin gelişmesini engellemişlerdir. Bütün bunları kendi emperyalist çıkarlarını geçerli kılmak için, kendi aralarındaki talan ve nüfuz mücadelesinde daha iyi konumda olmak için yapmışlardır.

Emperyalist güçler arasında o dönemde yayılmacı ve hegemonyacı politikanın önde gelen temsilcileri iki süper güçtü. Amerikan emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmi. İngiltere, Almanya, Fransa gibi diğer emperyalist güçler (ve Çin gibi sosyal emperyalist ülke) iki süper gücün gölgesinde kalıyorlardı. Ama bu, bu emperyalist ülkelerin hegemonyacı olmadıkları, nüfuz alanı peşinde koşmadıkları anlamına gelmez.

Ortadoğu halklarının ve de devletlerinin yaşadıkları trajedilerinin nedenini esas itibarıyla dış güçlerin emperyalist çıkarlarında aramak gerekir. Ortadoğu sorununda esas neden, örneğin devlet olarak ne İsrail'dir, ne de Irak'tır. Şüphesiz yerel devletler de sorunun şu veya bu yönde gelişmesinde önemli, hatta belirleyici rol oynamışlardır. (Örneğin Körfez Savaşı'nın nedeni, Irak'ın bölgesel güç olma dürtüsü ve bu dürtüyü gerçekleştirmek için zamanın olgunlaştığından hareketle Kuveyt'i işgal etmesi ve buna başta ABD olmak üzere bütün emperyalist ülkelerin karşı çıkmalarıydı.) Bölge devletleri, her bir veya bölgede nüfuz sahibi, önde gelen emperyalist güçlerin birer aktif araçları olmuşlardır. Dar anlamda Ortadoğu'da İsrail, her dönem Amerikan emperyalizminin çıkarlarını ifade eden bir devlet olmuştur. Suudi Arabistan

da aynı konumdaydı/konumda. İsrail'in takip ettiği ve gerçekleştirdiği politika, Amerikan emperyalizminin bölgedeki stratejik çıkarlarına tekabül eder. Bu politika, diğer emperyalist güçlerin çıkarlarına da genel olarak tekabül etmektedir. İsrail ile birçok Arap ülkesi arasındaki dönem dönem silahlı çatışma boyutlarına varan çelişkiler bölgeyi istikrarsızlaştırıyordu. İstikrarsızlaşan bölge, dışarıdan yardım bekler konuma geliyordu. Emperyalist güçler "yardım" elini uzatmakta geç kalmadılar. AET başta İsrail olmak üzere bazı Arap ülkeleriyle anlaşmalar imzalarken, sosyal emperyalist Sovyetler Birliği, kargaşadan, istikrarsızlıktan en çok yararlanan emperyalist güç oldu. Her halükarda, Ortadoğu krizlerinin esas nedeni başta iki süper güç olmak üzere emperyalist devletler ve onların çıkar çatışmalarıydı. Bu güçler, hakimiyetlerini devam ettirmek veya nüfuz alanlarını birbirlerinin aleyhine değiştirmek, bölgedeki siyasi, ekonomik ve askeri üstünlüklerini sürekli kılmak için hem bölge ülkelerini öne sürerek birbirine karşı mücadele ettiler ve hem de bölgedeki antiemperyalist, ulusal kurtuluş mücadelelerini bastırdılar. Şüphesiz ki, bu ne Amerikan emperyalizminin ne de Sovyet sosyal emperyalizminin Ortadoğu için özel politikalarıydı. Bu politika, özgün şekillenmesi nasıl olursa olsun, emperyalizme özgü bir politikaydı/politikadır: talan ve tahakküm ve başka ülke ve halkları köleleştirmek. Emperyalistler arası çelişkilerin her dönem Ortadoğu'da keskin olması, bölgenin ekonomik, askeri ve siyasi açıdan stratejik öneminden kaynaklanmaktadır: Ortadoğu'da emperyalistler arası rekabette belirleyici neden, petrol ve bölgenin stratejik-askeri konumudur. Bölge, petrolden ve askeri stratejik konumundan dolayı dünyanın her paylaşımından veya yeniden paylaşım için talebin her yükseltilişinde emperyalistlerin göz diktikleri ilk alan olmuştur. Emperyalist ekonomi ve savaş makinası, petrol olmaksızın uzun ömürlü olamaz. Bölge karadan, denizden ve havadan işgal altında tutul-

maksızın; yani bölge sıçrama tahtası olarak kullanılmaksızın Asya'ya, Afrika'ya, sıcak denizlere uzanmak pek kolay değildir. Hal böyle olunca bölgeyi önemli kılan ekonomik ve askeri-stratejik olguya biraz yakından bakalım.

Ortadoğu'nun toplam ihracatında petrol ve bir kısım yan ürünlerin payı 1980'de %95'ti. Bu oran 1985'te %85'e, 1990'da %77'ye ve 1994'te %69'a düşer. Yani bölgenin toplam ihracatında belirleyici bir rol oynar. Ama ihracatta petrolün payının düşmesi başka ülkelerde de petrol üretildiğinin ve pazarlandığının ifadesidir. Petrol piyasasında rekabetin keskinleşmesi, petrol üreten Ortadoğu ülkelerinin efendi tespitinde seçim olanağını daraltan bir neden olarak görülmelidir. Petrolün önemini üretici ülkeler bazında belirtirsek: Suudi Arabistan'ın ihracatında petrolün payı, 1982'de %96'dan 1993'te %80'e düşer. Birleşik Arap Emirlikleri ihracatında petrolün payı 1978'de yaklaşık %99'dan 1993'de %98'e düşerek gerçekleşir. Suriye'nin ihracatında maden sektörünün payı, 1982'de %52'den 1992'de %61'e çıkar. Kuveyt'in ihracatında petrolün payı, 1977'de %76 ve 1984'te de %55 olarak gerçekleşir. Irak'ın ihracatı tamamen petrolden oluşmaktaydı. Aynı durum İran için de geçerlidir.

Petrolün alıcıları da bellidir. Bunlar daha ziyade emperyalist ülkelerdir. Örneğin Fransa'nın ithalatında petrolün payı 1989'da %8.7 ve 1995'te %6.7 oranlarında gerçekleşir. Aynı yıllarda bu pay Almanya'nın ithalatında %7.5 ve %6.3 oranlarında, Japonya'nın ithalatında %20.6 ve %16 oranlarında, ABD'nin ithalatında %11.3 ve %8.1 oranlarında, Türkiye'nin ithalatında da %20.3 ve %12.8 oranlarında gerçekleşiyordu.

Bölge ülkelerindeki hakim sınıflar halkın, emekçilerin düşmanı, emperyalizme göbekten bağımlıdırlar. Bunu dış ticaret ilişkilerinde de görüyoruz. Örneğin İran'ın ithalatında Sovyetler Birliği hariç Avrupa'nın payı 1985'te %51.4, 1990'da %52.7 idi.

İhracatında Sovyetler Birliği hariç Avrupa'nın payı 1988'de %52 ve 1989'da da %46.6 idi. İsrail'in ihracatında ABD'nin payı 1985'te %20.5, 1991'de 18; ABD'nin payı aynı yıllarda %44 ve %51'di. İhracatında ise ABD'nin payı keza aynı yıllarda %34 ve %31, AB'nin payı %31 ve %28 idi. Ürdün'ün ithalatında AB'nin payı 1986'da %34 ve 1994'de %33'ü, ihracatında da Sovyetler Birliği hariç Asya ülkelerinin payı 1986'da %70 ve 1994'de de %59'du. Suudi Arabistan'ın ithalatında AB'nin 1985 ve 1993'teki payı %34, SB hariç Asya ülkelerinin payı 1985'te %33 ve 1993'te de %31 idi. Kuzey Amerika'nın payı ise aynı yıllarda %17.5 ve %22.2 idi. Bu ülkenin ihracatında AB'nin payı 1986'de %32 ve 1994'te %23; K. Amerika'nın ki %17 ve %19; Sovyetler Birliği hariç Asya ülkelerindeki de %24 ve %51 oranlarındaydı. Suriye'nin ithalatında AB'nin payı 1985'te %30'dan 1994'te %37'ye çıkar. Sovyetler Birliği hariç Avrupa'nın payı da 1985'te %47'ye 1994'te de %45 olarak gerçekleşir. Bu ülkenin ihracatında AB'nin payı aynı yıllarda %43'ten %56'ya; Sovyetler Birliği hariç Asya ülkelerinin payı %7'den %27'ye çıkarken, SB hariç Avrupa'nın payı %74'ten %58'e düşer. Birleşik Arap Emirlikleri'nin 1984-1993 arası ithalatında AB, Sovyetler Birliği hariç Avrupa'nın payı %30 civarındaydı.

Bu veriler bölge ülkelerinin emperyalist güçler tarafından ne denli bir kısıkaç altına alınmış olduklarını gösteriyor.

Revizyonist blokun dağılması, Orta Asya ülkelerinin ve başka ülkelerin önemli petrol yataklarına sahip olmaları, Ortadoğu'nun önemli petrol kaynağı olmaktan çıktığı anlamına asla gelmez. Daha çok ülkenin petrol üreticisi olarak dünya pazarına açılması, bu alandaki rekabeti keskinleştirir. Orta Asya, Azerbaycan petroleri üzerine oynanan oyun, bu alanda sürdürülen rekabet bunu göstermiyor mu? Gösteriyor.

Emperyalist güçler; ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, Rusya, Japonya ve Çin daha fazla

petrol alanına sahip olmak için uluslararası planda her türlü aracı kullanarak kıyasıya mücadele ediyorlar. Bu mücadele, gerektiğinde bölgesel savaşlarla da sürdürülüyor. Körfez Savaşı bunun en son, en çıplak örneğidir.

Belirttiğimiz gibi, Ortadoğu, stratejik-askeri açıdan da büyük bir öneme sahiptir. Ortadoğu'nun önemi petrol bazında görece olabilir, ama stratejik-askeri açıdan bu, mutlak bir önemdedir. Asya'yı, Afrika'yı ve okyanusları birbirine bağlayan Karadeniz ve havayolları bölgede buluşuyorlar/ kesişiyorlar. Akdeniz'i Hint Okyanusu ve Avrupa'yı Asya ile bağlayan Süveyş Kanalı da bölgededir. Emperyalist güçler, bu stratejik-askeri bölgeye sürekli sahip olmak istemişlerdir. Bölgeye yerleşerek, askeri üsler kurarak, talan ve tahakküm politikalarını gerçekleştirmek, ilerici, devrimci halk hareketlerini bastırmak istemişlerdir ve bunu her dönem çeşitli emperyalist güçler gerçekleştirmişlerdir. Bölgenin askeri haritası bu gerçeği tam olarak yansıtmaktadır. Bölgenin her tarafı kara, deniz ve hava üsleriyle doludur: Revizyonist blok dağılmadan önce bölge, ABD ve Sovyetler Birliği tarafından adeta ikiye bölünmüş ve bu emperyalist ülkelerin orduları karşı karşıya duruyorlardı. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra BM şemsiyesi altında Amerikan ordusu esas emperyalist askeri güç olarak bölgeye yerleşti.

Amerikan emperyalizminin Ortadoğu politikası bölge halklarını baskı altında tut tutmayı, yerli işbirlikçilerinin iktidarını ebedi kılmayı, diğer emperyalist güçlerin etkisini kırmayı esas almaktadır. Amerika'nın Ortadoğu politikası, bölge halklarını ekonomik, toplumsal,

siyasal ve kültürel geriliğe mahkum etmeye, bölgenin yarı/yeni sömürge konumunu devam ettirmeye hizmet etmektedir. Talan ve tahakküm politikalarını gerçekleştirmek için ABD, emperyalist zora başvurmadan, askeri güç kullanmaktan, yani savaşmaktan

çekinmeyeceklerini defalarca kanıtlamışlardır. Örneğin 1958'de Lübnan'a müdahaleden Körfez Savaşı'na ve son krize kadar olan bölge tarihi, ABD'nin, çıkarlarını korumak için savaşaacağını yeteri kadar göstermektedir. ABD emperyalizmi, bölgede kendi aleyhine herhangi bir gelişmeyi anında bastırmak için, uygun askeri tedbirler de almıştır. Körfez Savaşı sonrasında Türkiye'ye yerleştirilen çok uluslu "Çekiç Güç"ün tarihi eskidir. ABD, çok önceleri, Basra Körfezi'nde kendi aleyhine bir gelişmeye hemen müdahale etmek için "Çevik Güç"ünü kurmuştu. ABD, daha '80'li yılların başında bölgeyi "ulusal çıkarlarının bölgesi" olarak ilan etmişti. Amerikan emperyalizmi bölgeyi Pakistan'dan Türkiye'ye, İsrail'e, oradan Suudi Arabistan'a ve Afrika'ya uzanan bir askeri üs ve filo çemberi altına almıştı. Bu kontrol bugün üs sayısı çoğaltılarak daha yoğun olarak sürdürülmektedir. Revizyonist blokun dağılmasından önce diğer süper güç olan Sovyet sosyal emperyalizmi de aynen Amerikan emperyalizmi gibi hareket ederek bölgede kendi "ulusal çıkarlarının alanı"nı oluşturmaya çalışmıştı. '80'li yıllarda Sovyet modern revizyonistleri bölgeye 30 milyar dolar tutarında silah satarak (bunların arasında 2300 savaş uçağı ve 19 bin roket de vardı) ve 12 bin kadar askeri personel göndererek "ulusal çıkarlar"ını ifade ediyorlardı.

Revizyonist blok ve hemen onun arkasından da Sovyetler Birliği dağıldı. Ama Ortadoğu açısından değişen önemli bir şey olmadı. Sadece, geçici olarak Rusya geri çekilmiş oldu ve meydan tamamen ABD emperyalizmine kaldı. Ama tek süper güç olan ABD'nin kurmak istediği "yeni dünya düzeni" anlayışı da uzun sürmedi. O zamana kadar maddi temelleri var olan "bütün ülkelerin emperyalistlerinin genel ittifakı", bütün ülkelerin emperyalistlerini genel olarak ABD'nin şemsiyesi altında revizyonist bloka karşı birleştiren koşullar ortadan kalktı ve merkez kaç eğilimi bütün ülkelerin emperyalistlerini karşı karşıya getiren eğilim hakim

oldu. Bu eğilimin hakim olması eşit olmayan gelişmenin ve emperyalistler arası rekabetin çok keskinleştiği anlamına gelir.

Bölgede emperyalistler arası çelişkilerin keskinleşmesi ve rekabetin güncel gelişme eğilimi:

Revizyonist blokun çökmesi ve dünyanın revizyonist dünya kapitalist dünya olarak ikiye bölünmüşlüğü, bu temelde ittifak oluşumlarının ortadan kalkması ve bütün emperyalist ülkeler arasında "it dalaşı"nın bütün çıplaklığıyla ortaya çıkması, Lenin'in bir tespiti bir kere daha doğrulamıştır.

14 Mayıs 1918'de Lenin "Dış Potitika Üzerine Rapor"unda şöyle diyordu:

"... iki eğilim var: Bunlardan birisi bütün emperyalistlerin ittifaklarını kaçınılmaz yapıyor. Diğeri ise bir emperyalisti diğeri-nin karşısına dikiyor. Hiçbirisi sağlam temele dayanmayan iki eğilim." ("Bericht Über Die Aussenpolitik", C. 27, s. 363)

Bu eğilimlerden ilki, revizyonist blokun var olduğu dönemde bu bloka karşı, klasik kapitalist dünyada emperyalistlerin ABD şemsiyesi altında ittifaka gitmeleri anlamına geliyordu.

"Bütün ülkelerin emperyalistlerinin genel ittifakı, ekonomik kapitalist ittifaka dayanan bu ittifak, dünya tarihinin birçok büyük, gözde kesitlerinin kanıtladığı gibi, anavatan tanımayan, sermayenin savunulması için doğal ve kaçınılmaz olan ittifak, emekçilere karşı ittifakın korunmasını, bütün ülkelerin kapitalistlerinin birliğinin korunmasını, anavatanın çıkarlarını halkın çıkarlarından üstün tutan ittifak." (Lenin. agk. s. 359)

İkinci eğilim ise, revizyonist blokun dağılmasından sonra gelişmeye başladı.

"Kapitalizmin bu temel eğiliminin (ilk eğilim kastediliyor -PD) bir istisnası ... emperyalist savaşın, şimdi bütün dünyayı kendi aralarında paylaşmış olan emperyalist güçleri ... birbirine düşman gruplara, düşman

koalisyonlara bölmüş olmasıdır. Bu düşmanlık, bu mücadele, bu ölüm-kalım dalaşı, belli koşullarda bütün ülkelerin emperyalistlerinin ittifakını olanaksız kılıyor” ve “bütün ülkelerin emperyalistlerinin genel ittifakı ... politikanın itici gücü ...” olmuyor. (Lenin, agk., s. 359-360, 363)

Bu ikinci eğilimin, revizyonist blokun dağılmasından sonra ne denli gelişmiş olduğunu emperyalistler arası rekabetin keskinleşme boyutları yeteri kadar göstermektedir. Ortadoğu’da sürdürülen emperyalistler arası rekabet, hegemonya mücadelesi bunun en güncel ve tipik örneğidir.

“... Kapitalizm koşullarında sömürgelerin, çıkar ve nüfuz alanlarının vs. paylaşımı için katılanların gücünden, genel ekonomik, mali, askeri vb. gücünden başka bir şey düşünülemez. Ama katılanların gücü, dengesiz değişir. Çünkü kapitalizm koşullarında tek tek işletmelerin tröstlerin sanayi dallarının ve ülkelerin eşit bir gelişmesi olamaz.” (Lenin, Emperyalizm..., C. 33, s. 300, Alm.)

Emperyalist ülkelerin Ortadoğu üzerindeki rekabetlerinin gelişme durumunu ve rekabet eden ülkelerin konumlarını dış ticaret ilişkilerinde de görüyoruz.

Bölge ülkelerin dış ticareti, özellikle de ihracatı oldukça dengesiz geliyor. İthal eden ülkelerin bölge ülkeleri ihracatındaki paylarının olağanüstü değişmesi bunu gösteriyor. Bizi ilgilendiren ihracat verilerinden ziyade ithalat verileridir. Yani söz konusu bu emperyalist ülkelerin, bölge ülkeleri ithalatındaki payları. Bu veriler, başta ABD, Almanya ve bunları takip eden Japonya, Fransa, İngiltere ve İtalya arasında bölge üzerindeki rekabetin ne denli keskinleşmiş olduğunu gösteriyorlar. Ülkeden ülkeye farklılık gösterse de ABD’nin payında genel bir gerileme ve Almanya’nın payında genel bir artma var. Bu iki emperyalist ülkenin, bazen de Japonya’nın payları birbirine daha ziyade yakınken, diğer emperyalist ülkelerin payları da daha düşük oranlarda birbirine yakın. Burada emperya-

list ülkelerin bölge üzerinde sürdürdükleri rekabetin iki boyutunu görüyoruz: Rekabet daha ziyade ABD-Almanya arasında ön planda keskinleşiyor. Diğer emperyalist ülkelerin bölge üzerindeki rekabetleri ise daha ziyade yeni planda devam ediyor. Bundan dolayıdır ki, ABD ve Almanya’nın tavrı/politikaları belirleyici alınırken, diğer emperyalist ülkelerinki etkileyici oluyor.

Lenin, yukarıda belirttiğimiz yazısında şöyle diyor:

“Müttefik halklar ile savaş tehdidi ve Almanya ile uzlaşma ultimatının formunda var. Ama bu, birkaç gün içinde değişebilir. Bu, her an değişebilir, çünkü bugün Japonya’ya karşı düşmanlık olan Amerikan burjuvazisi, yarın Alman burjuvazisi ile uzlaşabilir. Onların temel çıkarları yerkürenin paylaşım çıkarlarıdır, toprak beylerinin, sermayenin çıkarlarıdır. İfade ettikleri gibi, ulusal onurlarını ve ulusal çıkarlarının teminatıdır.” (s. 363)

Günümüzdeki emperyalistler arası ilişkiler böyle bir gelişmeyi gösteriyorlar. Revizyonist blok varken, dünyayı paylaşma çıkarları, Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı emperyalist ülkeleri bir araya getiriyordu. Bu blok yıkıldı ve bu emperyalist ülkelerin de uzlaşma zorunluluğu ortadan kalktı. Daha sonra ABD ve Rusya belli bir taktiksel yaklaşım içinde oldular. Bu yaklaşım, Rusya’nın zayıflamış gücünden ve ABD’nin AB’ye karşı rekabetinden kaynaklanıyordu. ABD’nin Orta Asya petrolüne göz dikmesi ve Rusya’nın çıkarlarını doğrudan tehdit etmesi, Amerikan-Rus taktiksel yaklaşımının da sona ermesi anlamına geliyordu. Son ABD-İrak krizinde Rusya ortaya koyduğu tavırla, yeniden ve güçlü olarak dünya politikasında söz sahibi olduğunu açıklamış oluyordu. En son olarak Alman Başbakan Kohl ile Yeltsin’in görüşmesi ve Rusya-Almanya ve Fransa arasındaki bir üçlü zirvenin örgütlenmesinin gündeme getirilmesi Amerikan emperyalizmine karşı alınan açık bir tavrın ifadesi oldu. Bu zirve-

nin fikir babası ve bu üç emperyalist gücün taktiksel yaklaşımının örgütleyicisi Alman emperyalizmidir. Tek başına Almanya, ne Ortadoğu'da ve ne de dünyanın başka bir yerinde ABD karşısında tutunacak güce henüz sahip değil ve bunun ötesinde tek başına adım atmaya da niyeti yok. Fransa'yı ve başka emperyalist, gelişmiş kapitalist ülkeleri yedeklemek için bunu yapmak zorunda. Ama Rusya ve Fransa'yı yedekleyen bir Almanya ABD karşısında güçlüdür ve dünyanın yeniden paylaşımında belirleyici adımlar atabilir. Tabi, Lenin'in dediği gibi, bu taktiksel yaklaşımlar her an değişebilir. Bugünün "dostları" yarın düşman, bugünün birbirine düşman olanlar yarının "dostları" olabilirler. Son yedi senelik emperyalistler arası ilişkilerin seyri bunu gösteriyor.

Rusya son çıkışıyla Ortadoğu'da gözünün olduğunu, bölgeye özgü Çarlık ve modern revizyonist dönemlerden kalma emperyalist yayılmacı politikasında hiçbir şeyin değişmediğini göstermiş oldu.

Ortadoğu üzerinde emperyalistler arası rekabette, SB'nin dağılmasından önce olduğu gibi, bir bloklaşmanın, ABD ve Rusya'nın önderlik ettiği bir bloklaşmanın oluşması pek olası değildir. Bu en azından bugünün sorunu değildir. Ama ABD dışında her emperyalist ülke, Ortadoğu'da tek başına amaçladığı yayılmacılığı gerçekleştiremeyeceğini bildiği için çıkış yolunu ABD'ye ortak tavırla arıyor. Yani ABD'ye karşı bölgemizde, taktiksel bir ittifakın unsurları Almanya, Fransa ve Rusya'dır. Çin ve Japonya bölge üzerinde rekabetlerini şimdilik tek başlarına götürüyorlar. Çin ile Rusya arasındaki taktiksel yaklaşım veya "sıcak" komşuluk ilişkileri de sona erdi. Çünkü Çin'de Rusya'nın "arka bahçem" dediği Orta Asya petrollerinde söz sahibi oldu.

Almanya ve Fransa, AB var olduğu ve Avrupa'nın AB bazında birliği söz konusu olduğu müddetçe, dünyanın yeniden paylaşımı konusunda birbirini dışlayan adımla-

rı atmaları pek olanaklı değildir. En fazlasıyla, anlaşamama durumunda birisinin diğerine tabi olması, AB çerçevesinde birinin diğerini sürüklemesi söz konusu olur ki, bu durumda sürükleyici olan Almanya'dır.

O halde, en azından bugünkü koşullarda dünyayı yeniden paylaşım dalaşında Almanya ve Fransa'nın aynı tarafta yer alacaklarından hareket etmek gerekir. Her iki emperyalist ülkenin çıkarları, bugünkü süreçte onları karşı karşıya getirmiyor, ortak hareket etmelerine neden oluyor.

Almanya-Fransa ve Rusya'nın olası yaklaşması karşısında ABD ve Çin'in olası bir yakınlaşması söz konusu olabilir. Bu durumda Rusya çember altına alınmış olacaktır. Her halükarda Ortadoğu ülkelerinin çeşitli emperyalist güçlerin yanında saflaşma süreci hızlanacaktır. Bir tarafta ABD-İngiltere, Türkiye, İsrail, Suudi Arabistan diğer tarafta Rusya-Almanya-Fransa, Suriye, Lübnan, Irak. En azından Suriye ve Irak, Rusya'nın bölge üzerinde söz sahibi olduğunu göstermesinden sonra daha cüretkâr bir şekilde anti-Amerikancı olacaklardır. Tabi bu durumda, böyle bir saflaşma olduğunda ABD'nin İran politikasında da önemli değişimler olacaktır. Her iki taraf İran'ı kendi yanına çekme mücadelesini verecektir.

Her halükarda hem ABD ve hem de Rusya-Almanya her aracı, her olanağı kullanarak Ortadoğu'da ABD nüfuzunu kırmaya, kendi hegemonyalarını gerçekleştirmeye çalışacaklardır.

Tabi bu arada olan, bölge halklarına, Kürt ulusal mücadelesine olacaktır. Birbiriyile rekabet içinde olan emperyalist ülkeler, tutarlı antiemperyalist, devrimci mücadeleyi, ulusal kurtuluş hareketini kanla boğmakta tereddüt göstermeyeceklerdir.

Ortadoğu'da tarih, adeta tekerrür ediyor.

(Önümüzdeki sayıda, Ortadoğu'daki son siyasal gelişmeleri inceleyerek yazıyı sürdüreceğiz.)

“KÜRESELLEŞME” KAVRAMI ÜZERİNE

Birkaç seneden beri, daha doğrusu revizyonist blokun çökmesinden bu yana emperyalist burjuvazinin dilinden düşürmediği ve empoze ettiği en önemli kavram, “küreselleşme” kavramıdır. Emperyalist çıkarları ifade eden bu kavram giderek devrimci literatürde de kullanılmaya başlandı. Adeta moda oldu. Sanki bu kavramın karşılığı yokmuş gibi, sanki bu kavramın yerine daha önceleri başka kavramlar kullanılmıyormuşuz gibi, sanki bu anlamda kendimizi ifade etmede bir eksiklik varmış gibi hareket edilerek burjuvazinin bu kavramı devrimci literatüre yerleştirildi. Aynı kavramdan, burjuvazinin ne anladığı, devrimcilerin ne anladığı da her zaman açıklanmadığı için bilmeyenler açısından, burjuvazi ile devrimcilerin ortak bir lisan buldukları görüşünün doğma tehlikesi gündeme geldi.

Emperyalist burjuvazi, revizyonist blokun yıkılışından sonra dünya pazarını ve kapitalist düzenin hakimiyetini ifade etmek; başka, geçmiş şeylere çağrışımsız ifade etmek için yeni bir kavram ortaya attı. Emperyalist burjuvaziye göre sosyalist sistem yıkılmıştı, 1917 Ekim devrimiyle bütünselliğini kaybeden dünya yeniden bütünleşmişti. Teknoloji dev adımlarla gelişmiş, ülkeler arasında ekonomik ilişkiler kapsamıştı. Belli bir dünya düzeni (iki kamplı dünya düzeni) yıkılmış, yeni bir dünya düzeni kurulmuştu veya kuruluyordu. Bu düzende

iki veya çok kamplılık değil bütünlük, kapsamlı oluşluk esastı. Bütün bunları ifade etmek için bir kavram gerekiyordu: “Globalleşmek”!

Görünüşte ülkeler arasında barış, dostluk, umut ifade eden, baskının, sömürünün artık olmadığını, özgürlüğün bütün dünyada hakim olduğunu ifade eden veya burjuvazinin bu içeriği verdiği bir kavram. Bu kavram sınıf çelişkilerini içermiyor, tam tersine sınıf ahengini, ülkeler arasında ahenkli ilişkileri lanse ediyor.

“Globalleşme” kavramıyla emperyalist burjuvazi, neoliberal politikasını güya gizliyor. “Globalleşme” kavramının marksist literatürde çok isabetli karşılığı vardır: Yeni sömürgeciliğin kapsamlaştırılması, uluslararası işbölümü, sermayenin (üretim) uluslararasılaşması. Burada “yeni” olan, yeni sömürgecilik kavramıdır. O da, daha ziyade II. Dünya Savaşı’ndan sonra; klasik sömürgeciliğin çökmesinden sonra sömürgeci ilişkileri tanımlamak için kullanılmaya başlanmasından dolayı “globalleşmek” kavramının marksist literatürdeki anlamı olan ve sürekli kullandığımız uluslararası işbölümü ve sermayenin (üretim) uluslararasılaşması kavramı eskidi mi de yeni kavram kullanmak kaçınılmaz oldu?

Kavramın içeriği nesnelir veya daha genel anlamda söylersek; kavram ve kategoriler nesnel dünyayı kendi bağlam-ilişkileri ge-

İşmeleri içinde yansıtmak zorundadır. Öyleyse kavram ve kategoriler nesnel dünyanın fotoğrafıdır. Buna göre “Globalleşme” neyin, hangi nesnel dünyanın fotoğrafını veriyor? Burjuva ideolojisinin emperyalist çıkarların. Peki, içeriği böyle olan bir kavram, sınıf mücadelesinin hangi sorununun teorik olarak açıklanmasına yarıyor veya proletarya açısından sınıf mücadelesinin hangi nesnel gerçekliğini ifade ediyor? Proletarya açısından hiçbir şey ifade etmediği gibi, kavram/anlayış kargaşası yaratıyor.

Emperyalist burjuvaziye göre “globalleşme”, her alanda tekeli sermayenin çıkarlarının hakim kılınmasıdır. Burada emperyalizmin ideologları kesin bir ayırım yapıyorlar. Hiçbir emperyalist ülke diğer emperyalist ülkeyi globalleşmeye davet etmiyor veya kendi aralarındaki ilişkilerde globalleşme söz konusu olmuyor. Ama ne zaman ki bağımlı ve yeni sömürge ülkeler söz konusu olursa, işte o zaman globalleşmekten söz ediliyor. Tekelci sermayenin; çok uluslu şirketlerin çıkarları, özgür sömürüleri için “globalleşme” adına dayatmalar başlıyor. Örneğin özelleştirme.

Yapılan propagandaya inanılacak olursa dünya, “global bir köy” olacak kadar globalleşmiş! İşin gerçek yönü ise, bunun kocaman bir yalan olduğudur. “Globalleşme” kavramının marksist literatürdeki karşılığı olan uluslararası işbölümü kavramını ele alarak bunu açıklayabiliriz. (Uluslararası işbölümü -oldukça genel anlamda tanımlarsak kapitalist ülkeleri kapitalist dünya ekonomisinde birleştirir, rekabet içinde geliştirir ve rekabet sonucunda güçlenen ülkeler diğerlerini kendilerine bağımlı kılarlar ve bağımlı ülkeler gelişmiş ülkelerin hammadde ve tarım ürünleri kaynağı ve sanayi ürünleri için de pazar alanı olurlar. Böyle doğan ve gelişen işbölümüne, uluslararası işbölümü diyoruz.)

İşbölümünün, ilkel komünal topluma kadar uzanan tarihini bir kenara bırakın, soruna

kapitalizmde işbölümünden başlıyorlar. Marks, Engels, Lenin ve Stalin, çeşitli vesilelerle bu konu üzerinde durmuşlardır. Klasik sömürge ve yarı sömürge ve yeni sömürge ekonomilerinin doğuş nedeni, kapitalizm koşullarında uluslararası işbölümünün bir sonucudur. Öyleyse; emperyalizm koşullarında bağımlı, yeni sömürge ülkelerin ekonomisinin gelişmesi ve uluslararası işbölümü sıkı bir bağ içindedir.

Biri, diğerinin sonucudur. Örneğin Türkiye ekonomisinin emperyalizme bağımlılığı uluslararası işbölümünün sonucudur. Ama globalleşen dünyadan bahsederek, bu ilişki ve sonuçlar ve ortaya çıkan çelişkileri göremeyiz.

Uluslararası iş bölümü her bir ülkenin nihayetinde de bütün dünyanın kendini dünya pazarında ifade etmesidir. Bu ifade edişin derecesi ne kadar yüksekse, işbölümünün derecesi de o kadar yüksektir. Öyleyse; üretimin uluslararası planda pazarlama derecesi, uluslararası işbölümünün derecesidir.

Buradan hareketle, dış ticaret ne kadar artarsa, uluslararası işbölümü de o kadar yoğunlaşır sonucuna varırsak, büyük bir hata yapmış oluruz. Örnek: Türkiye ve Yunanistan her yıl 5 milyon dolarlık meta üretmiş olsunlar ve her bir ülke bu ürünün bir milyonluk kısmını mübadele etsinler (dış ticaret). Bu durumda her bir ülke meta ihtiyacının % 20’sini ($1:5 \times 100 = \%20$) uluslararası iş bölümüne göre karşılıyor demektir. Belki bir zaman sonra her iki ülkenin üretim değeri 15 milyona, meta mübadeleleri de 1.5 milyon dolar çıkmış olsun, bu durumda dış ticaret artmış olur. Ama işbölümü derecesi artmaz, % 10’da kalır ($1.5:15 \times 100 = \%10$). Öyleyse dış ticaretin artması burjuvazinin, özellikle de Demirel’in bahsettiği gibi globalleşmenin yoğunlaşması anlamına gelmiyor. Yeni dış ticaret anlayışı= uluslararası iş bölümü değil, uluslararası işbölümü, ihracatın üretime oranıdır. Örnek, bütün dünyada bir

senede 100 TL'lik üretim yapıldıysa ve bunun 15 TL'lik kısmı dünya pazarına sürüldüyse (ihracat) o seneki uluslararası işbölümünün derecesi %15'tir. (15:100x100=%15). Yani 100 TL'lik üretimin 15 TL'lik kısmı globalleşmiş. Gerçek verilerle ifade edecek olursak, dünya üretiminin 1850'de %11.4'ü, 1870'de %18.2'si, 1900'de %21.6'sı, 1913'te %23.7'si, 1940'da %14.5'i, 1950'de %18'i ve 1965'te %23.9'u dünya pazarına sunulmuş. Bu oranların her biri o yıldaki uluslararası işbölümünün derecesini ifade ederler. (Elimizde güncel durumu hesaplamaya yarayan veri olmadığı için geçmiş dönemi ifade etmekle yetindik, ama başka bir vesileyle güncel gelişmeyi ifade eden oranlar da yayınlanır. Ama meselenin üzerinde fazla bir şeyin değiştiğini sanmıyoruz.)

Bu duruma göre 1880'de 14.9 milyar dolarlık bir üretim yapılmış dünya çapında, bu miktarın 1.7 milyar dolarlık kısmı dünya pazarına çıkmış. 1965'te ise dünya üretim değeri 286.1 milyar dolar, dünya pazarına çıkan kısım ise 68.5 milyar dolar. “Globalleşme” kavramı bu veriler ve onların sonuçları olan hiçbir çelişkiyi ifade etmiyor, tam tersine kapatıyor.

Uluslararası işbölümü kapitalizmde rekabet demektir. Kapitalizmde uluslararası işbölümünün tarihi eşit olmayan ekonomik gelişmenin ve rekabetin tarihi, ta kendisi demektir.

“Globalleşme” kavramı emperyalistler arası rekabeti gizliyor. Uluslararası ekonomik ilişkilerin belli bir dostluk-karşılıklı anlayış, belli bir ahenk içinde geliştiğini vurguluyor. Gerçek tam da bunun tersi. Gerçek veriler bazında uluslararası işbölümünün derecesi 1965'te %23.9'dur. Bunun bugün %25 olduğunu düşünelim, o halde dünya pazarlarında sürdürülen bütün rekabet, bu %25'i içinde en fazla payı alma rekabetidir. Belli hammaddelerin ötesinde hiçbir ülke açısından uluslararası işbölümü derecesi yüzde yüz olamaz. Her ülke üretiminin ancak

belli bir kısmını dünya pazarına sürebilir. O halde; yüzde yüze varan bir uluslararası işbölümü veya üretilen bütün ürünlerin hepsinin dünya pazarına çıkartılması durumu yoktur. Ve bugün sanayi üretimi bir kere ülkenin tekelinden çıkmış, birçok ülke sanayi üretimi yapar ve bunu ihraç eder duruma gelmiştir. Demek oluyor ki dünya pazarında rekabet eden ülkelerin sayısı giderek artmıştır. Sonuç: Her ne kadar görülmese de dünya pazarlarındaki mevcut rekabet eski dönemlere nazaran daha da keskindir.

“Globalleşme” kavramı revizyonist blokun yıkılmasından sonra dünyanın fiziki bütünselliğini ifade ediyor. Ama fiziki bütünselliğine kavuşan her dünya pazarı içinde görece pazar için sürdürülen rekabetten hiç bahsetmiyor. Bunu içermiyor. İçeremez, çünkü burada globalleşmeyi reddeden; dışlayan eğilimler söz konusudur. Yani bölgeselleşme! Ortada bir NAFTA var, bir AB var, Güney Doğu Asya'da yeni bir oluşum var. Bütün bu bölgeselleşme olguları, globalleşmeye ters düşen olgulardır. O halde; dünya, emperyalist burjuvazinin anlattığı gibi hızla globalleşmiyor, tersine hızla bölgeselleşiyor. Bu kaçınılmaz bir gelişme. Çünkü globalleşme, sermayenin diyalektiğine aykırıdır. Bu süreç bir noktaya kadar gelişir; O nokta dünyanın yeniden paylaşılması için savaşın başladığı noktadır. Dünya hakimiyeti için mücadele eden hiçbir emperyalist güç, dünyanın kendisi dışında bir güç tarafından globalleştirilmesine; hakimiyet altına alınmasına asla müsaade etmez. O halde; “globalleşme” emperyalistler arası rekabetin şiddetle sürdürülmesinin bir ifadesidir. Globalleşme talidir, bölgeselleşme esastır. Her ne kadar her gün, “globalleşme” eğilimi ön planda gözüküyorsa da, belli başlı emperyalist ülkelerin bölgeselleşme eğilimi esastır.

Kautsky'nin “ultra emperyalizm” anlayışıyla “globalleşme” kavramı arasında Çin seddi yok.

"Globalleşme", barış, dostluk, anlayış ittifa-
kı üzerine yükseliyor. Ama bu geçici bir
durumun ifadesi. Nasıl ki; Lenin'in dediği
gibi "Ultra emperyalist ittifaklar... bütün
emperyalist güçler arasında bir nefes alma
dönemi ise", globalleşme de bugün aynı
ittifakın farklı bir kavramla ifade edilmesidir.

"Globalleşme" ile ifade edilen hiçbir şey
yeni değildir. Öyle anlaşılıyor ki, bir takım
gelişmeler kendilerini ifade edebilmek için
yeni bir kavramın doğmasını bekliyorlardı.
Kavram doğdu ve bütün gelişmelerin önü
açıldı. Globalleşme kavramından önce em-
peryalist ülkeler arasında, dünya pazarında,
ahlakta, kültürde, demokraside, mali spe-
külasyonlarda, savaşlarda, işsizlikte başka,
ilişkiler/boyutlar/yasalar/ anlayışları mı
geçerliydi? Değişen ne? Değişen, kapita-
lizmin genel krizinin kendisi değil, bu krizin
keskinleşmesi ve yeni bir aşamasına geçil-
mesidir.

Örneğin işsizlik; işsizliğin uluslararası plan-
da artması ve kronikleşmesi yeni değil ki.
Bu 20'li yıllardan beri görülen bir süreç.

Örneğin mali spekülasyon; bu spekülasyon-
un tarihi, kapitalizmin tarihi kadar eski.
Ayrıca mali spekülasyona yatırılan para hiç
de globalleşmiyor, tersine bölgeselleşiyor,
belli para merkezlerinde toplanıyor.

Sermayenin, üretimin uluslararasılaşması-
nın sonuçları belli. Sermaye, faaliyetinde
sınır tanımıyor. Ama onun kaynağı sınır
tanıyor. Tanımak zorunda, aksi takdirde
Amerikan, Alman, Japon vb. sermayesin-
den ve bunların arasındaki rekabetten
bahsetmenin hiçbir anlamı yok. Esas olan,
sermayenin ve üretimin dünya ekonomisi-
nin uluslararasılaşmasıdır. "Globalleşme"
işte, sermayenin/üretimin veya kapitalist
üretim biçiminin uluslararasılaşmasının
emperyalist karakterini kapatıyor.

Belirttiğimiz gibi, emperyalist burjuvazi,
"globalleşme" kavramıyla baskı ve sömürü-
yü, talanı, işsizliği, ahlaki alanda çürümüş-
lüğü, sermayenin çıkmazını gizliyor, dün-

yayı "cennet" olarak göstermeyi amaçlıyor.
"Globalleşme" kavramıyla emperyalistler
arası çelişkiler sözüm ona ortadan kaldırılı-
yor. Bu çelişkilerin yerini "dostluk, barış,
anlayış" ilişkileri alıyor. "Globalleşme" kav-
ramıyla bağımlı, yeni sömürge ülkelerin
emperyalizme daha sıkı bağımlılığı, bu
ülkelerin her alanda talanı gizleniyor.

Marksist literatürde globalleşme, kapita-
lizmin genel krizinin 1989/90'dan sonraları
revizyonist blokun yıkılmasından sonraki
gelişmesini ifade eder. Marksist literatürde
bu gelişmeyi ifade edecek yeteri kadar
kavram vardır. Anlattığımız nedenlerden
dolayı "globalleşme" kavramı dikkatli kul-
lanılmalıdır.

İKİNCİ KONGRE VE ÖRGÜT SORUNU

Bu yazıda, hayli geniş bir tartışmanın konu-
su olabilecek olan 'örgüt sorunu'nun bütün
yönleri üzerinde doğal olarak durulamaya-
cak. Burada dikkatimizi, bu sorunun özel-
likle bizim için son derece önemli bazı
yanları üzerinde yoğunlaştıracacağız.

7-12 Ağustos 1997 tarihleri arasında başa-
rıyla gerçekleştirilen partimizin İkinci Kong-
resi'nin yapılmış olması bile son derece
büyük bir önem taşımaktadır. Ağır koşullar
altında gerçekleştirilmiş olan bu kongre
MLKP'nin, devrimci partiler de içinde ol-
mak üzere, tüm burjuva ve küçük-burjuva
partilerinden temelden farklı olarak lafta
değil, gerçekten demokratik bir işleyişe
sahip olduğunu bir kez daha gösterdi.
İkinci Kongre partimizin, proleter demok-
rasisi geleneğinin, partinin üye ve aday
üyelerinin partinin yaşamına aktif olarak
katılımı, partinin önderliğini seçme, parti-
nin politikalarını tartışma ve karara bağla-
ma geleneğinin bir kez daha doğrulandığı
ve pekiştirildiği bir siyasal eylem oldu. Za-
manında yapılacağını sezen sınıf düşmanı-
nın, partimize karşı azgın saldırısına rağ-

men kongrenin başarıyla gerçekleştirilmiş olması, onun önemini bir kat daha artırdığı gibi, MLKP'nin, kuruluşundan bu yana sergilediği devrimci irade ve kararlılığın da bir anlatımı oldu.

İkinci Kongre, MLKP-K'nın oluşumuyla sonuçlanan tarihsel öneme sahip Birlik Kongresi'nden bu yana geçen üç yıllık dönemin pratiğini gözden geçirdi, bu pratiğin eleştirel bir değerlendirmesini yaptı ve parti kadro ve sempatizanlarının dikkatini önümüzdeki görevlere çekti. Bilindiği gibi, öncellerinin devrimci mirası üzerinde yükselen partimiz, stratejik doğrultusunu ve belli başlı politikalarını, kapsamlı tartışmalar temelinde hazırlanan Birlik Kongresi'nde belirlemiş bulunuyordu. Bu bakımdan, geçmişin devrimci mirasını asla reddetmeksizin öncellerinin özverili çabalarıyla oluşturulan ve kendisi yeni bir tarz yaratan MLKP'nin İkinci Kongresi, bu doğrultu ve politikalar temelinde bir tartışmaya sahne olmadı. Aradan geçen üç yılın Birlik Kongresi'nde ortaya konan genel yaklaşımı ana çizgileriyle doğrulamış olduğu göz önüne alındığında bunun anlaşılır olduğu ortaya çıkar. Peki, İkinci Kongre neyi tartıştı? O, partimizin, bu stratejik doğrultusunu ve belli başlı politikalarını yaşama geçirmenin yollarını, bu politikaların değişik çalışma alanlarında yaşama geçirilmesinde karşı karşıya geldiğimiz sorunları ve özellikle de bu hedeflerimize ulaşmanın temel aracı olan örgütün her bakımdan onarımı, güçlendirilmesi ve deyim yerindeyse yeni baştan kalıba dökülmesi için yapılması gerekenleri tartıştı. Parti örgütünün onarımından, güçlendirilmesinden ve yeni baştan kalıba dökülmesinden söz ettik. Bu bir abartı mıdır? Asla. Partimizin aşağı yukarı kuruluşundan bu yana yoğun bir düşman saldırısına karşı koyarak Birlik Kongresi'nde belirlenen yolunda kararlılıkla yürüyüşünün bir bedeli olacaktı. Şehitlerimiz ve zindanları dolduran yüzlerce MLKP kadro ve sempatizanı, bu kararlılığın ve ödenen bedellerin kanıtıdır. Ancak, İkinci Kongre'nin örgüt sorununun önemini altını çizmesi ve partinin dikkatinin belirli bir dönem için öncelikle örgütün yeniden inşası sorununun üzerinde yoğunlaştırılmasının gereğini vurgulaması, kesinlikle salt konjonktürel bir yaklaşımın, yani yalnızca örgütü onarma, onun kayıplarını giderme gereksiniminin ürünü değildir. Evet, böyle bir sorunumuz var. Ne var ki, örgüt sorunu, onun da ötesinde stratejik bir anlam ve önem taşıyor. "Bana bir dayanak noktası gösterin, dünyayı yerinden oynatayım" diyen eski Yunan düşünürü ve bilim adamı Arşimet gibi biz de "Bana gerçekten güçlü bir örgüt verin, dünyayı değiştireyim" diyebiliriz. Ne kadar doğru; çünkü, en kusursuz programlar ve en doğru politikalar bile, onları yaşama geçirecek gerçekten güçlü bir örgüt olmadığında, kağıt üzerinde kalmaya mahkum olacaktır. Ne kadar doğru; çünkü milyonların hoşnutsuzluk ve öfkesinin devrimci bir nitelik kazanması ve düzeni yıkacak bir güç haline getirilmesi, ancak gerçekten güçlü bir devrimci örgüt sayesinde olanaklı olacaktır. İşte bu nedendenir ki Lenin, örgütün önemini, "Proletaryanın egemenliği ele geçirme uğrunda savaşımda örgütten başka silahı yoktur" tuncesiyle anlatıyordu. Ve aynı konuda Stalin her komünistin zihnine kazınması gereken şu sözleri söylemişti: "Doğru bir siyasi çizgi olduktan sonra örgütsel çalışma her şeyi, hatta siyasi çizginin kaderini, onun uygulanmasını veya başarısızlığını belirler." Partimiz için yeni olmayan bu düşüncenin kolektif bilincimize daha Birlik Kongresi döneminde ana çizgileriyle yerleşmiş olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu gerçekliğin, bu devrim yasasının ana çizgileriyle kavranışıyla, onun içselleştirilmesi ve yaşama geçirilmesi arasındaki mesafe hiç de az değildir. Dolayısıyla, bu anlayışın derinleştirilmesi, önderlik organından aşağıya doğru tüm yönetici örgütlerimizin çalışmalarının nitelik ve düzeyinin yükseltilmesi, onların gerçekten de faşizmi ve kapitalizmi yıkmaya, proletaryanın iktidarını kurmaya ve sosyalizmi inşa etmeye aday bir partinin

örgütleri haline dönüştürülmesi gerekiyor.

Gruplar dünyasının hatalı anlayış ve alışkanlıklarından kopuşun adı olan MLKP'miz, 1980 öncesinin içe ve kendine dönük ve gruplar arası yarışmayı esas alan politika yapma tarzının yerine, milyonlara, geniş proleter ve yarı-proleter yığınlara dönük politika yapma tarzını yaşama geçirmeye başlamıştır. Ama Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da demokratik ve sosyalist görevlerimizi yerine getirmek ve proletarya diktatörlüğünü kurmak için gereken muazzam devrimci enerji ve emeği hesaba kattığımızda, henüz yalnızca bir başlangıç yaptığımızı, daha önümüzde katedilmesi gereken uzun bir yol olduğunu unutmamamız gerekiyor. O halde, bütün parti kadroları, bu uzun yürüyüşe çok yönlü bir biçimde hazırlanmalı, bunun büyük bir dönüşümü, hepimizin düşünme ve çalışma tarzında büyük bir ileriye atılımı, bir devrimi zorunlu kıldığını anlamalıdır. Bütün parti kadroları, Birlik Kongremizle başlamış olan kendi kendilerini dönüştürme sürecini sürdürmeli ve kendi tarzlarında eskimiş ve modası geçmiş ne varsa, hepsini acımadan tarihin çöplüğüne atmalıdırlar. Yalnızca ideolojik olarak değil, siyasal ve edimsel olarak da ileri sınıfın, proletaryanın en iyi, en kararlı ve en uzak görüşlü öğelerinden oluşan öncüsü ve onun adına layık siyasal temsilcisi olmak isteyen bir parti, kendisini, oportünizmin ve küçük burjuva devrimciliğinin dar görüşlülüğüne, kısırlığına ve tutuculuğuna mahkûm edemez. O, işçi sınıfı ve sendika çalışmasından gençlik çalışmasına, askeri çalışmadan propaganda ve ajitasyon çalışmasına, semt çalışmasından emekçi kadınlar arasındaki çalışmaya değin her alanda en iyisini yapmayı, Lenin'in ve Stalin'in Bolşevik Partisi'nin standartlarını yakalamayı hedeflemelidir. Kapitalizmden her bakımdan daha ileri ve daha üstün bir toplum yaratmayı, sosyalizm evresinden geçerek komünizme doğru ilerlemeyi amaç edinen ileri sınıfın partisi, daha azına razı olamaz. Kabul etmemiz gerekiyor ki, ülke-

miz proletaryası ve halklarına hakkıyla önderlik edecek militan ve kitlesel bir komünist partinin yaratılması düşünün yaşama geçirilmesi, MLKP'mizin böyle bir partiye dönüştürülmesi için faşizme ve kapitalizme karşı sürdürdüğümüz kavgada pışmemiz, çelikleşmemiz ve ustalaşmamız gerekiyor. Bu hedefimize varmak için, yapmış olduğumuz görkemli başlangıcı, daha büyük atılımlarla sürdürmeli, her adımda kendi hatalarımızı ve eksikliklerimizi gözden geçirmeli, teorik ve pratiksel donanımızı yenilemeli ve asla ama asla bulunduğumuz noktayla yetinmemeliyiz. Ne başarısızlıklarımızın bizi demoralize etmesine izin vereceğiz, ne de başarılarımızdan başımızı döndürmesine.

İkinci Kongre, partiyi her bakımdan ve bir bütün olarak daha ileri düzeyde ve zengin devrimci içerikte örgütleme gibi temel bir şiar benimsemiştir. Parola; ezilen milyonların öncüsü olmaktır. Böylesine yaşamsal öneme sahip bir direktifin bütün parti örgütleri ve tek tek parti kadroları açısından anlam ve öneminin saklı olduğu yer, her birimizin önünde yığılı bulunan üç yıllık partili mücadele hayatımızdaki olgular hasadadır.

Büyük öğretmenimiz Engels'in deyişiyle, nasıl ki, "Doğa diyalektiğin deneme tezgâhıdır" Partimizin üç yıllık mücadele pratiği de, partinin teori, program ve siyasal öngörülerinin yanı sıra, her birimizin, partinin her kadrosunun, kendisini ortaya koyuş tarzının, yani kendisini devrime ve davaya adama biçiminin de "deneme tezgâhı" oldu ve/ya da olmalıdır. Bu bakımdan, sorun ve engellerin çapı ne olursa olsun, kendimizi ve bütün kuvvetlerimizi yeniden düzenlememiz gerekiyor. Her düzeyde bir sıçrama yakalamak zorundayız. Bu dönemin kadrosu sıradan gelişmeyi aşmak zorundadır. Dönemi kazanmanın yolu buradan geçmektedir.

Her defasında partimizin çok da uzak görünmeyen kızgın bir iç savaş koşullarına

uygun olarak kendisini ve örgütlediği güçleri hazırlaması gerektiğinden bahsederiz. Bunun mümkün olabilmesi, pek çok başka şeyle birlikte, "mümkün olan en merkezi şekilde örgütlenmek" ve yine "parti içinde askeri disipline benzer demirden bir disiplin"i egemen kılmakla olanaklı olacaktır. Bu işin yalnızca bir boyutudur. Aslanan, parti kadrolarının kendilerini, kendi iç dünyalarını, partiyle bağlarını, kendi örgütlerini, rol ve sorumluluklarını "kızgın iç savaş" koşullarına göre yeni baştan örgütlemeleri gerektiğidir. Karşı karşıya olduğumuz temel sorunlardan biri budur.

İkinci Kongre'nin parolası olan "Partinin kendisini bugünkünden daha ileri düzeyde ve zengin içerikte örgütlemesi"; partinin kendi ilişkilerinin bütünü, legal-illegal kurumlarını, bütün maddi olanaklarını, değişik biçim ve düzeylerdeki yönetici parti örgütlerini yeni bir temelde düzenlemesi anlamına geliyor. Bu, bütün bu sayılanlar kadar önemli olan sınıf ve yığın hareketine müdahale etmenin yöntem ve biçimlerine kadar çok boyutlu bir koordinat sistemi de oluşturuyor. Her düzeyde değişimin/dönüşümün, bütün bu iç mücadelenin bir tarihsel sürecin kapsamı içinde düşünülmesi ve anlaşılması gerekiyor. Güç yığılma ve biriktirme; salt dağılık ve yeni güçlerin toparlanması ve kazanılması olarak anlaşılırsa, böylesine bir akıl yürütme tarzı, tek yanlı ve yüzeysel olarak kalmaktan kendisini kurtaramayacaktır. Bunun esaslı bir boyutunu da bütün parti kadro ve örgütlerinin kendi "iç kuvvetlerini" dün ve bugünkünden daha "ileri düzeyde ve zengin içerikte" örgütlemeleri ve harekete geçirmeleri oluşturuyor. O halde, bundan çıkarılması gereken büyük devrimci sonuç; yaygın, yoğun ve katı bir "iç mücadele" sürecine girmemiz gerektiği ve girdiğimizdir.

Bu "iç mücadele"nin parti içinde ideolojik-politik düşünce ayrılıklarının varlığından kaynaklanmadığı anlaşılmalıdır. Partimizin böyle bir sorunu/sıkıntısı yoktur.

Böylesi bir "iç mücadele"nin kapsamı, parti örgüt ve kadrolarının kendilerini doludizgin devrim çalışmalarına adanmalarını ve daha ileri hamleler yapmalarını engelleyen eksikliklere ve zaafılara karşı bir mücadele olarak, konum kaybının önlenerek parti örgüt ve kadrolarının daha üst düzeyde işlevselleştirilmesi ve her düzeyde niteliğin geliştirilmesi için bir mücadele olarak algılanmalıdır. Özcesi, her kadro ve her bir parti örgütü kendi iç zaafılarıyla mücadeleye, kavgaya tutuşacaktır. Deyim yerindeyse, parti içi ideolojik mücadelenin yeri, sorunla ilişkisi kadardır. Bu mücadele "tekil"den bütüne ulaşma gibi pratik bir yol izlemek zorundadır. Parti içinde böyle bir mücadele sürecinin derinleştirilmesi ve devrimci tarzda sürdürülmesi, bütün parti örgütlerinin ve kadrolarının aktivitesini birkaç misli artıracak, partinin savaşma yetenek ve kapasitesini çok daha güçlendirecektir. Burada önemli olan, soruna partinin emekçi milyonları bilinçlendirip örgütleyerek, muzaffer bir biçimde devrime yürüme temel sorununun gerekleri açısından yaklaşabilmesidir. Eğer "vasat insanlar" örgütü, gelişmelerin peşinden sürüklenen bir güç olmamak, gerçek bir savaş örgütünü geliştirmek ve pekiştirmek gibi yüksek bir amaç taşıyorsak, bu muazzam görevden kaçınamayız/kaçınmamalıyız. Yeni dönemde, her bir yoldaş ve her bir parti örgütü, bu konuda gerekli açıklıkta ve kesinlikte çok somut bir anlayışa ve her bakımdan iyi düşünülmüş bir hareket planına, pratik bir yaklaşıma sahip olmak zorundadır. O nedenle, söz konusu "iç mücadele" sürecine yüksek düzeyde bir devrimci açıklıkla girmek kaçınılmaz bir zorunluluk oluyor. Bu ilk adım, iddialarımızın çerçevesi, kapsam ve boyutlarını daha somut anlamamız bakımından bize son derece elverişli bir ortam sunacaktır.

İkinci Kongre'nin devrim yapma ihtiyacı karşısında her parti kadrosundan ve sonuçta bir bütün olarak partiden istediği şeyin teorik kavranışı açısından, bütün doğa ve

toplumsal olaylara uygulanması gereken ve Lenin'in "büyük temel düşünce" diyerek Engels'ten aktardığı pasajın anlamı tam da burada daha da belirginleşiyor:

"Dünyanın bir tamamlanmamış şeyler karmaşası olarak değil de, görünüşte durulmuş şeylerin, tıpkı beynimizdeki zihni yansılarını olan kavramlar gibi, kesintisiz bir oluş ve yokoluş değişmesinden geçtikleri, son olarak bütün görünüşteki rastlantılara ve geçici geriye dönüşlere karşın, ilerleyici bir gelişmenin eninde sonunda belirmeye başladığı bir süreçler karmaşası olarak dikkate alınması gerektiği düşüncesi..." Evet, şimdi görev, bu "büyük temel düşünce"yi, öncesini bir yana bırakacak olursak, her bir parti kadrosu ve örgütünün kendi üç yıllık partili mücadele hayatlarına indirgeyerek uyarlamasıdır. Söyledik, yineleyelim. Üç yıllık partili mücadele yaşamımız, önümüzde olgular hasadı olarak duruyor. Hem de bütün boyutlarıyla duruyor. Engels'in "büyük temel düşüncesi"ni, kendi gelişim eğrimize uyarlıysak, ya da böyle bir akıl yürütme ile kendimizi değerlendirebilir ve bir üst düzeyde ortaya koyabilir/örgütleyebilirsek, bundan büyük devrimci sonuçlar elde edeceğimizden emin olabiliriz.

Partili yaşam ve her alandaki kavga da, bir "süreçler karmaşası" olarak kavrandığında, gerek birey açısından ve gerekse de parti açısından her yeni durak ve/ya da süreç karşısında dünümüz yani, geride bıraktığımız her aşama içerik ve biçim olarak yoksul kalacaktır. Bu süreçleri olgular hasadı olarak ele aldığımızda yetersizliklerimizi, geriliklerimizi ve zaaflarımızı "somut bir açıklıkta ve kesinlikte" anlama şansını bulacağız. Çünkü bizim gelişimimiz de bir "tamamlanmış şeyler karmaşası" olmadığına göre, her yeni süreçte kendisini yeni baştan ve ileri bir düzeyde örgütlenme hakkına sahiptir. Gelişim hakkımıza hiçbir şekilde ket vuramayız.

"Partinin daha yüksek temelde yeniden

örgütlenmesi" direktifinin temel unsurlarından biri, hızlı bir kadrolaşma sürecinin yakalanması gerektiğidir. Bunun bir anlamı, parti saflarında hızlı bir eğitim süreci başlatarak toplumsal hayatın bütün alanlarındaki parti ilişkilerini elden geçirerek kadrolaşacak nitelikte olanları bu formda örgütlemektir. Bunun bir diğer anlamı da mevcut bütün parti kadrolarının durumunu tek tek ele almak, zayıf yanlarıyla savaşarak, bunları "biçimsel açıdan" parti kadroları değil, "içsel açıdan" parti kadroları düzeyine yükseltmektir. Bütün komünist partilerinin mücadele tarihlerinde parti içi mücadelenin bir boyutunun bu olgu olduğunu biliyoruz. Bugün bizim özgülümüzde bu uygulama konusunda İkinci Kongre'nin yaklaşımı şudur: Sorunu basit ve mekanik biçimde ele almadan, tek tek parti kadrolarının durumlarını görüşmek, konumu parti üyeliği statüsüne uygun olmayan, ya da "biçimsel açıdan" parti üyesi durumunda olanlara bir "iç mücadele", hesaplaşma süreci yaşatmak ve onları üyelikten düşürmek. Bugün partimiz ve devrimci sürecin ihtiyacı, oyalanmak ya da yerin de saymak değil, bütün parti kadrolarını, bütün bir partinin kendisini daha ileri düzeyde ve daha zengin içerikte örgütlemektir. Kısacası, partinin perspektifi, "şu an" için "içsel olarak parti üyesi" olmayan kadroları eğitim ve mücadele süreciyle değiştirmek, dönüştürmek ve ayıklamak ve böylelikle üyeliğin düzeyini pratik olarak yükseltmektir. Bu yolla yeni üyelerin önü de açılmış ve parti genişlemiş olacaktır. Bu bakımdan bir üyelik taraması, çok somut bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Aynı şey, profesyonellik statüsü için de geçerlidir. Profesyonellik statüsüne uygun olmayan kadroların bu statüleri alınmalı ve uygun olan kadrolar ise profesyonelleştirilmelidir. Değişme, yenilenme ve kendini aşma yeteneği gösteremeyenler, deney ve bilgileri ne olursa olsun, devrimci irade yoksunluğu nedeniyle ayakbağı haline gelirler. Partiyi yeniden örgütlerken, parti çalışması ve yaşantısında böyle bir duruma gelen un-

surların etkin görev ve mevkilerden alınmaları, açık ki politik bir kararlılık gerektirdiği gibi, kendisini örgütlenme sorunlarının bir unsuru olarak, kadro politikası olarak da göstermektedir. Bu, partide niteliğin yükseltilmesidir; parti yapısının sağlamlaştırılmasıdır. Hâlihazırda, devrimci sürecin ve partimizin ihtiyacı böylesine muazzam bir devrimci düzeyi yakalamaktır. Böyle bir devrimci düzeyin yakalanması, tek tek parti kadrolarının sürece karşı göstereceği devrimci duruşun biçim ve düzeyine doğrudan bağlıdır. O nedenle her kadronun ve her bir parti örgütünün sürecin ağırlığını daha derinden hissetmesi yakıcı bir gereksinimdir.

Burada bir kez daha Lenin'e başvurmakta sayısız yararlar vardır. O der ki:

"Cesaretle ilerleyin, yeni silahlar edinin, bunları yeni insanlara dağıtın, üslerinizi genişletin, tüm devrimci işçileri yanınıza çağırın, onları yüzler ve binler halinde parti örgütleri saflarına sokun." Bu sözler, bir silahlı ayaklanma sürecinde ya da anında söylenmiş sözler değildir. Bu, Çarlık Rusyası'nda bolşeviklerin durumlarının bizim bugünkü durumumuza benzediği koşullarda, Lenin'in bütün parti örgüt ve kadrolarına yaptığı çağrıdır. Onlar bu çağrıya kendi gerçeklerinin nefes alışverişini bütün iç dünyalarında hissederek yanıt verdikleri için muzaffer devrime yürüdüler. Partimizin "şu an" için önüne koyduğu devrimci hedefleri tam da Lenin'in bu özlü anlatımındaki sözler gibi anlamak gerekiyor. Bu ruh ve enerjiyle çalıştığımızda, partinin kendisini daha ileri düzeyde ve daha zengin içerikte, hem de bütün boyutlardan örgütlenme parolasına kan ve can kazandırmış olacağız. Partimiz ve onun bütün kadroları kendilerini, "kızgın iç savaş" ortamına, daha da sertleşen ve sertleşecek olan savaşım koşullarına göre örgütlemeyi başardıkları ölçüde üstesinden gelemeyecekleri iş olamaz/yoktur.

İkinci Kongre, "Partinin daha yüksek temelde yeniden örgütlenmesi" direktifini

verirken, bugün için örgüt sorunumuzun temel bir boyutunun da altını kalın bir çizgiyle çiziyordu. Öncelikle bu temel direktifin içerik ve kapsamının bütün boyutlarıyla kavranması gerekir. Her şeyden önce bu sorun, yalnızca şu ya da bu kadronun veya parti örgütünün değil, bütün bir partinin işidir, yani komple bir çalışmadır. Dolayısıyla çok somuttur; kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerle bağlıdır. Bu da bir örgütlenme sorunudur. Canlı bir organizma olarak parti, olmuş bitmiş, tamamlanmış bir şey değildir; daima ve sürekli olarak gelişmeye ve yenilenmeye, değişen durumlara göre kendini daha ileri düzeyde ve zengin bir içerikte örgütlenmeye gereksinim duyar. Kendi içinde en iyi şekilde örgütlenmiş bir parti olmadan, proleter devriminin önderliği olarak işçi sınıfının öncü politik partisinin örgütlenilip geliştirilmesi düşünülemez. Bu bakımdan, mücadelenin gerçek ihtiyaçları ve bu ihtiyaçları anlama ve yanıtlama yeteneği ile yeni durumlara uyum sağlayabilecek dönüşümü gerçekleştirme iradesi burada temeldir. Partiyi günün devrimci görevlerini yanıtlayabilecek bir yetenek ve mükemmeliyet düzeyine ulaştırmak ancak böylelikle mümkün olabilir.

Örgütlenme sorunları gibi, partinin daha yüksek temelde yeniden kalıba dökülmesi, çalışmanın kapsam ve içeriğinden koparılarak kendi başına ele alınamaz. Bura da belirleyici olan, bu çalışmanın kapsam ve içeriğidir. Günlük çalışmanın kapsam ve içeriği bir partinin kendini oluşturma tarzındaki öz"dür. Günlük çalışmanın kapsam ve içeriği, biçimi ve örgütlenmesi, kullanılan araç ve yöntemler vs. bunların tümü, partinin kendini oluşturma tarzını ifade eder. Burada belirleyici olan, önderlik tarzıdır. Önderlik tarzı yeni dönemde kendini çok değişik formlarda tam bir tutarlılıkla ortaya koyabilmelidir. Unutulmamalıdır ki, çalışmaların kapsamının genişlemesi ve içeriğinin zenginleşmesi, ancak daha gelişkin bir biçim ve örgütlenme içinde yaşam

bulabilir. Yeniden örgütlenme, çalışmaların kapsam ve içeriğinin politik öncülük misyonunun gerekleri düzeyine çıkarma istek ve çabasının daha da yoğunlaştırılmasından başka bir şey değildir.

Partinin kendisini daha üst düzeyde yeniden örgütlemesi, öncelikle tarzda bir yenilenme ya da partili tarzın daha fazla içselleştirilmesidir. İdeolojik, politik ve örgütsel-pratik önderliği güçlendirme ihtiyacına bağlı olarak önderliğin her düzeyde ve yeni baştan reorganize edilmesinin kendisi de bir örgütlenme sorunudur. Özellikle politik öncülük tarz ve yeteneğinin yetkinleştirilmesi sürecinde, çalışmaların biçim ve örgütlenmesinde hamleler yaparak, çalışmaların içeriğinin gelişip zenginleşmesi sağlanmalıdır. Devrimci irade, politik tutku ve kararlılık, anın sunduğu devrimci olanakları anlama ve kavrama yeteneği, olayların gelişim ve akışına hakimiyet ve taktik duygusu, yoğun ve sistematik tutkulu bir çaba, burada esastır. Öncü, öncü rolünü oynamadan kendisini sürekli ve daha üst düzeyde üreten bir yapıya erişemez.

Partiyi daha üst temelde yeniden örgütlerken bunun başlıca unsurlarından bir diğeri de sınıf hareketine bağlanmadır. Şunun asla unutulmaması gerekiyor: Partimiz, başka bir sınıfın değil, proletaryanın partisi ve öncüsüdür. O, bunun bilinciyle hareket ederek, işçi sınıfı hareketiyle bilimsel sosyalizmin bu topraklarda da birleşmesinin yolunu açmak ve böylelikle Türkiye devrimci hareketinin "makûs talihini" yenmek zorundadır. Emperyalizmin, burjuvazinin ve onların sınıf ve devrimci hareket saflarındaki uzantılarının, işçi sınıfı hareketiyle bilimsel sosyalizmi birbirlerinden yalıtık bir durumda tutmak amacıyla kullandığı zengin repertuar ana çizgileriyle biliniyor ve komünist basınımızın sergileme etkinliğinin de sürekli olarak konusu oluyor. Ne var ki, partimiz, eğer gerçekten de bu, adına ve iddiasına layık olmak, hedeflerine varmak ve proletarya diktatörlüğünü kurarak komünizme doğru yürümek istiyorsa, yalnızca

sınıf düşmanının ve onun ajanlarının entrikalarını, beyaz terörünü ve saptırma çabalarını sergilemekle yetinemez. O, deyim yerindeyse, ağlama duvarı değil, çözüm mercii olmak zorundadır. Yani, söz konusu engelleri aşmak, proletaryayı sosyalist siyasal bilinçle, yakın ve uzak hedeflerine ulaşma kararlılığıyla ve diğer sömürülen ve ezilen sınıf ve katmanlara önderlik etme yeteneğiyle donatmak onun işidir, başkasının değil! Bizim, burjuvazinin, faşizmin, sendika bürokrasisinin vb. her hafta, her gün ve her saat en keskin sözcüklerle mahkûm edilmesinden çok, işçi sınıfı ve onun ileri kesimleriyle komünist hareket arasındaki büyük mesafenin adım adım kapatılmasına yardımcı olacak taktiklere, politikalara, sloganlara gereksinimimiz var; Daha az parlak sözcükler, daha çok gerçek çatışma! Bu bakımdan, Birlik Kongresi'yle tam bir uyum içinde olan İkinci Kongremizin, bu konudaki ikircimsiz ve berrak direktifinin yaşama geçirilmesi, her düzeydeki yönetici örgütlerimizin en önde gelen görevleri arasında bulunuyor. Parti ve onun tüm örgütleri, bu alandaki geri, kabul edilemez duruma son vermeli ve kadın işçiler ve genç işçiler de içinde olmak üzere, işçi sınıfıyla koparılamaz bağlar kurmalı, sınıfın ekonomik ve siyasal savaşlarında yer alarak onun ileri ögelerini ve doğal önderlerini komünizm davasına kazanmalı ve "İşçiler partiye" sloganını bir gerçek haline getirmek için tam bir devrimci irade, kararlılık ve yaratıcılık sergilemelidir. Bu, işçi sınıfı çalışmasında görevli örgüt ve kadrolarımız başta olmak üzere, tüm partinin, Merkez Komitesi'nin yakın denetimi altında dikkatini bu alana olabildiğince yoğunlaştırması gerektiği anlamına gelir. Şimdiye değin bu alanda elde edilen başarıların, yaşanan başarısızlıkların ve diğer devrimci örgütlerin deneyimlerinin eleştirel bir analizi, değişik illerde, işçi bölgelerinde, işkollarındaki ve hatta büyük işletmelerdeki işçilerin objektif durumunun detaylı bir biçimde incelenmesi, yakın tarihimizde, yani en azından 1986'dan bu yana gelişen

belli başlı işçi sınıfı eylemlerinin deneyiminin gözden geçirilmesi, sendikaların ve diğer işçi örgütlerinin ve buralardaki güç odaklarının politika ve taktiklerinin yakından izlenmesi, burjuvazinin ve sendika bürokrasisinin sınıfa karşı saldırısının çeşitli görünümlerinin sürekli olarak incelenmesi ve bu temelde partimizin işçi sınıfının günlük savaşımı içinde daha aktif bir tarzda yer alarak onun ileri kesiminin bu savaşım içinde sosyalist siyasal bilinçle donatması vb. görevleri bizleri bekliyor. Bu görevler yerine getirilemez, ya da onların yerine getirilmesinde anlamlı bir mesafe katedilemezse, burjuvazinin ve sendika bürokrasisinin sınıf üzerindeki kötürümleştirici boyunduruğu kırılmayacak, işçi sınıfı, kanı dökülmekte olan Kürt ulusu başta olmak üzere diğer ezilen sınıf ve katmanların faşist diktatörlüğe karşı savaşımına önderlik edemeyecek, hatta kendi saflarındaki sınıf dayanışmasını bile sağlayamayacaktır. Sınıfın nabzını elinde tutamayan ve örneğin, SSK'nın tasfiyesi yolundaki çabalara, 'Ekonomik ve Sosyal Konsey' adı verilen örgüt aracılığıyla sınıfın ve diğer emekçilerin yaşam standartlarının daha da düşürülmesi girişimlerine, kitlesel bir katliam boyutlarını almaya başlayan 'iş kazaları'na, ANASOL-D hükümetinin kurulmasıyla daha da azgınlaşan zam soygununa karşı vb. etkili bir propaganda ve ajitasyon temelinde kitlesel devrimci tepkileri örgütleyecek tarzda konumlanamayan bir parti, bu görevlerin hiçbirini yerine getiremeyecektir.

Genel olarak 'örgüt ve örgütlenme sorunu'nun bir başka yüzü de kitlelerin örgütlenmesi sorunudur. Genel olarak burjuvazinin dünyada ve Türk burjuvazisinin de ülkemizde, sınıfın sendikal örgütlülüğünü bile -sendika bürokrasisinin de suç ortaklığıyla- yok etmeyi hedefleyen bir saldırı başlatmış olduğu günümüz koşullarında, bu konunun daha da büyük bir önem kazandığı tartışma götürmez. İşçi sınıfının en ilkel, ama aynı zamanda en geniş ve her sıradan işçinin en kolay ulaşılabilir örgütü

olan sendikaları, sınıfı atomize ederek tümünden savunmasız bırakmak isteyen emperyalizme ve burjuvaziye karşı savunma yükümlülüğümüz tartışma götürmez kuşkusuz. Ama aslolan şu ki, örgüt ve kadrolarımız, yukarıda sıraladığımız görevlerini yerine getirirken, 'ancak örgütlü kitlelerle olan ilişkilerin kalıcı ilişkiler olduğu' parolasına göre davranacaklarda. Bütün yerel örgütlerimiz, bu anlayışa bağlı olarak, işçi sınıfının illegal ve yarı-legal işyeri örgütlülüklerinden, değişik kentlerdeki Sendika Şubeleri Platformlarına ve sendikalara kadar uzanan spektrumda yer alan işçi sınıfı örgütleri içinde sağlam ve sökülmez mevziler edinmek için yoğun ve sistemli bir çaba içinde olmakla yükümlüdürler. Bütün bunların yapılması, hiç de kolay değil elbet; ancak, bu görevlerin yerine getirilememesi halinde, bırakalım bir proleter devrimini, gerçek bir halk devriminin bile yapılamayacağı açık olmalıdır.

Üzerinde duracağımız bir başka nokta, bir yanda teori, propaganda ve örgütlenme arasındaki ilişki ve diğer yanda bu üçlüyle kitlelere dönük "yeni tarz"ımız arasındaki ilişkidir. Teorinin önemi üzerinde komünist basınıımızda zaman zaman durulmakta, o olmaksızın ve ülkemiz devriminin temel sorunları onun ışığında kavranmaksızın, yolumuzda tökezlemeden ilerlememizin çok zor, hatta olanaksız olacağı belirtilmekte ve devrimci teorinin muazzam dönüştürücü gücünün öneminin saflarımızda yeterince anlaşılamadığı söylenmektedir. Bu tümüyle doğrudur. Ve bu yüzdendir ki, Marks, kitleler tarafından kavrandığı takdirde teorinin maddi bir güç haline geleceğini söylemişti. Ancak, bunun tersi de doğrudur; yani, devrimci pratik ve devrimci siyasal-örgütsel çalışma olmaksızın kitlelerin büyük devrimci eylemlerinin düşünsel yansıması olan devrimci teori edinilemez ve kavranamaz. Ve olan teori de yaşamdan koparak fosilleşir. Bizim devrimci teorimiz işçi sınıfının ve diğer sömürülen yığınların devrimci pratiğinin yoğunlaşmış anlatımın-

dan başka bir şey değildir. Bu bakımdan Stalin, "Teori, bütün ülkelerin işçi hareketlerinin genel biçimi ile ele alınan deneyimdir" demektedir son derece haklıydı. Bununla bağlantılı olarak, anlaşılması ve bilinçlere kazınması gereken bir başka nokta, devrimci teorinin, ancak ileri sınıfın devrimci örgütünün elinde, dünyayı değiştirecek bir silaha dönüşebileceğidir. Bu bakımdan, Marks'ın yukarıda aktardığımız sözlerini, teorinin, kitleler tarafından kavrandığı ve ileri sınıfa önderlik eden devrimci örgütün eylemine kılavuzluk ettiği takdirde maddi bir güce dönüşebileceği biçiminde anlayabiliriz ve anlamalıyız. Ama bu dönüşüm, söz konusu devrimci örgütün kendisini de teoriyle pratiği birleştirebilecek biçimde dönüştürmesini, onun, marksizmi kendi siyasal-örgütsel çalışmasına kılavuzluk eden bir silah olarak kullanabilecek hale gelmesini öngörür. Marks'ın dediği gibi "eğitmenlerin kendilerinin de eğitilmesi gerekir". Peki, bu ne demektir?

Bu, her şeyden önce, komünistlerin devrimci teoriyi bir süs, bir dogmalar yığını olarak ele almaması ve içinde yaşadığı ve savaştığı ülkeyi ve toplumu bütün yönleriyle tanıma ve ülke, bölge ve dünya devriminin temel ve stratejik sorunlarını, onu esas alarak çözme yeteneğini edinmesi demektir. Ama bu aynı zamanda, komünistlerin günlük siyasal-örgütsel çalışmasında da bu teoriye yaslanabilmesi, taktiklerini bu teoriye göre saptayabilmesi ve propaganda ve ajitasyonunu bu teorinin ışığında yapabilmesi demektir. Biz, ancak teorinin ve onun ışığında Türkiye ve Kuzey Kürdistan gerçekliğinin derinlemesine ve canlı bir tarzda kavranması koşuluyla, kitlelere dönük "yeni tarz"ımızı yaratabilir ve yaşama geçirebiliriz. Biz, ancak böylelikle milyonlara ulaşmayı ve onları harekete geçirmeyi hedefleyen bir devrimci propaganda ve ajitasyon yapabilir, kitlelerin gerçek durumundan yola çıkarak onların hoşnutsuzluğunu eyleme dönüştürebilir, onların günlük eylemine katılabilir ve bu eylem içinde onları

adım adım komünizme kazanabiliriz. Demek ki, komünist propagandist ve ajitator ve eylemci, derinlemesine bir marksizm-leninizm bilgisine, yalnızca oportünist konulara sürüklenmemek ve parti çizgisinden sapmamak için gereksinim duymaktadır; o, kitleleri gerçekten aydınlatılabilmek, onların anlayacağı bir dille konuşabilmek ve onların eyleminin önderi olabilmek için de marksizm-leninizme ve onun ışığında ülke gerçekliğimizin kavranmasına gereksinim duymaktadır. Kapitalist sistemin şu ya da bu yanına, ya da olumsuz sonucuna değil, bizzat kendisine karşı çıkan ve bunun için gereken teorik donanımı edinmiş olan bir propagandist ve ajitator, işçilerin ve emekçilerin günlük yaşamlarında karşı karşıya geldikleri bütün kötülüklerin kaynağında ülke ve dünya ölçeğinde egemenliğini sürdüren kapitalizmin yattığını muhataplarına rahatlıkla ve onların anlayacağı dille anlatabilecektir. İkinci Kongremizde de dikkat çekildiği gibi, bu propaganda ve ajitasyon uzak ve gerçek hedeflerimizi -yani sosyalizm ve proletarya diktatörlüğünü net olarak dile getirmeli ve gerçek kurtuluşun ancak bu yolla olacağını altını tartışmasız bir biçimde çizmelidir. Ne var ki, bunu yapabilmek için propaganda ve ajitasyonumuzun içeriği ve üslubu, çok daha somut, zengin ve canlı olmalı, deyim yerindeyse, çok daha fazla yaşam kokmalıdır. "Komintern'e katılmanın 21 koşulu"nda bu konuda şunlar söyleniyordu:

"1. Bütün propaganda ve ajitasyon, gerçekten komünist nitelik taşımalı ve Komünist Enternasyonal programı ile kararlarına uygun düşmelidir... Proletarya diktatörlüğünden, basitçe, bilinen ve araya sokuşturulmuş bir talep gibi söz edilemez; aksine onun propagandası öyle yapılmalıdır ki, her basit işçi, her kadın işçi, her asker ve köylü, günlük hayatın basınımlarından sistemli biçimde gözlenecek ve her gün kullanılacak olgularından kalkarak bu diktatörlüğün zorunluluğunu anlamalıdır." (III. Enternasyonal, Belgeler, 1919-1943, s. 29-30)

Evet; bizim propagandist, ajitatör ve eylemcilerimiz de işçi sınıfını ve diğer emekçileri doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendiren her konuyu -ki, çağdaş toplumda meydana gelen az çok önemli her gelişme, doğal olarak onları ilgilendirir-yığınların siyasal eğitimi için kullanabilmeli, bu gelişmelerin tümünü marksizm-leninizmin ve parti programının ışığında yorumlayabilmeli, bunlardan devrimci sonuçlar ve eylem çağrılarını çıkarabilmelidir. Bu zulüm ve sömürünün taze ve canlı örneklerinin çarpıcı ve inandırıcı bir biçimde sergilenmesi, düşmanın insanlık dışı yüzünü bütün çıplaklığıyla ortaya koyacak ve geniş yığınların, özellikle de Türk işçi ve emekçilerinin, burjuvazinin ve faşizmin ideolojik boyunduruğundan adım adım kurtulmalarının yolunu açacaktır. Ülkemiz; yığınları, emperyalizme, faşizme ve egemen sınıflara karşı haklı ve devrimci bir öfkeyle doldurmak ve böylelikle eyleme çekmek için elverişli ve bizim devrimci propaganda ve ajitasyon etkinliğimize konu edilebilecek malzemeye adeta dolup taşmaktadır. Bunu söylerken aklımıza yalnızca egemen sınıfların ve askeri kliğin Kürt halkına karşı işledikleri suçlar, genel olarak işçilerin sömürüsü ya da Susurluk skandalı gibi konular gelme-

meli kuşkusuz. Büyük kentlerin herkesi canından bezdiren trafik sorunu, doğal ve tarihsel çevrenin açgözlü emperyalistler ve Türk burjuvazisi tarafından kendi bencil çıkarları uğruna hoyratça yıkımı, çırakların ve kadın işçilerin kapitalistler tarafından acımasızca sömürülmesi ve ezilmesi, çocuk yetiştirme yurtlarındaki vb. çocukların ve gençlerin lümpen burjuvazinin iğrenç çıkarlarının hedefi haline getirilmesi, maaş niyetine aldıkları sadaka kuyruklarında beklerken sık sık rahatsızlandıklarına ve hatta düşüp ölüverdiklerine tanık olduğumuz yaşlı işçi ve emekçilerin egemen sınıflar ve devlet tarafından kullanılmış bir bez ya da kağıt parçası gibi bir kenara atılmış olması, güç ve aşağılayıcı yaşam koşulları altında sürünmek zorunda bırakılan milyonlarca sakatın trajedisi, bir avuç para babası gelişmiş kapitalist ülkelerde en ileri tedavi yöntemlerinden yararlanırken milyonlarca emekçinin SSK ve devlet hastanelerinin kapılarında ve kuyruklarında çektiği eziyet vb. hep, bizim propaganda ve ajitasyonumuzun ve emperyalizme bağımlı kapitalist düzenin sergilenmesinin konuları haline getirilebilir ve getirilmelidir.

Aralık 1997

BİR KOMÜNİST ENTERNASYONALE DOĞRU

Marksist Leninist Komünist Parti'nin (MLKP) Uluslararası Savaşım (Marksist-Leninist)'in İkinci Konferansı'na Sunduğu Metin, Londra, 8-10 Aralık 1997.

1- Hâlihazırda, işçi hareketinin ve komünist hareketin uluslararası birliği her zamanki kadar gereklidir. Bu gereklilik, devrim dalgasının yükselmekte olduğu 1960'larda ve 1970'lerde de duyumsanmaktaydı. 1989-'90 olaylarından sonra kapitalizmin ve emperyalizmin ideolojik, siyasal ve ekonomik düzeyde başlattığı topyekün saldırı bu gereksinimi daha da artırmıştır. Bu saldırıya karşı direnişin çıkarları, her şeyden önce dünya işçi sınıfının ve öncülerinin, yani bütün gerçek komünist güçlerin olanaklı olan en güçlü birliğini gerektirmektedir. Kapitalizme ve emperyalizme, ancak işçi sınıfının ve komünist güçlerin uluslararası birliği sayesinde ağır darbeler indirmeye başlayabilir ve ancak işçi sınıfının ve bütün gerçek komünist güçlerin uluslararası birliği sayesinde bütün devrimci, ilerici ve anti-faşist güçlerin dünya ölçeğindeki birleşik cephesini inşa etmeye başlayabiliriz. Bu nedenledir ki partimiz, Eylül 1994'de toplanan Birlik Kongresi'nde şöyle diyordu:

"MLKP-K, bugün dünya burjuvazisinin karşısına komünist proletaryanın örgütlü gücüyle, Komünist Enternasyonal'le çıkılması-

nın başta gelen ve ertelenmez bir görev olduğuna inanmaktadır."

2- Bununla birlikte, birbiriyle ilişkili -çoğu olumsuz- bir dizi faktör bu yakıcı görevin hızlı bir biçimde yerine getirilmesini engellemekte ya da yavaşlatmaktadır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

a) Halihazırda gerçek bir sosyalist ülke yoktur. Otorite sahibi ve deneyimli bir komünist partinin yönettiği ve uluslararası komünist harekete destek sunan, onun dayanabileceği ve ona ideolojik yol göstericilik yapan gerçek bir sosyalist ülke olmuş olsaydı, genel durum çok daha olumlu olurdu. Dahası, var olan komünist partiler ve gruplar genel olarak ideolojik, siyasal ve/ya da örgütsel bakımdan çok zayıftırlar ve bizzat kendileri, emperyalist burjuvazinin; sosyal-demokrasi, küçük-burjuva reformizmi, troçkizm ve marksizm döneğlerinin yardımıyla zincirlerinden boşandırdığı tasfiyecilerle başa çıkmak zorundadırlar.

b) Stalin'in ölümünden sonra SBKP'nin yozlaşması ve buna bağlı olarak uluslararası komünist hareketin yozlaşması kaçınılmaz olarak, orta ve uzun erimde olumsuz etkilere yol açmıştır. Güçlü bir komünist karşı-saldırının olmadığı koşullarda,

1950'lerin sonları ve 1960'ların başlarında revizyonizmin dünya ölçeğinde üstünlüğü ele geçirmesine karşı devrimci direniş, 1960'larda ve 1970'lerde maoizm, gevarizm vb. gibi komünist olmayan devrimci eğilimlerin güçlenmesine yol açtı. Ve bu, sınıf-bilinçli işçiler ve içtenlikli devrimciler arasında ideolojik kafa karışıklığını daha da yeğinleştirdi. Son olarak, bu iki on yıl içinde dünya devrimci hareketinin yapı ve bileşiminin negatif etkisinin bunda önemli bir rol oynadığını belirtelim. Zayıf uluslararası işçi sınıfı hareketine karşılık köylü temelli "üçüncü dünya" ulusal kurtuluş hareketlerinin görece ağır basan üstünlüğü, küçük-burjuva devrimci eğilimlerin objektif ve maddi temelini sağlamış ve onların yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

c) Başında Enver Hoca'nın bulunduğu Arnavutluk Emek Partisi, Sovyet modern revizyonizmi başta olmak üzere revizyonizmin bütün varyantlarına ve 1977'den sonra da Çin revizyonistleri tarafından savunulan "üç dünya" teorisine ve revizyonist "Mao Zedung Düşüncesi"ne karşı kahramanca ve ilkeli bir ideolojik savaşım verdi. Bütün bu savaşım, dünyanın her yanındaki geleceğin komünist grup ve kişilerine büyük bir destek sundu ve onların revizyonizmden ve özellikle maoizm ve gevarizm biçimini alan "sol" revizyonizmden kurtulmalarına yardımcı oldu. Bununla birlikte, esas olarak yukarıda değinmiş olduğumuz objektif nedenlere bağlı olarak, AEP'in ve diğer marksist-leninist partilerin modern revizyonizme ve onun varyantlarına karşı ilkeli ideolojik savaşımı, genel devrimci ortama revizyonizmin ve küçük-burjuva devrimciliğin egemen olmasını engellemede ve bu durumu tersine çevirmede yeterli olmadı.

d) 1980'lerin sonlarına doğru revizyonist/sosyal-emperyalist blokun çöküşü, 1991'de revizyonist SBKP'nin ve sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin dağılması ve AEP'in ve Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti'nin beyaz bayrak çekmesi, 1980'lerde ve 1990'ların ilk yarısında dev-

rim dalgasının alçalması ve Küba, Demokratik Kore, Çin Halk Cumhuriyeti gibi sözde sosyalist ülkelerin ekonomik sıkıntıları ve/ya da burjuva siyasal çizgileri vb. hep, uluslararası komünist ve devrimci hareketi daha da fazla yıpratana ve birçok parti ve örgüt üzerinde yıkıcı bir etki yapan bir tasfiyecilik dalgasının büyümesine katkıda bulunmuştur ve katkıda bulunmaya devam etmektedir.

e) Eski Sovyetler Birliği ve eski Doğu bloku ülkeleri halklarının 1990'ların başlarında emperyalizm tarafından beslenen abartılı beklentilerinin boşa çıkması, IMF esinli ekonomik politikaların neden olduğu son derece ağır sarsıntılar ve buna bağlı olarak kitlelerin emperyalist devletler ve kurumlar tarafından yoksullaştırılması ve bu halkların ve ülkelerin ulusal aşağılanması, halkın kapitalizme ve emperyalizme karşı devrimci direnişinin büyümesine yardımcı olmuştur. Fakat olayların bu yönde gelişimi, sol-ulusalcı ve sol-revizyonist partilerin oluşumu için de uygun bir zemin yaratmıştır. Bu partiler, hem eski yönetici revizyonist partilerin ve nomenklaturanın yıkıntılarından öğeleri ve kesimlerinden ve hem de emekçi yığınların militan kesimlerinden oluşmaktadır. Komünist, ulusalcı, Pan-Slavist ve Batı karşıtı eğilimlerin, duyguların ve tutumların bir alaşımı olan ve kendilerini komünizm örtüsü altında gizleyen bu partilerin büyük çoğunluğu bir ideolojik kafa karışıklığı ortamı yaratmaktadırlar. Sömürülen ve ezilen yığınların tümünden meşru sınıf öfkesi, toplumsal kırgınlığı ve ulusal aşağılanma duygularından beslenen böylece parti ve grupların doğurduğu yanılsama, bu ülkelerde işçi sınıflarının gerçek komünist partilerinin oluşturulmasının önünde özel bazı güçlükler çıkarmaktadır.

3-Öte yandan, bir bütün olarak uluslararası komünist ve devrimci hareketin zayıf, karışık ve bölünmüş durumunun, son birkaç yıllık süre içinde kapitalist-emperyalist sistemin çelişmelerinin ve özellikle yarı-sömürge ülkelerin emekçi yığınlarıyla em-

peryalizm ve tekelci sermaye arasındaki çelişmenin ve dünyanın her yerinde proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin sürmesine, hatta keskinleşmesine engel olmadığına altı çizilmelidir. Revizyonist/sosyal-emperyalist blokun ve sosyalist Arnavutluk'un çöküşünden ötürü yüreklenen ve komünist ve devrimci güçlerin, olayların bu gelişiminin yeğincelediği kafa karışıklığı, bölünme ve güçsüzlüğünden cesaret alan burjuvazi ve emperyalizm, saldırganlıklarının düzeyini yükseltmişlerdir. Somali, Haiti, eski Yugoslavya ve Balkanlar, Irak ve Ortadoğu'ya yönelik ABD saldırı ve müdahaleleri, NATO'nun Doğu'ya doğru büyümesi, metropol ülkelerde faşist, ırkçı ve ulusalcı hareketlerin güçlenmesi, işçilerin onlarca yıllık kazanımlarını gasp etme çabaları vb., bu yeni durumun karakteristikleridir. Buna karşılık, işçi sınıflarının ve ezilen ulusların, başını ABD'nin çektiği sermayenin ve emperyalizmin artan saldırısına karşı savaşmaları da büyümüştür ve büyümeye devam edecektir. Bir milyondan fazla Fransız işçisinin Aralık 1995 genel grevi, Rusya, Ukrayna ve Romanya'da milyonlarca maden işçisinin Şubat 1996 savaşmaları, Belçika'da bir milyona yakın işçi ve gencin Ekim 1996'da çocukları kaçıran, onlara tecavüz eden ve onları öldüren çetelere karşı Ekim 1996'da gerçekleştirdiği grev ve gösteriler, bir milyondan fazla Yunan işçisinin Kasım 1996 genel grevi, Ocak 1997'de polisle çatışan yüzbinlerce Güney Kore işçisinin militan gösterileri, Arnavutluk halkının çürümüş mafya-faşist rejimine karşı gerçekleştirdiği görkemli Mart 1997 ayaklanması, gene Mart 1997'de Rusya'nın değişik bölgelerinde 15 milyondan fazla işçi ve emekçinin grev ve gösterileri vb. bunun tanığıdır.

4- İşçi sınıflarının ve ezilen ulusların direniş ve savaşmalarının sürmesi ve daha da büyümesi; emperyalist burjuvazi ve onun suç ortaklarının zincirinden boşandırdığı tasfiyeci dalganın ters etkisini frenleyen faktörlerin en önemlilerinden biri ve büyük olası-

lıkla en önemli faktör olmuştur. Bu bakımdan, 1989-'91 olaylarının ilk şoku atlattıktan sonra, uluslararası komünist ve devrimci hareketin birliğinin sağlanmasına yönelik yeni çabaların gündeme gelmesi ya da daha önceki benzer çabaların daha da enerjik bir biçimde gündeme sokulmasında şaşılacak bir yan yoktur. Gerçekten de, 1992'den sonra bu hareketi yeniden canlandırmak ve değişik sol güçler arasında uluslararası bağları yeniden kurmak amacıyla, çoğunlukla eşgüdümsüz bir dizi adım atılmıştır ve atılmaktadır. Tam olmayan bilgilerimize göre, troçkistlerin sözüm ona enternasyonal birkaç örgütü bir yana bıraktığında, hâlihazırda bu yönde çaba harcayan şu platformlar bulunmaktadır:

a) Esas olarak Latin Amerika'daki sol partileri bir araya getiren Sao Paulo Forumu. Bu platform, 1990'daki ilk toplantısının yapıldığı yerin, yani Brezilya'daki Sao Paulo kentinin adıyla anılmaktadır. Bu partiler ve gruplar Haziran 1991'de Meksika'da, Temmuz 1992'de Nikaragua'nın Managua kentinde, Temmuz 1993'te Küba'nın Havana kentinde toplanmışlardır.

b) Esas olarak, geçmişte Arnavutluk Emek Partisi'nin çizgisini savunmuş olan partileri bir araya getiren Quito Platformu ("Marksist-Leninist Parti ve Örgütlerin Uluslararası Konferansı"). Bu partiler Şubat 1992'de Brezilya Komünist Partisi'nin (PC do Brasil) 8. Kongresi'nde, Mart 1993'te Dominik Cumhuriyeti'nde, Kasım 1993'te Avrupa'da bir yerde, Temmuz 1994'te Ekvador'un Quito kentinde, Eylül 1995'te Fransa'nın Paris kentinde ve Kasım 1996'da Dominik Cumhuriyeti'nde bir araya gelmişlerdi. Bu platform, "Birlik ve Mücadele" adlı bir dergi yayımlamaktadır.

c) Dünyanın her tarafında değişik eğilimlere sahip çok sayıda sol parti, grup ve çevreyi bir araya getiren Brüksel Uluslararası Semineri. Bu seminerler 1992'den bu yana yapılmaktadır.

Bu platform ve gruplaşmalardan başka

açıkça maoist olan iki uluslararası örgüt bulunuyor. Bunlardan birincisi RIM (Devrimci Enternasyonalist Hareket) olarak anılmakta ve en önemlisi Reru KP (Aydınlık Yol) olan bir dizi maoist partiyi kapsamaktadır. Bu platform "Kazanılacak Dünya" adında bir dergi yayımlamaktadır. Açıkça maoist olan ikinci uluslararası örgüt, MLPD (Almanya Marksist-Leninist Partisi) ile Filipinler KP çevresinde olanıdır. Bu platform Temmuz 1992'te üçüncü konferansını toplamış, Mayıs 1993'te bir ara konferans düzenlemiş ve 1994'de dördüncü konferansını toplamıştır.

Komünist, devrimci ve diğer sol partilerin, kurumsal ve sürekli bir nitelik kazanmamış olan diğer bazı uluslararası konferansları da olmuştur. Bunlar arasında; Nisan 1992'de Kore İşçi Partisi tarafından örgütlenen Pyongyang toplantısı, Haziran 1993'te Hindistan KP (Marksist) tarafından örgütlenen Kalküta toplantısı, Eylül 1994'de Sovyetler Birliği'nin Restorasyonu Uluslararası Komitesi tarafından Moskova'da örgütlenen Stalin Semineri, Haziran 1995'te Çek Cumhuriyeti'nin Lidice kasabasında bazı Doğu Avrupa ülkelerinden parti ve grupların konferansı, Kasım 1995'te Kalküta'da SUCI (Hindistan Sosyalist Birlik Merkezi) tarafından örgütlenen Antiemperyalist Konvansiyon, Kasım 1995'te Komünist Enternasyonal'i yeniden kurmak için düzenlenen Sofya Konferansı, Aralık 1995'te İtalya'da düzenlenen "Engels'in Günümüzde Geçerliliği" konulu İschia Konferansı, Kasım 1996'da düzenlenen "Çağdaş Komünist Harekette Sınıf Analizi" konulu Moskova Konferansı ve Ekim 1997'de Hindistan'ın Kalküta kentinde SUCI tarafından örgütlenen Ekim Devrimi'nin 80. yıl-dönümünü kutlama toplantısı sayılabilir.

5- Genel durumu ve uluslararası komünist ve devrimci hareketin karşı karşıya bulunduğu objektif ve sübjektif faktörleri hesaba katan partimiz, bütün marksist-leninistleri ve içtenlikli devrimcileri hemen ya da yakın bir gelecekte yeni bir Komünist Enternas-

yonel oluşturma girişimlerine karşı uyar-mak ister. Böylesi prematüre girişimler, kaçınılmaz bir biçimde daha fazla kafa karışıklığı, hayal kırıklığı ve daha fazla ilkesiz bölünmeden başka bir sonuç veremez. Kuşkusuz bu, komünist ve devrimci partiler ve gruplar arasında değişik türden ikili ya da çok yanlı temasların uygunsuz ya da gereksiz olduğu biçiminde anlaşılabilir ve anlaşılmalıdır. Tersine, biz böylesi temasların örgütlenmesi ve geliştirilmesinin ve görüş, deneyim, enformasyon ve eleştiri alışverişini kolaylaştıracak sekter olmayan platformların sağlanmasının gerekliliğine kuvvetle inanıyoruz. Bu platform ve temaslar aynı zamanda revizyonist eğilimlere, görüşlere ve tutumlara karşı -özde ilkeli ve uzlaşmaz biçimde ve üslupta yoldaşça ve yapıcı olması gereken- ideolojik savaşımın verildiği ortamlar olarak da işlev görmelidir.

6- Uluslararası komünist ve devrimci hareketin yukarıda değinmiş bulunduğumuz durumu nedeniyle, yeni bir Komünist Enternasyonale giden yol uzun ve engebeli bir yol olacak, hem teori, hem de pratik alanda bir dizi kararlı ve karmaşık çarpışmaları ve büyük miktarda emeği gerektirecektir. Yani,

a) Komünist Enternasyonal ancak ve ancak marksizm-leninizm temeli üzerinde ve uluslararası komünist harekete sızan ve onun saflarında etkisi olan bütün oportünist ve revizyonist eğilimlere karşı topyekün bir karşı duruş içinde kurulabilir. Üçüncü Enternasyonalin kuruluş aşamasında Lenin şöyle demişti: "Oportünizme karşı savaşımın sıkı sıkıya bağıntılı değilse, emperyalizme karşı savaşım ya boş bir söz, ya da bir sahtekârlıktır. Zimmerwald ve Kiethal'ın temel bir zaafı -Üçüncü Enternasyonal'in bu embriyonlarının fiyaskoyla sonuçlanma olasılığının yüksek olmasının nedenlerinden biri- oportünizmle savaşım sorununun, oportünistlerle kesin bir kopuşmanın ilan edilmesi anlamında çözülmesi bir yana, açıkça dile bile getirilmemiş olmasıy-

di.” (The Military Programme of the Proletarian Revolution’, Collected Works, Cilt 23, s. 83). Tekil komünist partilerinin ve genel olarak uluslararası komünist hareketin birliğinin muhafaza edilmesi ve yükseltilmesi, her zaman oportünizmin ve revizyonizmin tüm biçimlerine karşı ilkeli ve kararlı savaşım sayesinde olanaklı olmuştur. Biz, günümüzde 1960’ların, 1970’lerin ve 1980’lerin ideolojik savaşımalarının ve onlara bağlı olarak ortaya çıkan bölünmelerin modasının geçtiği ve dolayısıyla sözüm ona uluslararası komünist hareket içindeki değişik eğilimlerin görece kolay bir biçimde birleştirilebileceği yolunda düşünceler ileri süren partilerle asla bir görüş birliği içinde değiliz ve olamayız. 1956’dan bu yana uluslararası komünist harekette yaratılan yıkıma ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan ideolojik kafa karışıklığına bakarak, marksizm-leninizmle revizyonizmin bütün biçimleri arasında kesin bir sınır çizgisi çekilmesinin ve tüm bu antimarksist eğilimlerin uluslararası komünist hareketin saflarından dışlanmasının, Lenin’in döneminde olduğu kadar, hatta daha da gerekli olduğunu söyleyebiliriz.

b) Ve yeni bir Komünist Enternasyonal ancak ve ancak tekil ülkelerde işçi sınıflarının öncü birliklerinin burjuvaziye karşı savaşım içinde kurulabilir. Bizler, dünyayı yorumlamakla yetinen düşünürler olmayı amaçlamaz, amaçlayamayız; bizler, Marks’ın söylemiş olduğu gibi dünyayı değiştirmek için dövüşmekle yükümlüyüz. Ve bir Komünist Enternasyonal ancak, ister büyük olsunlar isterse küçük, ideolojik olarak doğru konumdaki ve dünyayı değiştirme savaşımının içinde gerçekten yer alan ve burjuvaziye karşı işçi sınıfı ile birlikte ve onun başında savaşan marksist-leninist partilerin ve grupların bir birliği olabilir. Öte yandan, yukarıda değindiğimiz uluslararası örgütlerin ve platformların ve değişik ülkelerden komünist ve devrimci güçler arasındaki uluslararası işbirliğinin önemi yadsınmaksızın ya da küçümsenmeksizin,

komünistlerin tek tek ülkelerde, omuzları üzerinde gerçek bir Komünist Enternasyonal’in eninde sonunda yükseleceği, gerçek komünist partilerinin oluşturulması için çalışmalarının önceliğinin altını çizmek istiyoruz.

7- Partimiz, bütün marksist-leninist ve içtenlikli devrimci parti, grup ve kişilerin kolektif olarak ileriye doğru yürümek için kendi görüşlerini dile getirebilecekleri, farklılıklarını tartışabilecekleri, birbirini eleştirebilecekleri ve deneyim alışverişinde bulunabilecekleri sekte-olmayan bir platformun, yeni bir Komünist Enternasyonalin oluşturulmasında bir ara aşama olabileceğine inanmaktadır. Uluslararası Savaşım/Marksist-Leninist’in temelinde yatan mantık bu olmuştur. Bu platform, Quito partilerinininki gibi dışlayıcı ve sekte bir kulüp olmamalı ve onu taklit etmeye kalkışmamalıdır. Ne de o, Brüksel Semineri ya da Sao Paulo Forumu gibi herkesi kucaklayan ve biçimsiz bir örgüt olmalıdır. Bu İkinciler, her eğilimden çok sayıda sol partiyi, grubu ve çevreyi bir araya getirmek ve onlara tartışma deneyim ve enformasyon alışverişi yapma olanağı sunmak suretiyle olumlu bir rol oynayabilirler ve oynamaktadırlar. Onlar, değişik partilerin emperyalizme karşı ortak savaşımalarını koordine etmeye de hizmet edebilirler. Bununla birlikte onların işlevi bu sınırı aşamaz.

Gereksinim duyulan, değişik komünist ve devrimci parti ve grupların kolektif bilgi, deneyim ve bilgeliklerini biriktirebilmelerine, birlikte çalışmalarına ve ileriye doğru birlikte yürümeye çalışmalarına yardımcı olacak sekte olmayan bir platformdur. Bu platform; reformist, sosyal-demokrat, troçkist ve diğer açık revizyonist parti ve gruplara açık olmamalıdır; o, en azından (US/M-L’nin ‘Kurucu Yayım Kurulu İlkeleri’ gibi) bütün katılımcıların üzerinde birleşeceği belli bir temel devrimci ilkeler dizisine uymayanları dışlamalıdır. Bu platform, uluslararası bir yayım kurulunun yönetimi altında bir uluslararası derginin yayımını örgütle-

yebilir ve ortak ilgi konusu olan sorunlar üzerinde ideolojik savaşımın geliştirilmesine katkıda bulunabilir, dünyanın değişik yerlerinde sürmekte olan kitle savaşımaları

ve siyasal gelişmelere ilişkin bilgilerin yaygınlaştırılmasına hizmet eden bir forum işlevi görebilir ve örgütsel ve pratiksel deneyim değişimine yardım edebilir.

ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKETİN TARİHİNDEN:

POLONYA KOMÜNİST PARTİSİ'NİN İLEGAL BASINI ÜZERİNE

Polonya'da illegal komünist basının en önemli kazanımı, partinin çizgisini genel olarak doğru yansıtması ve bunun gerçekleşmesi için mücadele etmesidir. Ama bazı yayımlarda eksikler ve tam olmayan tanımlamalar da var. Parti literatürü her zaman yeteri kadar güncel değil ve her zaman gerekli ideolojik ve siyasi seviyede durmuyor. Bu eksiklere rağmen PKP'nin yayımları, kararlarının popüler yapılmasında, sloganlarının propagandasında ve işçi sınıfı ve emekçi yığınların mücadelelerindeki önderlikte büyük bir rol oynamıştır. Önceki yıllardan farklı olarak basın, 1933 yılında münferit sorunların oldukça somut içeriği ve somut açıklanışıyla karakterize olmaktadır. Bir makale veya bir çağrıya (bakarak) işçi, söz konusu sorun üzerine sadece bir düşünceye sahip olmaz, aynı zamanda ne yapacağını ve nasıl hareket edeceğini de öğrenebilir.

İşletme ve maden ocağı gazetelerinin (sadece Yukarı Silezya'da olmasına rağmen) sayısı arttı. Ama Polonya'nın diğer sanayi merkezlerinde henüz yeterli sayıda değil. Yukarı Silezya işletme basını, içerik ve biçim bakımından bütün ülke için bir örnek teşkil edebilir. O, tamamen güncel malzemeye dayanmakta ve onun pek çok

değerli bir bölümünü işçi yazıları oluşturmaktadır. Gazeteler kısmen Polonyaca ve kısmen de Almancadır. Tecrübenin gösterdiği gibi, bu gazeteler, işçiler arasında çok büyük başarıya sahiptirler. Parti, onlara en büyük itinayı göstermek ve onları her biçimde desteklemek zorundadır.

Pratikte maalesef pek çok kere işlenen hatadan işletme gazeteleri, -sadece partisiz sosyal demokrat ve başka işçi muhabirlerini iştirak ettirmeksizin parti örgütlerinin bir aracıdır- kaçınılmaktır. İşletme basını, geniş işçi yığınlarını kendi etrafında toplamak zorundadır.

PKP'nin yerel ve işletme basınının kitle mücadelelerinde ve kitle hareketlerinde devasa anlamını kanıtlamış olduğu vurgulanmalıdır. Örneğin O, Ladz'da grev yapan tekstil işçileri arasında büyük bir yankı bulmuştur. Bölge basını, mücadeleyi ve tecrübelerini aydınlatmış, ajitasyon yapma, örgütlenme ve direktifler vermiştir.

PKP'nin belirleyici rol oynadığı Ladz genel tekstil işçileri grevi, merkezi parti basını tarafından yeterli derecede ele alınmıştır. PKP merkez organı olan "Czerwony Sztandar"ın redaksiyonu, bütün şehirlerde ve köylerde grevdeki tekstil işçileri için

dayanışma ve yardımlaşma kampanyalarının gerçekleştirilmesini tamamen isabetli olarak vurgulamıştır. Bu gazete, senenin yarısında özellikle büyük bir kapsama ulaşan grev hareketine geniş yer vermiş ve itina göstermiştir. Tam da burada, PKP basınının, görevini sadece ajitatör ve propagandist olarak değil, aynı zamanda kitlelerin örgütçüsü olarak da yerine getirmesinin örneğini görüyoruz. Basının bu çok yönlü görevlerini Lenin, daha 1902'de "Ne Yapmalı"da açıkladı. Orada O, oldukça anlaşılır bir şekilde, gazetenin partinin ideolojik kitle çalışması için siyasi anlamını açıklar ve şöyle der;

"Ama gazetenin rolü, düşüncelerin sadece yaygınlaştırılmasıyla, müttefiklerin sadece siyasi eğitimi ve kazanılmasıyla sınırlanmaz. Gazete sadece kolektif bir propogandacı ve ajitatör değil, aynı zamanda kolektif bir örgütçüdür de."

Ama burada komünist basının oldukça ciddi bir hatası, grev önderliğinin hata ve zaaflarının tespitinin yapılmamasıdır.

Komünist basının sütunlarında, eskiden daha büyük oranda, işsizler hareketinin çeşitli sorunları dile getirilmektedir. Ama hükümet tarafından hızlandırılmış bir şekilde yürürlüğe konan çalışma yükümlülüğünün (sözde çalışma taburu) PKP'nin basınında yeterli derecede aydınlatılmamış olduğuna işaret edilmelidir.

Köy için parti basınında bazı iyileşmeler var. "Hromada" Nr.2, başyazısında Polonya'daki en büyük köylü ayaklanmasının, yaklaşık 200 bin köylünün katıldığı 1933 Galiçya ayaklanmasının siyasi bir değerlendirmesini yapıyor. Redaksiyonun sade ve anlaşılır bir dilde yazmaya çalıştığı görülüyor. Bu özellikle "Kır İşçileri Gazetesi" için geçerlidir. Ne yazık ki o, oldukça seyrek yayınlanıyor.

Parti basını, faşist terörünün ve siyasi gericiğin kendini ifade edişine (cezalandırma, savaş mahkemesi yasası, siyasi tutuklulara

işkence edilmeleri, Papianice'de dört tekstil işçisinin kurşunlanması, Trenvoyenler grevi yönetimi mahkemesi, sonraki programı vs.) tepki göstermiyor ve bunu komünist propaganda ve yığınların faşizme karşı seferber edilmesi için kullanıyor. "Czerwanny Sztandar", ülkede devrimci hareketin yükselişine yüksek siyasi bir seviyede büyük itina gösteriyor. Ama kendini bu yönde doğru direktifler vermekle sınırlıyor. Bu direktiflerin münferit parti örgütlerinin pratik faaliyeti ile bağ kurmuyor ve bu faaliyeti eleştirmiyor. Merkezi organ, partinin siyasi kampanyalarının değerlendirilmesine girmiyor, dikkati, partinin siyasi mücadeledeki geri kalmışlığının aşılmasına, özellikle de partinin, siyasi grevlerin örgütlenmesi konusunda daha var olan zaaflarının aşılmasına yöneltmiyor.

Polonya faşizmi ve sosyal faşizmi, Hitler'in hükümete gelişini, acımasız bir Yahudi düşmanlığı şovenist kışkırtma ile cevaplandırıyorlar. Almanya Komünist Partisi, devrimci enternasyonalizmin bir kampanyasını, bütün uluslardan proletaryanın mücadelesi için bir kampanyaya başlattı. Çok sayıda makale ve çağrılarda PKP, kitlelere Hitler'in darbesiyle bağlam içinde Almanya'daki durumu ve Alman ve Polonya proletaryasının görevlerini açıkladı ve bu bağlamda kahraman Alman proletaryası ile aktif dayanışma talebinde bulundu. "Czerwanny Sztandar", faşist katiller tarafından Temmuz'da idam edilen Altona'daki (Hamburg) sokak çatışmalarının iştirakçilerinden yoldaş Lüttges, Möller, Wolf ve Teseh hakkında anma yazıları yayınladı ve işçileri ve emekçileri provokatif millet meclisi yangın mahkemesiyle bağlam içinde, yoldaş Dimitroff, Torgler ve diğerlerini faşizmin elinden kopartıp almaya çağırdı. Gazete, Alman ve Polonya faşizminin terörist, emekçilere yönelik politikasını sistematik olarak teşhir etmek için çaba harcıyor.

Gerici örgütlerin işçileri arasındaki ajitasyon metotlarında belli bir iyileşme oldu. Bazı, ama parti basınının henüz hepsi değil,

(basınımız) PPS'nin (Polonya Sosyal Demokrasisi –çn.) önderlerini somut gerçekler zemininde kitleler önünde teşhir etmeyi öğrendi. Bunun aynısı, bölge ve alt bölge örgütlerinin bazı çağrıları için de geçerlidir.

Ama buna rağmen, komünist basını, en önemli sorunlarda PPS'nin savlarına her zaman anında tepki göstermiyor. Örneğin PPS, SSCB'ye karşı Almanya ve İtalya gibi faşist devletlerle diplomatik ilişkileri olduğu için, uzun zamandan beri acımasız bir kışkırtma sürdürüyor. Böylesi "şovlar", şüphesiz ki, en geri, siyasi olarak gelişmemiş işçileri etkileyebilir. Parti basını Polonya işçilerine ve emekçilerine (şunu) kavratmalıdır: Şayet Sovyet Hükümeti bir kapitalist devlet ile onun demokratik veya faşist biçimini dikkate almaksızın bir anlaşma yapıyorsa, O, bunu, sadece ve sadece savaşın ertelenmesi ve sosyalist insanın çıkarları için yapıyor. Ki bu da bütün ülkelerin işçilerinin ve emekçilerinin çıkarlarıyla ve dünya devriminin çıkarlarıyla tamamen uyumluluk içindedir.

Komünist basında, sosyalist insanın popülerleştirilmesi bağlamında bazı ilerlemeler de var. Onun şimdi, eskiye nazaran SSCB üzerine daha büyük gerçekler malzemesine sahip olduğu görülüyor. Enformasyonun bizzat kendisi oldukça canlı ve sayılarla yüklenmemiş.

Parti, krizden devrimci çıkışın popülerleştirilmesi için çok çaba harcıyor. Makaleler ve çağrılar, kitlelere yöneltilen talepleri (çağrı anlamında –çn.), faşist diktatörlüğün yıkılması için devrimci mücadelenin ve proletarya diktatörlüğünün kurulması yolunu içeriyorlar, ama nadir olarak, sosyalist devrimin yığınlara somut olarak ne vereceğinden ve KP'nin, iktidarı ele geçirdikten sonra programının nasıl gerçekleştireceğinden bahsediliyor. Kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi, işsizliğin yok edilmesi, köylüler için toprak, konut sorunu vs. Günümüzde en geniş yığınlar, umutsuz durumlardan kurtulmanın çıkış yolunu arıyorlar ve proleter

hükümetin kitlelere ne vereceği üzerine sorunun somut sorulması, KP'ye yüzbinlerce yeni taraftar kazandıracaktır.

Merkez organın "Czerwony Sztandar"ta parti çizgisi tutarlı bir şekilde gerçekleştiriliyor, makalelerde MK'nin bildirgelerinden bölümler yayınlanıyor. Ama bütün gelişmelere zamanında tepki gösterebilmek için merkez organın daha sık yayını zorunlu (dokuz aylık bir zaman diliminde sadece beş sayı yayınlandı). Aynı zamanda kapsamı daraltılmalıdır (şimdiye kadar ortalama 16 sayfa). Böylelikle merkez organ daha hareketli olacaktır. Münferit yerlerdeki muhabirler ile ilişki yeterli değil. Sayıları oldukça az. İşçi muhabirleri kadrolar yetiştirilmelidir, parti basını için sistematik olarak para toplanabilirdi, ki bu da gazeteyi yeni kitlelerle ilişkiye geçirecektir.

"Czerwony Sztandar"ın ve bazı diğer parti yayınlarının dili çoğu kez iyi değil, zorunlu olmadığı halde yabancı kelimeler ve edebi kavramlar kullanılıyor. Bunlar, ortalama bir işçi, hele hele bir köylü için anlaşılmalıdır. Makalelerin dili, bazen, parti bildirgesinden farklı değil. Popüler bir dile ve faaliyet alanının iyi kavranmasına PKP'nin "Asker Basını" bir örnektir. Biçim ve içerikte çok sayıda eksiktirler. Kadın gazetesini "Bayan İşçilerin Sesi"nde görülmektedir. Yayım faaliyetinin tekniği yönünden de partinin artan itinasına ihtiyaç var. Bazen parti çağrıları, bütün değerini kaybedecek derecede ... kötü basıyorlar. İşçi onları okuyamıyor. Literatürün yaygınlaştırılması üzerine partinin denetimi de yetersiz. Parti basınının belli bir kısmı hala, herhangi bir şekilde bir yerlerde kalıyor ve işçi okura ulaşamıyor.

Bütün parti basınının ortak bir eksikliği de parti iç yaşamının, özellikle partinin örgütlenme sorunlarının yeterli aydınlatılmamasıdır. Bu açık, PKP'nin örgütlenme sorunlarına özgü bir organın olmamasıyla daha da açılmaktadır. Oysa, örneğin partinin artan nüfusunu parti örgütünün pekiştirme yete-

neksizliği gibi bir sorun, PKP için oldukça ciddi bir problemdir.

Burada, partinin teorik organı, "Nowy Przegland" bir istisna oluşturuyor. O, son dönemlerde örgütlenme üzerine sistematik olarak makaleler yayınlıyor. Partinin ideolojik seviyesinin yükseltilmesi ve menşevizmin (PPS-Lewiza) ve Lüksemburgçuluğun (Polonya ve Litvanya Sosyal Demokrasisi) kalıntılarına karşı uzlaşmaz mücadele bağlamında "NP"nin katkıları büyüktür. Sorunlara derin yaklaşım ve anlaşılır dili ile "NP" üyeler arasında büyük sempati kazanmıştır.

PKP'nin genel faaliyetinde basının anlamı

oldukça büyüktür. Acımasız faşist terörün zor koşulları altında komünist basın çoğu kez canlı sözün yerini almak zorundadır. O, işletmelere, maden ocaklarına ve köylere giriyor ve orada emekçi yığınları faşist diktatörlüğe karşı mücadele için örgütlüyor. Sınıf düşmanını teşhir ediyor ve zaferin yolunu gösteriyor.

***Rundschau**, yıl 3, sayı 6.**

**Rundschau: Komünist Enternasyonal'in yayım organlarından "Internationale Pressekarnezzpandez" (Inprekann) yerine 1932'den itibaren yayınlanan haftalık (önce aylık) dergidir.*

DEVİRİMCİ ÇALIŞMANIN GÜVENLİĞİ

Dikkat merkezimizde tutmamız gereken "devrimci çalışmanın güvenliği" sorunu yeni sömürgelerden başlayarak, tüm burjuva devletlerde, devrimci bir iç savaşı ve ayaklanmayı bastırmak üzere özel tarzda yapılandırıldığı "günümüzde" hayati bir önem taşımaktadır.

Başta ABD olmak üzere, emperyalist devletler, toplumsal ve ulusal kurtuluşçu devrimlerle mücadelede biriktirilmiş karşı devrimci dersleri merkezileştirip, tüm yerkürede sermaye ve faşizmin hizmetine sunuyorlar. Kadro eğitimi, teknoloji aktarımı, istihbarat yardımı, işkence aletleri temini ve ortak imha saldırıları, bunun tamamlayıcı unsurları olarak süreklilik taşıyor.

Proletaryanın ve ezilen halkların düşmanlarının bu alandaki uluslararası dayanışması da, yazık ki komünist ve devrimci hareketten, kıyaslanamayacak denli sistematik ve güçlüdür.

Devrimci çalışmanın güvenliği konusunda, uluslararası devrimci hareketin deneylerinin ciddi bir incelemesi ve bilgisine sahip olmama nedeniyle, kaçınabileceği hatalara, zaafılara ve tuzaklara sürüklenen ve yine, aynı devlet sınırları içinde faaliyet yürüten diğer devrimci örgütlerin ders ve deneyimlerinden mahrum kalmak nedeniyle, onların yaşadıkları süreçleri kendi özgünlükleriyle yaşayan devrimci örgütler, bununla sınırlı kalmıyor, sözkonusu cendereden

çıkmayı sağlayacak iradi adımları atmamakta da inat ediyorlar! Bu istisna tanımaz bir durum ve kronik bir hastalıktır. Marksist leninist komünistler bu çemberin dışına çıkabilmek için gerekli örgütlenmeleri var etmeyi daha fazla erteleyemezler.

Soruna girişte iki temel gerçeği hareket noktası kabul ediyoruz.

Birincisi, emperyalizme ve işbirlikçi kapitalist düzene karşı mücadeleyi faşist bir rejim altında yürütmekte olanlar için, devrimci çalışmanın güvenliği sorunu, diğer burjuva devlet biçimlerinin egemen olduğu ülkelere göre kıyaslanmaz derecede önemlidir.

İkincisi, faaliyette yasal ve yasadışı, öncü örgütlenmede ise en sıkı gizlilik zemininde yükselmeyen bir hareketin, özgürlük ve sosyalizm iddiası boş bir söz olarak kalmaya yazgılıdır.

NEDEN DEVİRİMCİ ÇALIŞMANIN GÜVENLİĞİ?

Birlik devriminin partisi "irade" ve "iktidar perspektifi" kavramlarına döne döne vurgu yapıyor. Kendi tarihimizi devrimci tarzda yapmak ve politik özgürlüğü kazanıp, sınıfsız toplum yolunda ilk adımın zaferiyle yola koyulmak amaçlarını tüm faaliyetlerinin odağı haline getirmeye çalışıyor. Politik çalışmanın kendi başına ya da kendi kendine yeter bir amaç haline getirilerek rayından çıkarılması, böylece pratikte devrim

ufkunun yitirilmesi tarzının tüm görünüm-leriyle hesaplasmaya özel bir önem veriyor.

Amaç devrim. Tüm çalışmalar bu odakta merkezileşmeli. Mevcut sömürü düzenini ve faşist rejimi yıkıp sosyalizmin yolunu açacak bir işçi-emekçi sovyet cumhuriyetleri birliği kurmakta somutlaşan bir yıkıcılık ve yapıcılık göreviyle yüz yüzeyiz. Parti, tüm varlığıyla bunun bir aracı olarak yük-selmelidir.

Böyle bir partinin, faşizmin yok etme terö-rüyle yüz yüze kalacağı kimse için bir sır değildir. Bu partinin örgütsel yapısının yasadışı olmasının ötesinde gizli olmak zorunda olduğu da kendiliğinden anlaşılır-dır. Hangi gerekçeyle olursa olsun, öncü partinin gizliliğini azıcık da olsa zayıflatan ve onun yapısını şu veya bu yolla zaafa uğratanların, burjuva egemenliğinin dolaylı yedekleri haline gelecekleri ve geldikleri açık bir kesinliktir. Bu gerçeklik, hem devrimci iddiası bulunan ayrı ayrı örgütler-partiler, hem de tek tek kadrolar açısından böyledir.

Güvenlik sorunu veya aynı anlama gelmek üzere, yıkıcılık ve yapıcılık misyonu taşıyan partinin, burjuva düzen ve özel olarak da faşizm koşullarında korunması sorunu, onun iktidarı kazanma mücadelesinin korunmasından başka bir anlam taşımaz. En dar anlamda bir partinin varlığını sürdür-mesi sorunuyla kıyaslanmayacak bir amaç-tır bu. O halde, meselenin, eylemsizliği, statükoculuğu teorize eden, savaşı büyüt-mekten kaçınan, kendini yaşatmakla öz-deşleşen veya işlevleri en alt düzeye çekil-miş kadroların korunmasına indirgeyen anlayışlarla herhangi bir özdeşliği söz ko-nusu değildir.

İktidar hedefine kilitli partinin devrimci çalışmasının korunması ya da güvenliği: sorunu bundan ibarettir.

Bu nedenledir ki, bireysel ve kurum sal zaafı yoluyla devrimci çalışmanın güven-liğine vurulan bütün darbeler; bu konudaki

denetimsizlikler, ihmalkarlıklar, adamsen-decilikler, uzlaşmalar, düşmanın işini kolay-laştırmalar, kısacası her türlü ilkesiz ve başıbozuk tutum, en başta devrim için toprağa düşmüş şehitlere karşı bir suçtur. İkincisi kurtuluşları uğruna öncü ve önder mehzilerde savaştığımız sömürü ve faşist zulmün pençesindeki proletaryaya ve halk-larımıza karşı bir suçtur. Ve elbetteki en büyük, en güçlü silaha, proletaryanın genel kurmayına, partiye karşı bir suçtur.

Düzenin Faşist Bekçilerinin Devrimci Ko- lektiflerle Savaş Yöntemleri

Faşist rejim, devrimci parti ve örgütlerle mücadelede her zaman kendi yasalarını çığnemiştir ve çığneyecektir. İşkence ve katliam onun başta gelen silahlarıdır. As-lında bu, sermaye düzenine ait tüm rejim-lerin gerçeğidir. İşkence ve katliamların düzeyi ve çapı sınıf mücadelesiyle bağlıdır. Peru'da, Japon Büyükelçiliği'ni işgal eden MRTA gerillalarına karşı girişilen saldırı ve katliam, emperyalist ve işbirlikçi konsensü-sün bir örneği olarak belleklerdeki tazeliği-ni korumaktadır.

Devrimci örgütlere karşı savaşta, faşist rejim, takip, ajan sızdırma, ajanlaştırma, işkencede bilgi alma, çeşitli biçimlerde istihbarat sağlama ve tüm bunların sonuç-ları olarak gelişen katliamlar ve tutuklama-larla sonuca ulaşmaya çalışıyor. Dahası, o bütün biçimleriyle, kent gerilla yöntemleri-ni, kontrgerillanın kirli amaçlarına uydur-muş bulunuyor. Bütün bu tablo içinde, siyasi polise karşı mücadelenin, bazen sınıf mücadelesinin en yalın halini aldığı gerçeği iyi kavranmalıdır. Apaçık görülmelidir ki, bugün siyasi polis, faşist sermaye devleti-nin, devrim iddiasındaki komünist ve devrimci öncülere karşı özel savaş aygıtıdır. Onun başlıca işi ve uzmanlığı budur.

Bu faşist iradeyi yenmek için, öncünün yapısını ve ilişki tarzını savaşın gereklerine uygun hale getirmek, kadrolarının ideolojik sağlamlığını, yıkmaya soyunduğu düzenle her düzeyde kopuşmasını sağlamak, mü-

cadelenin büyümesine, sertleşmesine bağlı olarak bedeli ağırlaşacak kuralsızlıklara karşı uzlaşmaz olmak, teknolojinin kullanımında düşmanın avantajlarını mutlaka hesaba katmak ve genel olarak gizlilik sanatında ustalaşmak dışında bir yol yoktur.

Vurgulananlarla birlikte, düşmanın bütün yöntem, araç, bilgi ve deneylerini takip etmek ve incelemek ihmal edilemez bir görevdir. Bu konuda başarı kazanmanın yolu ise özel bir kurumsallaşma ve örgütlenmeden geçiyor. Soruna bu ciddiyetle yaklaşılmadığı sürece, siyasi polis bir adım önde olma avantajını sürdürecektir.

Oysa bu, devrimci hareketin kabul edemeyeceği bir durumdur. Siyasi polisin bir adım önde olması, politik grupların kendini yaşatma cenderesine hapsolmalarının önemli nedenlerinden biridir.

"Devrimci çalışmanın güvenliği" esas alındığında, bunun iktidar perspektifli mücadeledeki ciddiyet ve yetkinlik ölçüsünde başarı kazanacağı vurgulanmalıdır. Ölümüne bir sınıf savaşı yürütüldüğü gerçeği temelinde bir konumlanma, ilişki ve günlük yaşam tarzı geliştirilemezse, öyle genel geçer anlamda değil, çok somut, yirmidört saatimizde anlam kazanan bir düzenden kopuş pratiği varedilemezse, ayrı ayrı önlemler birer teknik tedbire dönüşür, ruhsuzlaşır ve gevşemelere, giderek de kolay yenilgilere mahkum hale gelir. Bu sorunda da eski tarz bütünüyle aşılmak zorundadır. Nedir eski tarzın bahsedilen meseledeki görünüşleri? Konumlanmada ve günlük faaliyette, partiyi, yürüttüğü mücadeleyi ve kendini yeterince önemsemeyen, idare-i maslahatçılıktan kurtulamamış, bir kır gerilası gibi yaşamayı fazlasıyla ütöpik ve zorlama bulan, düşmanını küçümsemediğini iddia ettikten sonra, adam sendecilikten de geri durmayan, "bir şey olmaz" cılıklarını sürdüren, gerekli tedbirleri el yordamıyla alan, kısa görüşlülüğe, anı ve günü kurtarmaya dayalı bir zihniyet ve davranışlar bütünü; yöntemde, tarzda ve teknikte

amatörlük... Oysa açıktır ki, varlığını ve eylemini böyle bir zemine dayandıran bir devrimci hareketin, iktidar bilinci ve hedefi üzerine edeceği sözler devrimci lafazanlığa dönüşmeye mahkumdur.

Burada dikkat çekilmesi gereken bir diğer olgu da yenik beyinlerin ve yenik ruhların pozisyonudur.

Faşist terörün düzeyinden korkuya kapılanlar, küçük burjuva reformizminin barışçıl gelişme stratejisine kurtarıcı gibi sarılanlar ve ıslah olmuş solcu aydınların bilcümlesi, komünist ve devrimcilere, ajanlardan ve katliamlardan korunmak için gizli örgütten, yasadışı faaliyetten ve mücadelenin askeri biçimlerinden vazgeçmeyi istemeye devam ediyorlar. Bu istem, ideolojik cephedeki genel saldırıların ötesinde, düşmanın ajan faaliyetinin açığa çıkarıldığı her durumda, katliamlarla yüz yüze gelindiğinde veya amatörlüğün, kuralsızlığın sonucu ağır polis darbelerine maruz kalındığında tekrar tekrar ısıtılıp piyasaya sürülüyor.

Ajanlardan, ajanlaştırılanlardan, katliamlardan, vahşi işkencelerden kurtulmak için gizli örgütü ve yasadışı çalışmayı tasfiye etmemizi isteyen bu pek akıllı baylara sormak gerekiyor; bu isteklerinizle düzenin efendilerinin ve onların işkencecilerinin istekleri arasında herhangi bir fark var mı? Ve gizli örgütte ajan riski vardır diyen siz yasalıcılar, tüm faaliyet ve örgütlenmeniz zaten devletin resmi ajanlarının denetiminde değil mi? Üstelik istediğiniz şey, devrimden vazgeçmekten başka nedir ki?

Kuşkusuz komünistler ve devrimciler yollarına kararlılıkla devam edecek ve devrim yangınının büyütülmesi, onbinlerin, yüzbinlerin mücadele sahnesine çekilmesi yolundan faşist takip, sızma, ajanlaştırma tuzaklarını en zararsız duruma getirmeyi ve işlevsizleştirmeyi başaracaklardır.

TAKİP

Faşist rejimin son yedi yıldır devrimci parti ve örgütlere vurduğu en büyük darbelerin

merkezinde takip durmaktadır. İşkenceyle elde edemediğini bu yolla elde eden polisin, İstanbul'dan başlayarak istihbarat şubesini yeni baştan düzenlediği ve etkinleştirdiği, çeşitli kanallarla sağladığı ve biriktirdiği değişik bilgilerden (işkence, telefon dinleme, ajanlar vb.) yola çıkarak başlattığı takip-lerle önemli sonuçlar elde ettiği biliniyor.

Takip konusunda düşmanın kendini yeniden örgütlediği ve alabildiğine profesyonelleştiği koşullarda, devrimci kadrolar eski dönemin alışkanlıklarıyla kopuşamayınca, örgütsel yaşam ve kurumlaşmada yeni duruma uygun adımlar geliştiremeyince, ortaya devrimci örgütler bakımından çok ağır, hatta bazı örneklerde vahim sonuçlar çıktı. Bu sonuncu tipten örnekleri bir yenilgi saymamak için hiçbir inandırıcı neden bulunamaz.

Gerçek bir karargâh düzeniyle çalışan, ağırlığı 19-25 yaş grubundan kişiler olmak üzere, her yaştan kadın ve erkekten geniş bir kadro oluşturan, teknolojinin sağladığı avantajları iyi kullanan, itirafçı denilen polislerden yararlanan ve elde ettiği bilgileri, ister derhal isterse sürece yayarak ama mutlaka kullanan polis istihbarat dairesi, kazandığı başarılar sayesinde polis örgütlenmesi içinde özel bir önem kazanıverdi. Aslında böylesi sonuçlar başka ülke deneylerinde de mevcut. Örneğin Arjantin'de bir dönem "gerillaya karşı mücadelede gizli servis şefi en önemli adam haline geldi, hatta operasyon şefinden de önemli."

Takip, düşmanın belirli hedeflere, partinin merkezi ve yerel beyinlerine (komitelerine) ulaşmak, öncüye felç edici veya "öldürücü" darbeler vurmak amaçlarıyla bağlıdır. Diğer her şey bu temel amaca tabidir.

Takibe karşı dikkat sorunu, hatta takip getirmenin suç olduğu yolunda vurgular devrimci basında var olagelmiştir. Ancak, düşmanın bu konuda attığı adımlar yeterince izlenemediğinden, çeşitli grupların bu temelde uğradığı değişik çaptaki saldırılar ilgili örgütün sırrı gibi tutulup, genel olarak

devrimci öncü ve militanların eğitim aracı olarak sunulup genelleştirilmediğinden, faşist rejimin birimleri başarılarına yenilerini katma olanağı bulmuşlardır. Ve esasen Victor Serge'nin öğütlerini biraz ayrıntılandırmaktan ibaret, "takip kontrolleri" ufku aşılammıştır. Bu nedenledir ki "inanılmaz" takiplerle yüz yüze gelenlerin anlattıklarına, "acaba ne kadar gerçek" düşüncesi ve ruh haliyle yaklaşılabilmıştır.

Oysa yüzyılın başındaki ilkel yöntemlerle bugünkü takip imkân ve düzeyi arasında müthiş bir açığı meydana gelmiştir.

Kaldı ki, henüz yarım asır önce bile, polisin takip tarzı, bir gizli polisin basitçe "hedef"ine peşine takılmasından çok daha gelişkindir. Devrim öncesi, Çin Emniyet Müdürlüğü yapan U.T. Hsu'nun yazdıklarını aktarmak bu açıdan yararlı olacaktır. Şöyle diyor Hsu: Başlangıçta bir kişinin takibi için beş-altı adam birden görevlendiriyorduk. Kalabalık yerlerde birbirlerine yakın olarak hareket eden bu adamlar, تنها yerlerde aralarındaki mesafeyi açıyorlardı. Birinci adam bir müddet takip ettikten sonra ortadan kayboluyor; bunun yerine takip işini ikincisi alıyor ve böylece devam ediyor. Takip edilenin şüphesini uyandırmayan bu usul fazla adam kullanılmasını gerektiriyordu.

Daha sonra konular çoğalınca adamlarımız kâfi gelmemeye başladı. Fakat gün geçtikçe komünistlerin seçtikleri faaliyet yerleri hakkında bilgimiz artıyordu. Mesela artık bir komünistin her sabah dışarı çıkacağı zaman, hangi yoldan gideceğini; en çok bulunduğu yerleri ve oralarda ne kadar kaldığını aşağı yukarı biliyorduk.

Taktiğimizi değiştirdik. Komünist faaliyetin en çok olduğu yerler de bölge merkezleri kurarak buralara yeteri kadar gözcü koyduk. Bu bölgelerdeki caddeler boyunca bir kısım adamlar yerleştirdik. Bu plana göre her adam bir caddeyi kesen iki sokak arasına da çalışacak, sokağa gelince takip ettiği kimseyi komşusuna devrederek eski yerine dönecektir. (Gizli Mücadele, s. 77-78)

Takip sorunu '60'lı, '70'li yıllarda daha büyük bir önem kazanmış, "hedefin durumuna göre özel örgütlenmeler dahi geliştirilmiştir. Peru KP önderi Guzman'ın esir edilmesinde böylesi bir yol izlendiği görülmüyor. Sorunun, özel hedefe yoğunlaşma ve özel yöntemler biçiminde ki bu yönünü, parti önderliklerinin doğru konumlandırılması ve düşman için kolay bir av haline gelmelerine izin verilmemesi çerçevesinde ayrıca tartışmak gereğini hatırlatarak, konumuz için öğretici bir örneği sunalım Bu, Arjantin ordusunun; kısa adı PRT olan, Devrimci İşçiler Partisi'ne karşı mücadele, partinin lideri Mario Roberto Santucho'yu yakalayabilmek için izlediği ve sonuç aldığı bir yöntemdir.

PRT politbüro üyeleri arasında '80'li yıllarda yaşayan tek kişi olduğu belirtilen L. Maltini durumu şöyle anlatıyor:

Santucho'yu yakalayabilmek için ordu yıllar önce gizli servis üyeleri arasından ne faşist ne de demokrat olan, sadece meslekten bir askeri, mükemmel bir subayı seçip görevlendirmiştir. Tek görevi küçük bir birlik ile Santucho'yu ele geçirmektir. Bu iş için ihtiyaçları olan tüm teçhizatla donatılmışlardı. Yoldaşlarımızı kaçıyıyor, işkence edip bilgi alıyor ve ondan sonra serbest bırakıyorlardı. 19 Temmuz 1976'da Juan Carlos Leonetti adını taşıyan bu subay Santucho'nun bulunduğu eve girdi. Aslında Santucho aynı gün ülkeyi terk edecekti, gündeme gelen silahlı çarpışma sonucu sonuçta öldürüyorlar ama Benito Viteaga, Domingo Mera ve Leoretti de operasyon sırasında ölüyorlar. Santucho'nun ölümünün bizim için tayin edici bir önemi vardı.

Elbette Türk burjuva devleti tüm bu gelişmelerin dışında değildir. İstihbaratın gücü yer yer öylesi noktalara vardı ki Hiram Abas (ve Mehmet Eymür) yönetimindeki 30 MİT'çi, 1972'de dönemin MİT müsteşarı olan generale verdikleri "yazı"da, diğer şeylerin yanı sıra şunu isteyebiliyorlardı:

Servisimizin Türkiye iç ve dış politikasında

rol oynamasını ve bunun hükümet ve bakanlıklarca normal karşılanmasını gerekli görmekteyiz. Son sol hareketlerde, servisin geçmiş yıllarda ne kadar haklı olduğu anlaşıldı. (M. Eymür, Analiz, s. 93)

Servis, politika dışında fakat Türkiye politikasını etkileyen ve hatta politikaya yön veren müessese haline gelmelidir. (s. 94)

Devletin gizli istihbarat örgütünü (giderek örgütlerini) güçlendirme politikası kesintiye uğramadan süregitmiştir. Öyle ki gelişen aşamada bunlar birbirinin "rakibi" olacak denli gelişteler. Kuşku yok ki, büyümeden ve olanak yığınağından, takip bölümleri de fazlasıyla nasiplenmişlerdir.

1973 yılında Polis Eğitim Merkezi yayınları arasından çıkan "Gerilla" adlı kitapta, takipçilere "eşkâl" konusunda sunulan bilgiler dikkate almamazlık edilemez. Bugün fotoğraf çekme meselesinde aldıkları mesafeye karşın, bu yine de önemini korumaktadır. Ayrıca düşmanın işe verdiği ciddiyet açısından da bu bilgileri ders çıkarıcı biçimde incelemekte sayısız yarar var. Konuyla ilgili olarak çeyrek asır önce yazılanlar şunlardır:

Eşkâl Tarifi Şu Sırayı Takip Eder:

1. Şahsın adı ve lakabı (varsa takma adı)
2. Cinsiyeti
3. Irk ve milliyeti
4. Hakiki veya tahmini yaşı

1. Fizik Yapısına Göre:

1. Boyu
- a. Kısa
- b. Orta
- c. Uzun

Bununla beraber boyları yazarken veya tarif ederken metre cinsinden söylemek tercih edilen bir husustur. Bunun için elde bir ölçünün bulunması şarttır. Eğer bir kimsenin boyu hakikate yakın olarak söylenmek isteniyorsa bu takdirde o şahıs bir

kapı dan ge çerken kapının yüksekliğine göre kıyas yapılır veya boyu evvelce bilinen bir şahısla kıyaslanır ve yahut tahmini yapan şahıs kendi boyu ile bir kıyaslama yapar.

2. Ağırlığına Göre:

Ağırlık tahmini yapmak oldukça güçtür, tahminler 5'er kg'lık farkla yapılabilir.

3. Bünyesine Göre:

- Sıska
- Zayıf
- Narin
- Orta yapılı
- Tıknaz
- Ağır
- Hantal

Özel Vasıflar:

- Tavır ve hareketleri
- Alışkanlıkları (Örneğin: Konuşurken ellerini ceplerine sokma, muhatabın yüzüne bakmama, sigarada yaptığı tercih, sigara içiş şekli, tikleri)
- Konuşma tarzı
- Şivesi
- Konuşma esnasında yaptığı hatalar
- Giyinişinde gösterdiği lakaydı veya titizlik ve giyinişteki özellikler

Eşkâl tarifinde vücudun fizik özelliğine nazaran baş kısmının tarifi çok daha önemlidir. Baş, muhtelif kısımlara ayrılarak tarif edilmelidir.

Saçlar: Rengi, biçimi, taranış şekli, bombeli, düz, yuvarlak, oval, çıkıntılı, çizgili olup olmadığı, darlığı, genişliği,

Gözler: Gözler tarif edilirken göz renkleri basit renklerle tarif edilmelidir. Gözlerin göz çukurlarına oturma şekli, büyüklüğü, küçüklüğü, birbirine yakınlık derecesi, göz etrafındaki halkalar veya şişlikler.

Kaşlar: Şekil itibarıyla, kavisli veya düz olup olmadığı, yüzün merkezine nazaran bitişik, uzak olup olmadığı, ince, kalın, gür veya seyrekliği.

Burun: Değişik birçok şekil ve büyüklükte olabilirler. Burunlara uzun, ya da normal diye isim verilir. Şekilleri bakımından düz, romalı, akolin, yassı, kemerli, gerek, yuvarlak, üst dudakla yaptığı açığı.

Ağız: Biçimi, geniş veya dar oluşu, kenarlarının aşağıya veya yukarıya doğru kıvrılması, bıyık şekli, rengi, gülüş şekli, kayma olup olmadığı, dişlerin muntazam veya gayri muntazam oluşu, büyük, küçük, kirli, çürük ya da takma olup olmadığı.

Çene: Çıkık, dört köşe, yuvarlak, sivri, çift çene.

Kulak: Büyük, küçük, normal, yukarıda, aşağıda, ortada, memeli, memesiz veya diğer fiziki emareler.

Yüz: Rengi, cildin yapısı, mevcut yara veya izler, sakal rengi, sık veya seyrekliği.

Boyun: Uzunluğu, gırtlığın durumu ve diğer fiziki yapı şekli.

Vücutta görülen özellikler: Çökük veya çıkık göğüslü, göbekli ve ya göbeksiz, sırt yapısı, kambur olup olmadığı, genellikle uzunluğu ve kısalığı.

Eller: Büyük, küçük, tüylü veya tüysüz, yumuşak, uzun ya da kısa parmaklı, uzun ya da kısa tırnaklı, sivri ve küt parmaklar.

Ayaklar: Büyük ya da küçük oluşu, yere basış şekli, bacakların uzunluğu veya kısalığı.

Duruş şekli: Yürüyüşü, adımlarının uzun ya da kısalığı, baston kullanıp kullanmadığı, yürürken ve dururken aldığı pozlar.

Ses tonu: İnce, kalın, kısık veya çatlak olup olmadığı.

Görülüyor ki, düşman işini ciddiye almakta ve günlük yaşamda "bizim" çok da önemsemediğimiz davranış tarzlarını, giyim kuşam özelliklerini dahi "hedef"e ulaşmak ve

onu izlemek için değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Geride kalan 25 yıl içinde faşist rejimin kurum ve kadrolarının bu konuda çokça bilgi ve deneyim biriktirdiğini, her ne kadar malumun ilamından öte bir değer taşımayacaksa da hatırlatmak gerekiyor. Çünkü "biz" bu gerçekleri bir türlü içselleştiremiyor veya farkında olduğumuzu yaşıntımızda gösteremiyoruz.

Konuya değişik veri ve örneklerle devam edelim.

Faşist rejimin temel istihbarat kurumu MİT'in ve kontrgerillanın 30 yıllık yönetici kadrosu Mehmet Eymür'ün Milliyet Yayınları arasından çıkan, "Analiz" adlı anı kitabında yazdığı gibi, "Türkiye'de takip üniteleri Amerikalılar tarafından kurulmuştur." (s. 20), "Takip ünitesinde ve serviste geçen yıllar zarfında takipçilerin imkânları bir hayli arttı, çeşitli marka arabalar, telsizler, görüntü kayıt aletleri, içinde teknik çalışmalar yapılan minibüsler bu ünitelerin yaşantılarına girdi. Ünitelerin personel sayısı da eskisine nispetle çoğaldı" (s. 21) diyen Eymür, aynı kitabında "MİT, Genelkurmay (ordu), İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Jandarma, Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanlığı'nın "istihbaratla uğraşan birimler" olduğunu da belirtiyor.

Faşist katil Eymür'ün "Bazen günlerce aynı noktada bekleyerek belli bir adrese gelme ihtimali bulunan bir şahsı on yıl önceki resminden veya tarifinden tespit etmeye çalışırız" (s.17) vurgusu ise, düşmanın imkânlardan son kırıntısına değin ve ısrarla yararlanma tutumunu sergiliyor.

Takip konusunda diktatörlüğün kazandığı deney ile ekip ve teknik imkânlarındaki olağanüstü artışı hesaba katan bir pratik geliştirilemediği, önlemler eski tarz kaldığı için siyasi polisin birbirine benzer yakalama, deşifre etme başarıları sürüp gidiyor. Bu noktada vahim olan şey, faşist rejimin takip eyleminde kullandığı yöntemlerin bilinmesi değil, bunun karşısında tam bir iradesizlik sergilenmesidir.

Daha '90'lı yılların başında, istihbarat alanında görevlendirilecek polisler verilen özel eğitim sırasında diğer şeylerin yanı sıra şunların öğretildiği biliniyor:

Takipten önce bir takip planı yapılır. Bu planda takipten ne beklendiği saptanır. Takibin tip ve derecesi belirlenir. Hedef (takip edilen kişi) hakkında bilgi verilir. Takip yapılacak yer hakkında önceden bilgilenilir. Özellikle umumi yerlerin, pastanelerin iki kapısı bilinmelidir. Yaya takiplerinde hazır oto bulundurulur. Ekibin tanınması ihtimaline karşı da yedek ekip hazır tutulur. Takipçilerin muhit ve semte göre giyinmesi gerekir. Bir bakışta hatırda kalmayacak şekilde giyinilir. Bozuk para bulundurulur. Fazla sulu şeyler yemesi gerekir. Hedefin dikkatini çekecek her türlü davranıştan kaçınılması gerekir. Gece takiplerinde özellikle köşelerin geniş dönülmesi gerekir.

Takip biçimleri tip ve dereceleri de şöyle sınıflandırılıyor:

ÜÇLÜ TAKİP: Hedefi üç kişinin birlikte takip etmesidir. A, B, C, kişiler diye tanımlanan bu üçlü, hedefin arkasına peş peşe belli aralıklarla diziliyor. Hedef A'yı fark ettiğinde A yoluna devam ediyor. B peşine takılıyor. C ise B'nin peşinden gidiyor ve yeni bir fark edilme durumunda yedek olarak bulunuyor. Ayrıca cadde, sokak ve köye dönüşlerinde C gerektiğinde yanları (yan sokakları vb.) sağlama alıyor.

İKİLİ TAKİP: A ve B hedefi birlikte takip ediyorlar A takipçi B ise kontak takipçi oluyor. B üçlü takibinin ikincisi oluyor. A fark edildiğinde B takibe devam ediyor.

HASSAS TAKİP: Hedefin takibi sezmemesi için yapılan gerçek takiptir. Yani hedefin takip kabullenmeyeceği davranışlarda bulunmamak... Fark ettiğinde kolayca atlattığına ikna etmek ya da zaman zaman takip etmek

SULU TAKİP: Yakından yapılan takiptir. Hedefin suç işlemesine mani olmak için

gerektiğinde yan yana olabiliyor. Yani hedefin takibi sezmesi göze alınıyor.

TACİZ TAKİBİ: Yan yana bulunarak deşif-rasyon göze alınıyor. Amaç hedefin yapacağı işlere mani olmak.

MÜTERAKKİ TAKİP: Çok hassas takiptir. Hedef aynı yeri kullanıyorsa veya bilinen sabit bir yeri varsa (işyeri, ev, periyodik ilişki vb.) bu takip yapılıyor. Hedef her gün son yöneldiği yerden alınıyor ve gözle görülebildiği yere kadar uzaktan takip ediliyor. Uyandırılmamak için fazla yaklaşılmıyor.

BİRDİRBİR USULÜ: Üçlü ya da daha fazla takipçi ile yapılan ve tanınmamak için belli bir mesafeye kadar A, sonra B, A'yı geçer, C ise B'yi geçer aynen birdirbir oyununda olduğu gibi hedef uyandırılmadan her takipçi birbirini geçerek takibe devam eder.

Hedefin takibi sezmesi halinde "tuzak" kuracağına dikkat çekilip, takipten kurtulma yolunun çeşitli biçimleri için şunlar belirtiliyor.

"Hedef takibi sezerse takipçi bunu kısa sürede anlar. Hedef normal yürürken aniden durur, döner ve arkasına bakar. 'U' dönüşü yapar. İkinci defa 'U' dönüşünde takipçiyi arkasında görürse tanır. Ayrıca vitrine bakar, ayakkabısını bağlar, takipten emin olduğunda atlatmaya çalışır. Hedef 'U' dönüşlerinde 'hedefi' takip edebilmektedir. Hedefin köşe dönüşlerinde ve duruşlarında çok dikkat edilmesi gerekir." Bu özellikle vurgulanıyor. Takipten sıyrılmanın diğer biçimleri için de şunlar söyleniyor: "Hedef duraktaki son taksiye biner. Otobüs kalkacağı sırada atlar, sinemaya, asansörlü büyük binalara girer. Kalabalık yerlere dalar. Amaç takipçiyi kısa sürede atlatmaktır. Bu durumda hedefin başarısı takipçinin inisiyatifine bağlı olacaktır. Hedef lokantaya girdi ve yemeden çıktıysa, bu durumda en iyi yöntem: Üçtü takiptir. A hedefle birlikte lokantaya girer, B kapıya bakar, C uzakta bekler. Hedef yemek yemeden çı-

karsa, dışarıdaki takibe devam eder, A lokantada kalır. (Hedef kontak) hedef başka biriyle buluşma yaparsa, kontak takip yapılır: Tekli takip bile böyle yapılmalıdır. Çünkü sabit takip tasarruftur. Arabalı takiplerde de aynı kaideler uygulanır. İkili üçtü takipler yapılır. Otolar birbirleriyle haberleşir, plan değiştirilir.

Tuzak, hedefin takipten kurtulmak için başvurduğu davranıştır. Hedefin takipçiyi yormak ve atlatmak için kendi programı dışında yaptığı çeşitli hareketlerdir."

Bunlar bir polisin tuttuğu notlara yansıyan kimi belgelerdir. Sanıyoruz ki, her devrimci aktivist bahsedilen yöntemleri iyice kavramak, günlük çalışmasında dikkate almak ve düşmanın bunlara ilave edebileceği yeni yöntemler üzerine kafa yormakta devrimci ciddiyet ve sorumlulukla hareket edecektir.

Görüldüğü gibi takipler esasen tesadüflere bağlı olarak gelişmiyor ve rastgele yapılmıyor. "Hedef" saptanmış takipten ne elde edilmek istendiği (dolayısıyla takibin çapı ve süresi) önceden belirlenmiş ve düşman işe başlamıştır.

Bahsedilenlerle ve daha başka yöntemlerle yapılan takiplerin adet yerini bulsun kabilinden, takip kontrol metotlarıyla atlatılmayacağı ortadadır. Zaman zaman arkayı denetlemek, bir araç değiştirmek, gidilecek yere beş-on dakika mesafede kontrole başlamak gibi önlemlerle, düşmanın saldırılarının boşa çıkarılacağı düşüncesi istihbarat polisinin en büyük yardımcısı olmaya mahkûmdur.

Demek ki takip, tanınan ve kaldığı uğradığı-uğrayabileceği yerler bilinen veya varsayılan birinden başlatılıp genişletiliyor. Bu kişi işi itibariyle düşmanın denetimine açık bir yerde çalışıp oturuyor olabileceği gibi, yeraltında faaliyet yürüten biri de olabilir. Birincilerin durumunu bir yana bırakırsak, illegal konumda bulunduğu halde, saptanmış ve takip hedefi haline getirilmiş bir kişinin bilinen veya gidebile-

ceği varsayılan tüm akraba ve dost evlerinin/işyerlerinin randevu yerlerinin aylarca gözetim altında tutulması yolundan sonuçlara ulaşabiliyor. Aynı biçimde polisin devrimci örgüte yönelik saldırısında elde ettiği bilgilerin bir kısmını (örneğin takiple, işkenceyle elde ettiği bilgiyle ya da ele geçen telefon numaralarıyla saptanmış bir ev veya işyeri) deşifre etmemesi sonucu bahsedilen yerler yeni bir takip noktası olarak kullanılıyor. Polis varsa elindeki eşkâlleri bulmak, yoksa geleni-gideni izlemek için böylesi yerleri aylarca denetim altında tutmak sabrını, iradesini sergiliyor.

Takip hedefinin kaldığı ev ya da gidip geldiği işyerleri saptandıktan sonra, yerin özelliğine göre (partiye-örgüte ait bir mekân olup olmadığı vb.) çevreye doğrudan polisin ya da sivil ajanların yerleştirildiği de pek çok örnekte açığa çıkmıştır.

Takipler sonucu gizli basım yerini saptayan istihbarat polisinin, onun karşısındaki bir marangoz dükkânına işçi görünümüyle yerleşerek, 6 ay süreyle takip yaptığı, zaman zaman bu işyerine gizlice girip çıktığı bilinen örnekler arasındadır.

Saptanmış ve önemsenen bir takip hedefinin gidip kaldığı akraba evinin yakınına, onu denetlemek üzere bir ihbarcı-ajanın ailece yerleştirildiği, kendisini "tarihi eser kaçakçısı ve üfürükçü" olarak tanıtan bu kişinin, çocuğunu "hedefin, aynı çevrede gidip geldiği akrabasına ait işyerine işçi olarak soktuğu, böylece ilgili akrabayla sürekli ve "sıcak" bir ilişki zeminini yaratacağı; tüm bu uygulamaların, operasyon gününe değin aylarca sürdürüldüğü bir başka örnektir.

A şehrinde yapılan gözaltı saldırısında ele geçen, B şehrinde ait telefonların bulunduğu ev ve işyerlerinin saptanması, bahsedilen yerlerdeki insanlardan bazılarının alınıp bırakılması, bazı ev ve işyerlerine ise hiç gidilmemesi; fakat her iki durumda da bu mekânların izlenip, telefonların dinlenmesi sonucu, bir kaç ay sonra da olsa belirlen-

miş eşkâller veya gelip giden şüpheliler üzerinden yeni takip ve gözaltı saldırılarının yaşandığı "bir" örnekten de söz edilebilir. Takip hedeflerin, eve-işyerine doğrudan gelmeyeceği varsayılan durumlarda, çevredeki kahvehanelerin (özellikle de gözetimde tutulan ev ve işyeri sakinlerinin gidip geldiği yerler) takip-bekleme üssü haline getirildiği biliniyor.

Takip edilen devrimcinin kaldığı ev bulunduğu kontrolü sağlama sağlamak, yeni kişi ve mekânlara ulaşmak için, evin çevresine liseli görünümünde bir kaç genç takipçinin yerleştirildiği; bir apartmanın önünde ya da bir otomobilin içinde "Vakit geçiren", "yabancı müzik dinleyip eğlenen", "genç kızlarla ilgilenen" bu sözde liselilerin, başta izlenen devrimci olmak üzere, eve giren çıkanları düzenli biçimde de netleştirdiği, evin caddele re açılan tüm sokak girişlerinin ise arabalarla tutularak takibin sürdürüldüğü yaşanan örnekler arasındadır. Keza kendilerinden kuşkulandığı düşünüldüğünde liselilerin ortadan kayboldukları, yerini ise kuşku çekmeyeceği varsayılan bir tankerin aldığı, evin gözetlenmesinin bu tankerin kapalı bölümünde bulunan kişi ve araçlarla yürütüldüğü türden örnekler mevcuttur. Kimi örneklerde ise, "liseli gençler" in görevini "kendi halinde", "etrafıyla ilgilenmeyen" taşıtlı-taşıtsız gözetleyicilerin yerine getirdiği, araç olarak ise dolmuş tipinde minibüslerin kullanıldığı görülmüştür.

Ve yine birden çok örnekte ortaya çıktığı gibi, takip edilen kişilerin evlerine girilip-çıkıldığı veya gözaltı saldırısından hemen önce elektrik, su vb. memuru olarak evlere gelindiği ya da apartmandaki kiralık daireyle ilgili bilgilerin illa da takip edilene sorulduğu, hatta "eğer benzerse" dairesine göz atılmak istendiği vb. deneyler içindedir.

Takip edilen sabit mekânın karşısında ev, daire, dükkân tutulduğu da kaydedilmelidir.

Arabalı takipte, ekiplerin yenilenmesi bir yana, takipçilerin arabaların içinde kılık

değiştirdiği, arabalı veya yaya takipçilerin telsizlerle haberleştikleri, walkman dinler gibi kulaklık (genellikle tek) takarak telsizi gizledikleri bilinen yöntemlerdendir.

Keza içinde bulunduğunuz ticari veya özel araç takip ediliyorsa, bunun en az iki arabayla yapıldığı, bunların sizi araya aldıkları, aracınızın durduğu her durakta veya yerde durarak adam indirdikleri tanınan metotlardır.

Devrimci hareketin değişik türlerinin yaşadığı böylesi örneklerin sayısını arttırabiliriz. Ancak sanırım başka detaylar bir yana bırakılırsa, temel özellikler açısından sıraladıklarımız yeterlidir.

Verilerden de anlaşılacağı gibi, takip çok değişik yöntem ve araçlarla gerçekleştirilebilir.

Devrimci faaliyet yürüten militan için böylesi durumda ilk kural, takibin açığa çıkarılmasıdır. Bu, eğer düşmanın takip saldırısına karşı günlük yaşamda yeterince duyarlılık varsa mümkündür. Her gün yeniden ve yeniden, binalara (ev, işyeri vb.) giriş öncesi ve çıkışın ardından randevulara gitmeden ve ayrıldıktan sonra, merkezi otobüs durakları, garlar, iskeleler, postane ve çarşılar ile şehir merkezleri gibi riskli noktalar alanlar geçildikten sonra takip kontrolünü (işin ruhuna uygun biçimde) yapıyorsanız bu olanaklı olacaktır. Takibi açığa çıkardıktan sonra yapılacak ikinci iş, takibin niteliğini çözümlenektir. Üçüncü adım, nasıl başladığını nereye kadar ulaştığını belirlemeye çalışmak, dördüncüsü ise ilgili parti örgütü ile durumu konuşmak, tartışmak ve karşı hareket planı geliştirmektir.

Takiple yüz yüze kalındığında yukarıdaki davranış çizgisini izlemesi gereken militan için, takipçilerin yeni insanlara, mekânlara, bilgilere ulaşmasını engellemek her şeyin üstünde tutulacak önemdedir. Gerek takip kapanına kısılmamak, gerekse de takibi yeni mekânlara taşımamak ancak kurallı bir yaşamla, kurallı ilişkilerle ve profesyonel bir

katılıkla hareket edilmesiyle başarılabilir. Her şeyden önce, devrimci savaşçının, partisini, yürüttüğü faaliyeti ve kendini ciddiye almayı bilmesi gerekir. Ancak sözünü ettiğimiz şey lafzı değil, pratik bir sorundur. Bir yaşam tarzında ifade bulur ve düzenle tam bir kopuşma yoluyla sağlanabilir.

Bu vurgulardan sonra yaşanmış deneyler üzerinden bazı uyarılar yapabiliriz.

Evinizin çevresinde park eden araçların plakaları ya da özellikleri hakkında dikkatli misiniz? Birden bire ortaya çıkan, içinde, "kendi halinde" görünmeye özen gösteren bir sürücü ya da çocuklu aile bulunan, özel veya firma damgası taşıyan araçların hareket tarzını bir ölçüde de olsa kontrol edebiliyor musunuz? Kapalı minibüsler ve tanker örneğinde gördüğümüz türden araçlar konusunda reflekslerinizi diri tutuyor musunuz? Belirli bir dönemde-süreçte, sokağınızı, sokağınıza açılan cadde girişini toplama mekânı seçen gençlerin, bu çevrenin insanları olup olmadıkları konusunda bir karara varabiliyor musunuz?

Eve gidiş gelişlerde araçlara hep aynı yer de inip binmeme, yürüme mesafesinde farklı yolları, sokakları kullanma, iki girişli binalardan yararlanma sorununu doğal bir alışkanlık haline getirdiniz mi? Bir ev tutarken farklı yollardan geliş-gidiş, çevre denetimi vb. konularda elverişli olup olmadığına dikkat gösteriyor musunuz? Oturduğunuz binaya, özellikle de size yakın daire ve evlere yeni taşınanlar hakkında bilgi edinmeyi başarabiliyor musunuz? Haklarında bazı gözlemlerde bulunmaya özen gösteriyor musunuz? Siz yokken eve girip çıkacakları saptayabilmek için, amaca uygun işaretler koyuyor ve bunları hiç üşenmeden her gün denetliyor musunuz? (Tüm bunlar kendi özgünlükleriyle "işyerleri" için de geçerlidir.)

Kılık kıyafetinizde ve dış görünüşünüzde uygun zamanlamalara dayanan değişikliklere gidiyor musunuz? Sizi tarif üzerine veya fotoğrafla takip edecek düşman kuvvetlerini şaşırtacak, tereddüde sürükleye-

cek, yanıtacak bu tip savaş hilelerini kullanmamanın, düşmana dolaylı yardım olduğunun bilincinde misiniz?

Randevu yerlerinizi iki kezden fazla kullanmamayı, ayrı ayrı yoldaşlarla aynı yerde görüşmemeyi, takip belirtileri ya da "duygusu" yaşadığınız bölgeleri buluşma alanlarınız içinden çıkarmayı alışkanlık haline getirdiniz mi? Görüşme yerlerinize, yalnızca ilgili yoldaş veya yoldaşların bildiği kodlar verip, dolaylı haberleşmenizi bu temelde yapmayı başarıyor musunuz? Tarih konusunda, yine görüşeceklerin bilgisi dışına taşmayan polisi yanıtma formülünüz var mı? Rakamlara özel bir randevu dili kazanıyor musunuz?

Sokak randevularınızda, uzun bir süre cadde üzerinde yürüyerek konuşma yolunu tercih ettiğinizde, belirli bir mesafeden araçla dinlenebileceğiniz, (dolayısıyla hem yürüyüş güzergâhınıza özen göstermeniz gerektiği hem de konuşmalar için uygun bir yerde oturmayı tercih etmeniz) üstelik de yol boyunca dikkatinizi konuşmaya verdiğiniz koşullarda takipçi için kolay bir av haline geleceğiniz bilinciyle hareket ediyor musunuz? Keza eğer buluşma mekânınız tespit edildiyse ya da oraya kadar takip edildiyse, dışardan araçla dinleneceğinizi veya lokanta, birahane, kahvehane vb. gibi yerlerde gelip sizi gören bir masaya oturan "kendi hallerindeki" şahısların masalarındaki minik bir kamera yoluyla kayıt yapabileceğini hesaba katıyor musunuz? Bütün bunların ayırına varabilmek için çok da vaktinizi almayacak, dikkatinizi dağıtmayacak olan, o basit testleri, kontrolleri yapmayı doğallastırdınız mı?

Bir bölgede takiple yüz yüze kalıp onu atlattığınızda; düşman elemanlarının bölge çevresindeki merkezi otobüs, minibüs, tramvay duraklarını, tren garlarını, vapur iskelelerini tutacağını bilincinde olarak hareket ediyor musunuz? Takip hedefini kaybedenlerin telsizlerine sarılıp bölgedeki diğer unsurlara sizi, tip, giysi, taşıdığınız

çanta, paket vb. gibi bilgilerle tanıtacağını hesaba katıyor musunuz?

"Sağa sola" zulalamadan bırakılmış vesikalık ve ya bir den çok kişiyle çekilmiş fotoğraflarınızın, eninde sonunda başınıza iş açacağı düşüncesiyle beslenen bir titizliğe sahip misiniz?

Kuraldışı-paralel-yatay nasıl nitelenirse nitelensin sonuçta, görevlerinizle belirlenmemiş, keyfiyet taşıyan her görüşmenin düşmanın neticeye gitme imkânlarını kolaylaştırdığını, aynı zamanda takip kaynaklarını perdeleyerek partinin önlem yeteneğini sınırladığını biten, bu tip zaafılara sürüklenmeyen ve göz yummayan bir çalışma tarzına sahip misiniz?

Doğal, kurallı randevularınızı düşünerek vermenin, "randevu için randevu" tuzağına düşmemenin, kısacası görüşmeleri işlevli kılmanın, gereksiz buluşmalardan kaçınmanın neresindesiniz?

Toplantı yaptığınız mekânları günlük geliş gidişlerin dışında tutuyor, bu tip yerlere giderken takibe karşı özel kontroller uygulanıyor, bunun için zamanı rahat kullanabileceğiniz tarzda planlıyor musunuz? Diğer dezavantajlarına karşın, uygun yerler bulunduğu karanlığın ve tenhaliğin takibi açığa çıkarmada salt ayabileceği kolaylıklardan yararlanıyor musunuz?

Randevu bölgesi veya yeri için kullandığınız simgenin (isim vb.) deşifre olduğu koşullarda, kontak telefonu dinlemeye alan istihbarat polisinin (ki son yıllar da bu konu da yurt dışı telefonlarının özel olarak dinlendiği, işkencede çözümler olduğunda yurtdışı bağlantı telefonu sorulduğu biliniyor) randevu bölgesini alabildiğince geniş biçimde sarıp, oturulabilecek mekânları tarayarak size ulaşabileceğini, izlemek ya da esir etmek yoluna gideceğini hesaba katan bir hareket tarzı izliyor musunuz?

Polisçe tanınıyor, yaptığınız iş az çok biliniyor ve izlenmeye alınmışsanız, akraba ve yakınlarınızla tüm ilişkilerinizi kesmediğiniz

koşullarda, şehrin bir başka bölgesine yerleşseniz bile, altı ay ya da bir yıl sonra sizden başlayacak ve genişleyebilecek bir takibe mahkûm olduğunuzun bilincinde bir pratik sergiliyor musunuz? Kimliğiniz deşifre olmuş ve aranıyorsanız, faaliyet yürüttüğünüz kentin değiştirildiği durumda ise yeni alanınızdan anne-baba, eş veya size ulaşma ihtimali temelinde polisçe denetlenen kimi yakınlarınıza telefon ettiğiniz durumda, faaliyet yürüttüğünüz şehri deşifre etmiş olacağınızı; eğer bahsedilen ve polisin, "belki uğrar" (hatta kimi örneklerde "mutlaka uğrar") diye düşündüğü mekânlara uğrayacak olursanız, bunun bir takip başlangıcı olacağını, düşmanın bu av için bir-iki yıl bile sabırlı davranacağını hesaba katan kurallara sahip misiniz?

Polisin gözaltı saldırılarında takip halkası olarak kimi bireyleri almadığını, açığa çıkmış ev veya işyerlerinden bir-ikisine dokunmadığını ve bu yolla daha sonraki süreçte hazır başlangıç noktaları kazandığını bilen; gözaltı saldırılarında esir edilenlerin bağlantılı oldukları, fakat polisçe ulaşılamayan kişi ve mekânların durumunu dikkatlice gözden geçiren, operasyonu kendi mantığı içinde çözmeden ve özel önlemler ve testler yolunda ilerlemeden ilişkiler geliştirmeyen bir anlayışa, pratiğe sahip misiniz?

Eğer polisin gözü önündeyseniz, "yoklama çekmek" için yapılan takiplerle yüz yüze geleceğinizin, "göz önünde olmayan" birileriyle görüştüğünüz varsayıyorsa, işyeri veya evinizden ayrıldığınızda çok sistemli takiplere maruz kalacağınızın ayırında bir titizlikle hareket ediyor musunuz? Eğer buluşmalarınız önemseniyorsa bazen aylarca sistematik bir denetime tabi tutulacağınızı, bu işe (veya size) ayrılmış özel görevlilerin olabileceğini hesaplıyor musunuz?

Randevu yerindeki, çevresindeki çok da "yerinde değilmiş" gibi duran araçlara, aykırı satıcılara, elektrik ve su kontrolörlerine, fotoğraf çekenlere, çevrenizde birbiriyle işaretleşenlere dikkat edecek bir özene ve

rahatlığa sahip misiniz?

Bulduğunuz taşıttan indiğiniz durakta durup adam indiren özel veya ticari taksi, okul taşıtı türünden araçlara ve inen şahsa karşı refleksleriniz işlemeye devam ediyor mu?

Takibin yirmidört saat ve her gün sürmediği, bazen takipçinin planı, bazen de sizin iradi çabanız sonucu sona eren takibin, gidip geldiğiniz saptanan bir evden, dükkândan, randevu bölgesinden, sık sık telefon ettiğiniz kulübe çevrelerinde şu ya da bu kadar gün sonra yeniden başlayacağı bilinciyle, takibin kaynağı üzerine iyice düşünüyor, sonuçlara ulaşmaya çalışıyor ve güvenli sayılmaz diye düşündüğünüz mekânlar ve bireylerle ilişkiyi hiç olmazsa bir dönem yeniden düzenliyor, ilgili kişilerin durumu test etmesini sağlıyor musunuz?

Yaşanan takipler ve tüm takip belirtileri (bazı durumlarda 'hisleri') üzerinde ciddiyle düşünüyor; "takip-sızma-operasyon" konularında veriler ve emareler olup olmadığını her düzenli organ toplantısının gündemlerinden biri haline getiriyor musunuz? Bir başka ifadeyle "devrimci çalışmanın güvenliği" sorununu, önemli gündem maddelerinden biri olarak kabul etme ve ele alma konusunda bir alışkanlık kazandınız mı? Bir üst organla bu konu da düzenli bilgi ve deney alışverişinde bulunuyor musunuz? Yaşanmış deneyleri tüm partiye mal etme konusunda iradi davranıyor musunuz?

Örnekler çoğaltılabilir. Fakat her derde deva bir davranış veya önlemler reçetesi yazmak ne mümkün ne de gerçekçidir. Kavranacak halka iki karşıt iradenin birbirini yok etmek üzere şiddetli bir mücadeleye girdiği ve devrimci iradenin, yarattığı sayısız üstünlükle bu savaşı bizim kazanmamızın tümüyle olanaklı olduğudur. Düşmanın başarılarının bizim hatalarımız üzerinde yükseldiğine dair örneklerin için esasını teşkil etmesi bunun bir başka noktadan doğrulanmasıdır.

Tam da burada, partinin, profesyonel devrimciliğin yükseltilmesi, kolektife böyle bir gerçekliğin damgasını vurması gerektiği perspektifi hatırlanmalıdır. Bu durumda, profesyonel devrimciliğin koşullarından biri olarak "siyasi polise karşı mücadele sanatında ustalaşmak" isteğinin isabeti ve yamsal önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Önlemler, düşmanın, pek çoğunu yazı içinde sunduğumuz yöntemlerinin tanınması ve bunlara ekleyebileceği muhtemel biçimler üzerine kafa yorulması yoluyla geliştirilip sağlaştıırılacaktır. Bu ise, kendisinin yüz yüze geldikleriyle yetinmeden, devrimci harekete ait ders ve deneylerin, parti tarafından merkezileştirilmesinin ve örgütlerine mal edilmesinin hayati önemini gösterir.

Bu mat etmenin pratik bir sorun olduğu, örgütsel kuralların ve denetimin tavizsiz uygulanması dışında sağlanamayacağı kendiliğinden anlaşılırdır. İşte bu işlerlik içinde, sorun tek tek parti işçileri açısından ele alındığında belirtilebilmelidir ki, bu kadar etkili hale gelmiş ve düşman iradeyi oluşturan en önemli öge olma ya yüz tutmuş takip sorunun da, parti işçisinin zaferi, ancak devrimci yaşam tarzı temelinde, gizli örgütlenmenin olmazsa olmaz kurallarını pratikleştirme yoluyla, siyasi polisin yöntemlerini izleme, tanıma ve kendini bunları aşacak biçimde yeniden konumlandırmaya bağlıdır.

Bölümü noktalarken konuyla ilgisi içinde iki sorunu vurgulamalıyız.

1) Kaldıkları eve işleri nedeniyle bir ya da bir kaç gün gitmeyen aktivistler, o süre içinde evde kalan yoldaşla dışarıda görüşmeden eve gitmeme alışkanlığını geliştirmelidir. Takip ve diğer nedenlerle, polisin evi bulmuş olma olasılığı ve yanı sıra evde kalmadığı süre içinde şehir dışına gidip gelenlerin takip testlerinin daha özenli biçimde yapılması ihtiyacı, eve gitmeden önce sokakta görüşme alışkanlığını koşullandırılmalıdır.

2) Polisin takip yoluyla devrimci aktivistlerin kaldığı evlere ulaşip, bunlardan bazlarına girdiği, değişik devrimci örgütlerin maruz kaldığı operasyonlarca kanıtlanan bir gerçektir.

Bu çerçevede önlem olarak;

a) Hiçbir örgütsel belge, evi araştıran düşmanın bulabileceği şekilde "ortada" bırakılmamalı, önem derecesine göre değişik özel zulalarda muhafaza edilmeli, bu zulalara dokunulup dokunulmadığını anlayacak "tuzaklar" kurulmalıdır.

b) Dizgi işlerinin yapıldığı ya da az çok "sürekli" tarzda açıkta ve zula sorunuyla çözülemeyecek belgelerin, malzemelerin bulunduğu bazı özel evlerde günde yirmi-dört saat bir nöbetçi bulundurulmalıdır. Kurumlaşmalar bu durum göz önüne alınarak düzenlenmelidir.

Diğerlerinde olduğu gibi, dikkat çekilen bu son sorunda da dükkân tipi yerler için, kendi özgüllüğüne uygun önlemler alınmalıdır.

Takip sorununda belirtilen tüm bu örgütsel ve bireysel önlemlerden ayrı olarak, düşmana en öldürücü darbenin, partinin bağrında yaşadığı dünyanın genişlemesi, bir başka deyişle kitleleşme yoluyla vurulacağı da, son bir not olarak kaydedilmelidir. Açıktır ki binleri, onbinleri takip edemezsiniz. Onbinlerin içinde "eriyen" iddialı, savaş gerçeğine uygun ve kurallı yaşayan bir partinin takip kapanında tüketilmesi, asla başarılamayacak boş bir hayal olarak kalacaktır.

HABERLEŞME ARAÇLARI

Telefon, devrimci aktivistlerin en yaygın kullandığı haberleşme aracıdır. Öyle ki, randevular ve güvenlik kontrolü konusunda sağladığı kolaylıklar nedeniyle, telefon, günlük çalışmanın bir parçası haline gelmiş ve ne yazık ki yapılan ilkesizliklerin sonucu olarak, düşmanın dolaylı yedekleri arasına girmiştir. Haberleşmede daha az olmakla

birlikte, mektup ve telsize de başvurulmaktadır.

Son söylenecek olanı ilk söylemek gerekirse, bu araçların hiçbirinin güvenli olmadığını vurgulamalıyız.

Daha önce sözünü ettiğimiz "Gerilla" adlı, kontrgerilla eğitim kitabında henüz 1973'te şunlar yazılıdır:

"Çağımızın bugünkü olanakları, telsiz, telefon, zarflama usulü haberleşmenin kontrol altına alınmasını mümkün hale getirmiştir. Postaya verilen bir mektubun açılarak deşifre edilmesi, bir telefon konuşmasının "saplama" yapılmak, bir telsiz konuşmasının dalga boyu ve frekans saptanmak suretiyle dinlenebilmesi günlük yaşayışta olağan işlerdendir."

Mektupların açılıp deşifre edilmesi konusunda Eymür "Analiz" adlı anı kitabında şunları yazıyor:

"Hedef ülkelere gelen-giden mektuplar sansüre tabi tutuluyordu." (s. 57)

"Hazret (MİT'in Arapça mektup deşifreyon görevlisi -bn.) gürlerce uğraştı ve inatla çalıştı. Binlerce mektubu kontrol edip, sonunda aradığını bulmuştu. Takma isimle yazılan istihbari mektuplar, Suriye'de bulunan yakınlarına sıradan mektuplar gönderen Şerafettin Eyüp'e aitti. Hazret her gün gelip binlerce mektup arasından, takma isimle yollanan yazı karakterine uygun bir mektup bulmuştu." (s.58)

Aktardıklarımız, faşist rejimin kadrolarının, işlerini ve düşmanlarını ne kadar ciddiye aldığını görmek, pek çok adamsendeci, işin kolayına kaçıcı tutumun polisin bilgi hanesini ve takip imkânlarını güçlendirdiğini kavramak bakımından yeterince öğreticidir.

O halde zarflama yöntemiyle yapılan "haberleşmede", "yazılanların" bir kopyasının polis arşivine girdiğinin bilincinde olarak hareket etmek her devrimci aktivistin başta gelen görevlerindedir. Posta yolunu kullananların, "örgüt sırrı" veya polis için ipu-

cu sayılabilecek hiçbir konuda bu yöntemi tercih etmemesi, ne denli güç ve zahmetli olursa olsun kendine farklı yollar bulması bir zorunluluktur.

Burada üzerinde en fazla durulması gereken araç ise, sözcüğün gerçek anlamında devrimcilerin "baş belası", polis istihbarat şubelerinin ise en büyük yardımcısı haline gelmiş olan telefondur.

İç ya da uluslararası telefonların kullanımındaki yoğunluk, cep telefonlarına verilen güvenilirlik payesi, pek çok takibin, yer saptanmasının ve yakalanmanın yolunu açmıştır.

Biliyoruz ki polis aynı anda onbinlerce telefonu dinleme ve kaydetmeyi sağlayacak teknik imkânlara sahiptir, belirli bir süreyi aşan konuşmaları kaydından dinleyeceği uyarıcı sistemlerle ve yine bazı sözcüklerin kullanıldığı görüşmelerden gecikmeksizin haberdar olabileceği elektronik donanımlarla çalışıyor.

Gün boyu dinlenen telefonların yanı sıra, diğerlerini de otomatik kayda almakla kalmıyor, bahsettiğimiz türden yöntemlerle ayıklıyor ve özel kontroller geliştiriyor. Tüm bu çatışmalar için Emniyet Müdürlüğü'nün uzman bir dinleme örgütü kurduğu biliniyor.

Dinlenilemeyecek telefon yoktur. Bu gerçek daima hatırd tutulmalıdır.

'97 sonunda günlük basında, İsviçre'de, aranan bir cep telefonunun yerinin, karşıdaki açmasa bile bulunabildiği yönünde çıkan haberler de gösteriyor ki, dikkatli ve ilkeli kullanılmadığı her durumda bu araç, her an elimizde patlayacak bir bombadan farksızdır.

Bu hususta nelere dikkat edilmelidir?

En başta yapılması gereken telefon yoluyla yapılan görüşme ve haberleşmelerin en alt düzeye çekilmesi ve kullanıcıların sayısının sınırlandırılmasıdır.

İkincisi, kalınan mekânları bir yana bıraka-

lım, gidip gelinen yerlerdeki sabit telefonlar üçüncü kişilerle görüşmelerde kesinlikle kullanılmamalı; bu tarz bir ilkel kullanım, güvenlikten kaynaklı zorunluluklarla sınırlandırılmalıdır.

Üçüncüsü, yurtdışı telefonlarında:

- a) Kural olarak aynı telefon iki den fazla kişi tarafından kullanılmamalı,
- b) Randevu işlerinde başvuru telefonları her tür politik konuşma ve görüşmeye kapalı tutulmalı,
- c) Cep ya da sabit, hangi türden olursa olsun, bu telefonlar yurt dışında faaliyet yürüten insanların oradaki başka aktivistlerle haberleşmelerine açık olmamalı, numarası gizli tutulmalı,
- d) Randevuların iletilmesine aracılık edecek olanlar, bu görevi layıkıyla ve en titiz tarzda yerine getirecekler arasından seçilmelidir.

Cep telefonu taşıyan ve yaşadığımız topraklarda faaliyet yürüten aktivistler, bu aracı, kaldıkları veya gidip geldikleri sabit yerlerde ve çevresinde kesinlikle kullanmamalı; nispeten uzun politik konuşmalar için ise, normal ilişkiler içinde uğramadıkları bölgeleri tercih etmelidirler.

Cep telefonlarından ve kulübelere uzun konuşmalar yapılmamalı, kapatıp yeniden açma yöntemi izlenmelidir.

Kulübeler kullanıldığında aynı bölgelere hapsolünmemeli, aksi halde aranılan telefonun dinlendiği koşullarda hem bölgenin, hem de aynı kulübeden telefon ediliyorsa, bu noktanın tespit edileceği unutulmamalıdır.

Kulübelere telefon edilirken takip sorununa dikkat edilmeli, görüşmeden sonra alınan bazı önlemlerin yetmediği, takipçinin yüzlerce metre uzakta durup görüşme saat ve dakikasını saptadığı, sonra da ilgili kulübenin numarasını vererek görüşülen numarayı ve konuşmayı PTT kayıtlarından

öğrenebildiği hesaba katılmalıdır.

Yurtdışı telefonlarında aracı görevli, arayanları seslerinden tanımayı başarmalı, emin olmak için kendince yöntemler geliştirmelidir. Çünkü saptanan telefon ve randevu yerleri üzerinden polis tuzak mesaj veya randevu bırakması tümüyle olanaklıdır.

Öncü kolektifler kastedilirken kullanılan, "aile", "şirket" vb. pek çok sözcüğün polis tarafından bilindiği hatırlanmalı, doğal konuşmaya uygun yeni kelimeler saptanmalı ve bunlar zaman zaman yenilenmelidir.

Kuryelerde asla gerçeğe yakın bir geliş tarihi verilmemeli, iletilecekleri "emanetler" konusunda hiçbir açıklamada bulunulmamalı, bütün bu konularda belirli periyodlarla değiştirilen şifreler kullanılmalı, "emanetler" konusu, kurye ile muhatabı görüştüğünden sonra, muhatabının vereceği bilgiler üzerinden denetlenmelidir.

Kuryeye verilen randevu yeri ve yedeği her ne pahasına olursa olsun telefonların konusu yapılmamalı, görüşme nokta veya mekânları kuryeye iyice kavratılmalıdır. Kuryelerin takip konusunda eğitime tabi tutulması sorunu ciddiyetle ele alınmalıdır.

Siyasi polisin da ha önceki yıllarda, gözaltı saldırılarında ele geçirdiği telefon kartları sayesinde pek çok numarayı öğrendiği devrimci hareketin tecrübeleri arasındadır. Sonra ki dönem de bundan kaçınılmışsa da telefonların, basit şifrelerle, hatta düpedüz şifresiz olarak üstte taşınması veya evlerde işyerlerinde zulalanmadan tutulması ağır hattan kurtulduğuna dair güven verici, kalıcı bir düzey yakalanamamıştır.

Bu sorunun aşılması için, telefon numaraları şifrelenmekle kalmamalı, iki parça halinde muhafaza edilmeli, sokakta gerek olacak telefon numarası, bulunduğu mekân ezberlenerek dışarı çıkılmalıdır. Genel olarak; tercih edilecek olan ise telefon numaralarının hafızada tutulması, hiç yazılmamasıdır.